

Programmabegroting 2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programmabegroting	5
2.1	Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	5
2.2	Programma 2 - Veiligheid	9
2.3	Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat	13
2.4	Programma 4 - Economie	16
2.5	Programma 5 - Onderwijs	19
2.6	Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie	21
2.7	Programma 7 - Sociaal domein	27
2.8	Programma 8 - Volksgezondheid en milieu	32
2.9	Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	34
2.10	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	38
3	Paragrafen	40
3.1	Lokale heffingen	40
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	58
3.4	Verbonden partijen	65
3.5	Financiering	72
3.6	Bedrijfsvoering	78
3.7	Grondbeleid	86
4	Financiële begroting	91
4.1	Geprognostiseerde balans	91
4.2	Overzicht van baten en lasten	92
4.3	Financiële positie en toelichting	94
5	Bijlagen	95

1 Inleiding

De begroting is opgebouwd op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Dit besluit is een gevolg van de op 7 maart 2002 in werking getreden Wet dualisering gemeentebestuur.

De begroting moet u als raad nog meer ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol.

Uitgangspunt voor deze begroting is het koersdocument 2018-2022.

De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting (= programmabegroting), waarbij de programmabegroting is opgebouwd uit de programma's en de paragrafen. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- Bestuur en ondersteuning;
- Veiligheid;
- Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Economie;
- Onderwijs;
- Sport, cultuur en recreatie;
- Sociaal domein;
- Volksgezondheid en milieu;
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing;
- Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Genoemde programma's zijn onderverdeeld in taakvelden.

Programma's

De programma's bevatten de te realiseren programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien.

Het programmaplan heeft de volgende elementen in zich:

- De doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- De wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- De raming van baten en lasten.

Het vorenstaande kan ook geformuleerd worden door de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Het koersdocument 2018-2022 is van toepassing op de drie W-vragen. Uiteraard zijn we ook afhankelijk van de financiële mogelijkheden.

Daarnaast is in de bijlage de 42-tal beleidsindicatoren opgenomen. Daarbij is aangegeven hoe deze over de programma's verdeeld zijn.

Paragrafen

In het tweede onderdeel van de programmabegroting zijn in de paragrafen de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten vastgelegd, alsmede tot de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;

- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid;

Financiële begroting

De financiële begroting, zijnde het tweede gedeelte van de begroting bestaat uit

- De geprognostiseerde balans;
- Het overzicht baten en lasten;
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

Na de vaststelling op 7 november 2019 kan de begroting in overeenstemming met artikel 191, 2e lid van de Gemeentewet voor 15 november 2019 bij Gedeputeerde Staten van Zeeland worden ingediend. Zo wordt voldaan aan de wettelijk gestelde indieningstermijn.

2 Programmabegroting

2.1 Programma 1 - Bestuur en ondersteuning

Hoofdkenmerken

De raad vindt het belangrijk dat het bestuur wordt gekenmerkt door transparantie, openheid en betrokkenheid. Het gemeentebestuur is er voor de burger en niet andersom.

De raad onderstreept de wens tot bestuurlijke vernieuwing maar tegelijkertijd ook de borging van continuïteit. De vernieuwingsambities richten zich onder meer op de besluitvorming door de raad middels themavergaderingen, de bevordering van het debat binnen de gemeenteraad en de dienstverlening aan onze burgers.

De dienstverlening aan de burger dient op peil te blijven en waar nodig te verbeteren. Daarvoor is op de eerste plaats een doelmatige organisatie nodig. Dat laatste vraagt om een professionele ambtelijke organisatie die kwantitatief en kwalitatief op sterkte is en waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale middelen. Integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt een van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken vereisen dat de overheid ten aanzien van integriteit een duidelijk beleid hanteert.

De gemeenteraad is een groot voorstander van het meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid. Met een goed functionerende dorpsraad in iedere kern wordt de betrokkenheid van de burger bij het bestuur vergroot. Daarnaast wordt gezocht naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten, bijvoorbeeld conform de werkwijze zoals die is gevolgd bij de RONDON plannen.

Een transparante en professionele communicatie, niet alleen met onze inwoners, maar tevens met maatschappelijke organisaties en externe stakeholders is daarbij van belang. Moderne digitale ontwikkelingen hebben de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen. Dit is reden om de communicatie te herzien en deze ontwikkelingen hierin een plaats te geven.

Door middel van het opstellen van een integrale samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland, o.a. op het gebied van de landbouw, ecologie, duurzaamheid en economie/vrijtijdseconomie is de ontwikkelingsrichting van de gemeente voor de komende jaren bepaald.

De gemeenteraad streeft het behoud van de eigen autonomie na. Uitgangspunt is dat de gemeente zelfstandig blijft. Samenwerking dient te worden gezocht waar dat nodig is om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen of te verbeteren. Op die manier is samenwerking een logisch gevolg van de wens om bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Bestaand beleid

- De raad heeft de verordeningen 212, 213 en 213a vastgesteld als kader voor college en organisatie.
- De raad heeft bestuurlijke ondersteuning, inspraak en spreekrecht in verordeningen vastgelegd.
- Participeren in GR de Bevelanden op het gebied van de bedrijfsvoeringdisciplines en Werk Inkomen en Zorg.

Trends

Gemeenten ontwikkelen zich tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Daarbij werken ze aan het verbeteren van hun publieke dienstverlening, de besturing, de interne bedrijfsvoering en de ondersteunende informatievoorziening.

Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGibeter, waarbij de digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van digitale voorzieningen bevorderd. Binnen de Bevelanden is het aanbestedingstraject om te komen tot aanschaf van een zaakstelsel afgerond. Na de implementatie van het zaakstelsel is de gemeente Noord-Beveland met ingang van november 2019 zaakgericht gaan werken. Daarmee worden doelen op het gebied van digitaal werken gerealiseerd. Ter voorbereiding hierop wordt in de interne organisatie digitalisering verder vormgegeven, is aandacht voor duurzaam digitaal informatiebeheer en worden maatregelen genomen ter bevordering van de vindbaarheid van informatie.

Het aantal "aanwijzingen/verplichtingen" opgelegd vanuit het Rijk neemt toe. De mondige burger verwacht steeds vaker participatie op individueel niveau/maatwerk te eisen.

Knelpunten

Bij afnemende beschikbaarheid van middelen, bezuinigingen, zal het steeds moeilijker zijn ambities en wensen in balans te brengen met de beschikbare middelen.

Individualisering legt meer nadruk op persoonlijke belangen waarbij de animo om maatschappelijk te participeren af lijkt te nemen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Bestuurlijke vernieuwing.	Vergroot transparantie besluitvorming.	Themaverzamelingen organiseren en bevordering debat.	2020 e.v.
Borging van continuïteit.	Behoud van huidig niveau van kwaliteit en dienstverlening.	De professionele ambtelijke organisatie is kwantitatief en kwalitatief op sterkte. Gebruikmaking van digitale middelen en het aantal producten dat digitaal wordt aangeboden vergroten.	2020 e.v.
Integrale en samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland.	Opleveren van een ontwikkelingsrichting voor de toekomst.	Opvolging geven aan de in 2019 opgestelde Toekomstvisie d.m.v. een omgevingsvisie.	2020
Betrokkenheid van de burgers.	Meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid.	Zoeken naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Transparante en professionele communicatie.	Deze transparante en professionele communicatie continueren.	Nieuw communicatiebeleid is reeds ontwikkeld: Communicatiebeleid 2018-2022.	2020 e.v.
		Afdeling communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, kunnen hun mening geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen.	2020 e.v.
Samenwerken om bestuurlijk zelfstandig te blijven.	Deelname in huidige samenwerkingsverband en continueren en aandacht houden voor mogelijke nieuwe kansen tot samenwerking.	Uitbreiding van taken GR De Bevelanden is vooralsnog niet aan de orde, wel het robuuster maken van de huidige organisatie. Samenwerking ikv SORBET vormgeven.	2020 e.v.
Integriteitsbeleid.	Integriteit van bestuurders en ambtenaren, besteding publieke middelen.	Integriteitsbeleid opstellen	2020
Verordeningen en beleidsnota's toetsen op nut, noodzaak, toepasbaarheid en actualiteit.	Actuele verordeningen en beleidsdocumenten.	Bestaande verordeningen en beleidsnota's actualiseren houden	2020

Wat mag het kosten?

Programma 1	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	162.882	162.882	162.882	162.882	162.882
Lasten exploitatie	1.418.766	1.415.077	1.415.077	1.415.077	1.415.077
Saldo exploitatie voor bestemming	1.255.884	1.252.195	1.252.195	1.252.195	1.252.195
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.255.884	1.252.195	1.252.195	1.252.195	1.252.195

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.2 Burgerzaken

2.2 Programma 2 - Veiligheid

Hoofdkenmerken

De regie voor het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. De zeggenschap over de vorm en inzet van de politie is een zaak van de eenheids- en districtsleiding en het driehoeksoverleg en kan slechts gedeeltelijk door de gemeente worden beïnvloed.

Daarnaast is veiligheid als onderdeel van de leefbaarheid van de kernen een belangrijk aandachtspunt. Naast de fysieke veiligheid, richt de raad zich ook op de sociale veiligheid. Veiligheid moet te voelen zijn en veiligheid moet te zien zijn.

Ten behoeve van brandweezorg en rampenbestrijding dient de gemeente door samenwerking op regionaal niveau over een efficiënte en effectieve rampenbestrijdingsorganisatie te beschikken, waarbij de lokale brandweerposten voor de lokale brandweezorg garant staan. Wettelijke gestelde tijden waarbinnen hulp moet worden verleend, dienen zo goed mogelijk te worden nageleefd door politie, brandweer en ambulance.

Handhaving van vastgestelde regels moet worden nageleefd.

Bestaand beleid

- Intergemeentelijke samenwerking in het kader van crisisbeheersing (Bevolkingszorg).
- Opleiden, trainen en oefenen in het kader van de crisisbeheersing.
- Een piketregeling t.a.v. openbare ruimte en openbare orde en veiligheid.
- Participatie in de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).
- Deelname aan districtelijk overleg integrale veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Een integraal handhavingprogramma, overleg en afstemming regionaal en lokaal.
- Een actuele nota integrale veiligheid.
- Deelname in het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC).
- Taskforce Brabant-Zeeland.
- Deelname aan het Veiligheidshuis Zeeland.
- Deelname aan Burgernet.
- De "oog- en oorfunctie" in de organisatie borgen.
- Convenant hennepwekerijen.
- Structureel overleg met politie zowel op lokaal als basisteamniveau, eigen wijkagenten voor Noord-Beveland.
- Structureel recreatieoverleg.
- De veiligheid op het strand optimaliseren in overeenstemming met de geldende en toekomstige normen.
- Deelname aan HartslagNu.
- Deelname aan Buurtbemiddeling De Bevelanden.

Trends

- Het dekkingsplan als gevolg van Maatwerk in Brandweezorg wordt uitgerold.
- De ontwikkelingen in de zorg brengen veel vraagstukken op gebied van sociale veiligheid met zich mee. Er wordt nauw samengewerkt tussen zorg en veiligheid, o.a. om te komen tot een aanpak voor verwarde personen.
- Introductie van de nieuwe Wet GGZ.
- Uitbreiding burgemeestersbevoegdheden (verruiming toepassingsmogelijkheden Damocles, Wet aanpak woonoverlast).

- In het kader van aanpak ondermijning (programma maatschappelijke weerbaarheid) lopen er projecten om een risicoanalyse te maken voor recreatieparken en jachthavens.
- Veranderingen binnen de organisatie veiligheidsregio Zeeland (samenvoeging meldkamer, beschikbaarheid vrijwilligers, organisatie risicobeheersing).

Knelpunten

- De regiefunctie van de gemeente op het gebied van veiligheidsbeleid houdt steeds vaker in dat de gemeente om (co-)financiering wordt gevraagd. Dit terwijl de beschikbare budgetten onder druk staan.
- Andere organisaties brengen steeds vaker de 'kerntakendiscussie' naar voren als verklaring/legitimering waarom taken naar de gemeente worden geschoven.
- Capaciteit politie staat (verder) onder druk. Dit heeft gevolgen voor de invulling van de gemeentelijke handhaving.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Herzien nota integrale veiligheid.	De nota integrale veiligheid bepaalt de prioriteiten.	Uitvoering geven aan de nota integrale veiligheid.	2020 e.v.
Lokale aanpak zorgmijders in samenwerking met het sociaal domein.	Minder overlast en onveiligheid.	Gemeenten hebben de regierol bij de aanpak van personen met verward gedrag, omdat zij verantwoordelijkheden hebben bij een groot deel van de betrokken sectoren. Er wordt gewerkt aan een aanpak voor zorg en ondersteuning aan personen met verward gedrag. Het landelijk aanjaagteam heeft hiervoor 9 bouwstenen opgesteld. Een gedeelte wordt regionaal opgepakt; voor het overige dient o.b.v. maatwerk binnen de eigen gemeente een aanpak geïmplementeerd te worden.	2020 e.v.
Aanpak ondermijnende criminaliteit.	Weerbare gemeente in het kader van ondermijnende criminaliteit.	Deelname in RIEC en Taskforce Brabant-Zeeland evalueren.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
		Participeren in relevante projecten om bewustwording onder medewerkers, inwoners en bedrijven en organisaties te creëren en barrières op te werpen.	2020 e.v.
		Uitvoering geven aan het Damoclesbeleid.	2020 e.v.
		Uitvoering geven aan het BIBOB beleid en mogelijk verder uitbreiden.	2020 e.v.
Wijze van bereidheid van burgers voor het doen van meldingen vergroten.	Door een grotere meldingsbereidheid kan de politie beter informatie gestuurd te werk gaan.	Via de beschikbare communicatiekanalen aandacht besteden aan het belang van melden van incidenten en strafbare feiten bij de politie. Binnen de organisatie bewerkstelligen dat bij meldingen bij de gemeente wordt doorgevraagd of er (indien relevant) ook melding bij de politie is/wordt gedaan.	2020 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 2	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
Lasten exploitatie	974.366	1.035.797	1.076.577	1.071.323	1.060.713
Saldo exploitatie voor bestemming	946.366	1.007.797	1.048.577	1.043.323	1.032.713
Beschikking over reserves	604	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	945.762	1.007.797	1.048.577	1.043.323	1.032.713

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

2.3 Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdkenmerken

De gemeente Noord-Beveland heeft als 'eindeloos' eiland, omsloten door Noordzee, Oosterschelde en Veerse Meer een uniek karakter. Met haar 6 kernen, diverse bungalowparken, recreatiehavens en bedrijventerreinen heeft de gemeente een groot openbaar gebied. Bijna elke woonkern heeft haar eigen openbare voorzieningen zoals een begraafplaats, dorps huis, sport- en speelgelegenheid.

Voor de mobiliteit van de bewoners zijn de ontsluitingswegen van het eiland van groot belang. Voor automobilisten, landbouwverkeer, maar zeker ook de schoolgaande jeugd. Ook het openbaar vervoer en WMO vervoer spelen een belangrijke rol.

Bestaand beleid

Het programma Verkeer, vervoer en openbare werken is afgelopen jaren volgens de volgende beleidsprogramma's ingevuld:

- Mobiliteitsplan
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Waterplan
- Afkoppelplan regenwater
- Wegen beheerprogramma
- Openbaar verlichtingsplan
- Groenstructuurplan
- Speelplaatsenbeleidsplan

In de uitvoering van het programma Verkeer, vervoer en openbare werken zijn de ruimtelijke projecten richtingbepalend geweest. Ook voor de komende jaren is de ruimtelijke invulling van diverse locaties zoals het Sportveld Wissenkerke, "Het lint verbindt" Kamperland, Havens Kamperland, De Stadspolder Kortgene, De Valle Colijnsplaat, Havengebied Colijnsplaat e.a. bepalend voor de invulling van de verschillende thema's (wegen, riolering, groen en ov). Werk met werk maken, ofwel opknappen van de omgeving van een bouwlocatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Naast dit gegeven wordt er komende jaren gestreefd naar een integrale aanpak van de openbare ruimte. Het in beeld brengen van de totale opgave op het gebied van ruimte, groen en water wordt het speerpunt. Op basis van inspecties en de systematische vertaling naar structurele noodzakelijk onderhoud van de individuele assets, bestaande uit: wegen, groen, riolering, speeltoestellen en openbare verlichting kan gezocht worden naar samenhang en integrale aanpak (werk met werk maken).

Trends en knelpunten

De volgende trends en ontwikkelingen zijn waar te nemen

- Sterke toename verkeersintensiteit;
- Vergrijzing: bereikbaarheid en mobiliteit (goede voetpaden);
- Burgerparticipatie;
- Klimaatverandering;
 - extremere neerslag (wateroverlast, gladheid)
 - lange droge perioden (kwaliteit sportvelden, meer nieuwe inplant)
 - energietransitie → gasloos
- Duurzaamheid
 - elektrische voertuigen / laadpalen
 - duurzame onkruidbestrijding

- duurzaam inkoopbeleid (alleen gecertificeerde producten)
- verduurzaming OV
- energie reductie
- stringenter veiligheidsbeleid

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Integraal beheer openbare ruimte.	Opstellen van een integraal beleidsplan en beheersplan openbare ruimte met oog voor ontwikkelingen zoals klimaat met extreme neerslag en droogte, elektrisch rijden, minder validen, burgerparticipatie en omgevingsmanagement.	Klimaatopgaaf openbare ruimte voor de kernen in beeld brengen.	2020
		Kwaliteitskader groen, wegen, openbare verlichting en riolering opstellen (beeldkwaliteitsplan) in samenspraak met dorpen.	2020
		Integraal beleidsplan opstellen.	2021
		Maatregelrapportage opstellen op kernniveau.	2021
Veilig en goed onderhouden openbare ruimte.	Goede kwaliteit wegen, fietspaden en trottoirs en openbaar groen.	Uitvoering geven aan lopende beheersplannen wegen, groen en riolering.	2020 e.v.
		Verbeteren van kwaliteit in kernzones. Streven waar mogelijk naar CROW kwaliteit A.	2020 e.v.
	Verkeersveilige openbare ruimte.	Monitoring door verkeersmetingen op potentiële knelpunten.	2020 e.v.
		Uitvoeren van verkeersmaatregelen en/of verkeershandhaving.	2020 e.v.
Goed openbaar vervoer.	Bewaken van het aanbod openbaar vervoer en daar waar nodig verbeteren.	Monitoring aanbod openbaar vervoer.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
		Afstemming met OV cie. gemeenteraad.	2020 e.v.
		Aanbrengen van enkele overdekte Abri's.	2020 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 3	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	619.943	619.943	619.943	591.943	591.943
Lasten exploitatie	2.172.124	2.107.069	2.093.517	2.051.327	2.037.803
Saldo exploitatie voor bestemming	1.552.181	1.487.126	1.473.574	1.459.384	1.445.860
Beschikking over reserves	235.125	84.212	80.076	-	-
Toevoeging aan reserves	15.666	2.981	-	2.763	3.029
Resultaat na bestemming	1.332.722	1.405.895	1.393.498	1.462.147	1.448.889

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

2.4 Programma 4 - Economie

Hoofdkenmerken

Werk draagt in belangrijke mate bij aan materieel en immaterieel welzijn van mensen. Mensen met werk, voldoende inkomen en erkenning dragen op hun beurt weer bij aan de gezonde samenleving en een sterke economie.

De raad is van oordeel dat de lokale economie gezond moet blijven. Er moet sprake zijn van een goed vestigingsklimaat. De raad wil daartoe werkgelegenheid bevorderen en de ondernemers de ruimte geven om te ondernemen. Waar nodig wil de gemeente faciliteren. Daarbij gaat het onder andere om goed openbaar vervoer, het oplossen van een tekort aan arbeidskrachten en het bieden van huisvesting daarvan.

Er moet aandacht zijn voor de landbouw, zowel de traditionele als de innovatieve.

Bij de ontwikkeling van de integrale samenhangende visie verdienen deze aspecten bijzondere aandacht.

Bestaand beleid

- Structuurvisie.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Wissenkerke.
- Structuurschets Rondon Kamperland.
- Bestemmingsplannen.
- Winkelverbeterplan.
- Kamperland, Ruimtelijk-functionele effectenanalyse vestiging discount-supermarkt.
- Bedrijventerreinenprogramma voor De Bevelanden.
- Strategische visie, Economische en Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Binnen de regio wordt samengewerkt in het bestuurlijk platform De Bevelanden.

Trends en knelpunten

- Gebruik van social media neemt nog altijd toe, ook in de detailhandel.
- De aandacht voor het streekproduct neemt toe. De gehele keten van productie tot verkoop is hiermee gemoeid. Dit is tevens goed voor de werkgelegenheid.
- In zijn algemeenheid groeit het bewustzijn inzake de noodzaak van innovatie en duurzaamheid en staat duurzaam ondernemen en consumeren hoog op de lijst.
- Animo voor bouwgrond op bedrijventerreinen neemt toe.
- Digitale infrastructuur, zowel voor bewoners als ondernemers is noodzakelijk.
- Een deel van de landbouwers zoekt meer renderende alternatieven en verbreding van hun product.
- Het gaat goed met de aquacultuur op Noord-Beveland.
- Er zijn nog steeds veel kleine startende ondernemers.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Zorgen voor goed vestigingsklimaat / Bevorderen werkgelegenheid.	Bestaande en nieuwe ondernemers waar mogelijk faciliteren. Ondernemersloket in stand houden. Uitvoeren economische agenda De Bevelanden.	Loket economische zaken continueren.	2020 e.v.
		Jaarlijks Bedrijven bezoeken Bedrijven organiseren.	2020 (jaarlijks)
		Instandhouding Platform Economie en Toerisme	2020 e.v.
	Waar nodig revitalisering bestaande bedrijventerreinen. Ontwikkelen beperkte uitbreiding bedrijventerreinen.	Onderzoeken of uitbreiding RIP en Colijn gerealiseerd kan worden.	2020-2021
		Met overige Bevelanden transformatiebeleid bedrijventerreinen opstellen.	2021
Bevorderen van werkgelegenheid.	Zorgen voor heldere communicatie en voorlichting.	Mede opzetten van regionale Bevelandse website voor bedrijven t.b.v. economisch promotie van het vestigingsklimaat op de Bevelanden.	2021
Bevorderen van voldoende personeelsaanbod en huisvesting daarvoor.	Beleid ontwikkelen voor huisvesting van arbeidsmigranten.	Regionaal beleid ontwikkelen met Bestuurlijk Platform Bevelanden.	2020
Bevorderen van een toekomstbestendige landbouw.	In nauw overleg met de sector beleid ontwikkelen gericht op de specifieke kansen en bedreigingen op Noord-Beveland.	Speerpunt samen met de ZLTO uitwerken ikv economische agenda Noord-Beveland.	2020 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 4	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	4.585.312	3.302.422	3.484.717	3.148.584	3.146.192
Lasten exploitatie	1.863.098	998.384	1.180.673	844.534	842.135
Saldo exploitatie voor bestemming	-2.722.214	-2.304.038	-2.304.044	-2.304.051	-2.304.057
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	504.000	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	-2.218.214	-2.304.038	-2.304.044	-2.304.051	-2.304.057

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

2.5 Programma 5 - Onderwijs

Hoofdkenmerken

Goed onderwijs is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de individuele mens en voor de samenleving als geheel. Het basisonderwijs is de eerste stap in deze ontwikkeling en daarom ook uitermate belangrijk. Onderwijs moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn en daarom streeft de gemeente naar een goed aanbod van basisonderwijs op Noord-Beveland. Hiervoor is een onderwijsvisie opgesteld die de komende jaren als leidraad wordt gebruikt.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim blijft een aandachtspunt. Voor betreffende leerlingen verminderen hierdoor de kansen op een diploma en een goede baan. Ook voor de maatschappij kan dit negatieve gevolgen hebben. Zowel het Regionale Bureau voor Leerplicht als het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) treden hiertegen, binnen hun mogelijkheden, krachtig op.

De beleidsvrijheid van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is beperkt. De inzet daarbij is behoud van bereikbaar en kwalitatief goed basisonderwijs in daarvoor geschikte accommodaties.

Bestaand beleid

- Er is jaarlijks overleg aan de hand van de onderwijsvisie met het onderwijsveld 0 – 12 (onderwijs en opvangvoorzieningen).
- Kibeo verzorgt professioneel de kinderopvang. Jaarlijks vinden er wettelijke kwaliteitscontroles door de GGD Zeeland plaats op de kinderopvangplaatsen.
- Het peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Kibeo en wordt ondersteund door middel van subsidie.
- De gemeente krijgt onderwijs achterstand middelen van het Rijk (OAB-middelen). Van deze middelen wordt de voor- en vroegschoolse educatie gestimuleerd.
- Uitvoering van de RMC- en leerplichtfunctie.
- Er is met het onderwijs en de andere gemeenten in de regio overleg, onder andere over onderwijszaken die regionaal opgepakt kunnen worden en het passend onderwijs.

Trends en knelpunten

De trends en knelpunten die bij het uitvoeren van het beleid de komende jaren te verwachten zijn:

- Er is sprake van een afname van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Aan de hand van de onderwijsvisie zal deze ontwikkeling samen met het onderwijs en de opvangvoorzieningen gevolgd worden.
- Brede scholen en Integrale Kind Centra (IKC) ontwikkelen zich overal in het land en ook voor Noord-Beveland zullen deze ontwikkelingen onderzocht worden.
- Meer en meer werken gemeenten samen op uiteenlopende beleidsterreinen.
- Er zal op termijn een wijziging plaats vinden in het onderwijs achterstanden beleid. Hoe deze wijzigingen er precies uit gaan zien en welke gevolgen dit geeft voor het budget en de uitvoering van de voor- en vroegschoolse educatie is nog niet duidelijk. Gemeenten zullen hier later over geïnformeerd worden door het Rijk.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Behoud kwalitatief goed en bereikbaar primair onderwijs en opvangvoorzieningen binnen onze gemeente.	Samen met Albero, Primas en de opvangvoorzieningen toewerken naar een nieuwe onderwijsvisie vanaf 2021. In de visie dient er ook aandacht te zijn voor integraal werken in samenwerking met het sociaal domein.	Evaluatie van de huidige onderwijsvisie en een plan van aanpak ontwikkelen voor toewerken naar een nieuwe onderwijsvisie en implementatie hiervan in 2021.	2021

Wat mag het kosten?

Programma 5	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	99.200	99.200	99.200	99.200	99.200
Lasten exploitatie	562.608	557.250	557.407	542.313	541.007
Saldo exploitatie voor bestemming	463.408	458.050	458.207	443.113	441.807
Beschikking over reserves	74	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	463.334	458.050	458.207	443.113	441.807

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

2.6 Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie

Hoofdkenmerken

Het culturele aanbod, het verenigingsleven in de volle breedte en het vrijwilligersbeleid en recreatie en toerisme worden door de gemeenteraad gekoesterd.

Bij de beleidsterreinen cultuur, recreatie en sport richt de gemeente zich naast voorzieningen voor haar eigen inwoners ook op de toeristen. Dat heeft tevens een belangrijk economisch effect. Gelet op het grote economische belang van de vrijetijdssector voor onze gemeente wil de raad werken aan het behoud en doorontwikkeling van kwaliteit in de sector.

Hierbij is samenwerking tussen diverse instanties en de ondernemers uitgangspunt, waarbij specifieke aandacht is voor innovatie. Op deze wijze kan ook input verkregen worden voor de brede integrale visie waarvoor de raad zich heeft uitgesproken (uiteraard heeft dit onderwerp veel raakvlakken met het programma economie).

Bij het vaststellen van haar identiteit grijpt de bevolking terug op de historie van haar omgeving. Die geschiedenis wordt direct zichtbaar door het landschap zelf en opvallende gebouwen in dorpen die behouden zijn.

Gemeenten krijgen wat dat betreft steeds beter in de gaten wat ze in huis hebben en proberen hun cultureel erfgoed verder te ontsluiten en bekend te maken. Binnen onze recente cultuur zijn er ook ontwikkelingen die meer van de huidige tijd zijn, zoals film, muziek en moderne beeldende kunst. Het is zaak om de verborgen schatten te ontdekken, zichtbaar te maken en daarin te investeren.

Noord-Beveland beschikt over meer dan 50 kilometer oever langs drie wateren en een van de mooiste stranden van Nederland. Daarnaast heeft Noord-Beveland een prachtige natuur met name in het Bokkegat, de Schotsman, de Goudplaat en de prachtige inlagen. Noord-Beveland beschikt over een uitgebreid infrastructureel netwerk voor de recreant (wandelaar, fietser, ruiter en ATB-er). Recreatie en toerisme vormen dan ook een van de grootste pijlers van Noord-Beveland, waarbij deze sector zorgt voor 25% van de totale werkgelegenheid.

Investeren in een komende generatie jonge muzikanten door de samenwerking tussen de verschillende opleidingsinstituten te bevorderen (basisscholen, Zeeuwse Muziekschool/Zeeuwse Bibliotheek en Muziekverenigingen) is van aanzienlijk belang. Het stimuleren van bestaande kunstinstellingen om aandacht te besteden aan jong talent is noodzakelijk. Het organiseren van muziek en kunstfestivals (zoals het Eindeloos Eiland Festival) geeft talent de kans om zich te ontwikkelen en zich te laten zien op een podium. Het bevorderen van mediawijsheid, het aanbieden van objectieve informatie en het uitlenen van boeken en e-books is een kwaliteit van bibliotheken.

De sport kent meerdere invalshoeken, waardoor de gemeente belang heeft hieraan aandacht te besteden: de sport op zich, de bijdrage aan de volksgezondheid, de sociale aspecten van gezamenlijke sportbeoefening, het recreatieve aspect van sport bekijken en het leveren van een goede sportprestatie geeft een zelfvoldaan gevoel en heeft een belangrijke bijdrage aan het gevoel van eigenwaarde van mensen.

De combinatiefunctionaris organiseert sportkennismakingsactiviteiten in en om de scholen. Hierdoor kunnen jongeren kennis maken met verschillende sporten. Van belang hierbij is dat er wordt aangesloten bij het reguliere sportaanbod. Dit is effectiever en geeft een extra impuls aan het verenigingsleven.

Het stimuleren van bewegen voor ouderen en het geven van trainingen voor valpreventie kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van deze doelgroep.

Bestaand beleid

- Toeristische visie “Eindeloos Eiland Noord-Beveland 2011-2020”.
- Subsidieregelingen op het gebied van activiteiten en investeringen voor toerisme/recreatie.
- DNA Noord-Beveland.
- Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Zeeuwse Kustvisie.
- Omgevingsplan Zeeland 2018.
- Faciliteren van kunst en cultuur door middel van subsidies voor lokale manifestaties.
- Ondersteunen van cultuureducatie op de basisscholen via Muziek op school, het ZMS loket Kunst en cultuur Educatie-, de Muziekverenigingen en lokale kunstenaars.
- Uitingen van beeldende kunst onder de aandacht brengen, zoals tijdens de Kunstspoor route, het Eindeloos Eiland Festival en de verkiezing van het mooiste kunstwerk.
- Ondersteunen nieuwe plaatselijke kleine musea of attractiepunten, eventueel in combinatie met horeca en winkels, zodat er vensters ontstaan op het verleden.
- Het behouden van voldoende sport en recreatieve mogelijkheden in elke kern.
- Het stimuleren van sport voor of door de doelgroepen: ouderen, basisscholen, jeugd en sportverenigingen. Hiervoor wordt onder andere gebruik gemaakt van de combinatiefunctionaris.

Trends en knelpunten

- Informatie wordt steeds meer digitaal gevraagd en aangeboden.
- Er is sprake van kortere vakanties waarbij men vermaakt wil worden. Het gaat om de beleving.
- De vraag naar evenementen en arrangementen, ook buiten het hoogseizoen, neemt daardoor toe.
- Er zal nadruk moeten worden gelegd op de meerwaarde die we de recreant kunnen bieden door blijvend in te steken op kwaliteitsverbetering en samenwerking.
- De vraag naar camperkampeerplaatsen neemt toe.
- De vraag naar vakantiehuizen neemt toe.
- De vraag naar kampeerplaatsen neemt af.
- Binnen de bevelanden vindt onderzoek plaats naar kwaliteit van verblijfsrecreatie.
- Vergrijzing in de watersport.
- Promotie staat bij veel gemeentes op de agenda. Noord-Beveland steekt hier ook op in, zowel voor het Eindeloos Eiland zelf als voor de regio, in afstemming met de andere Bevelandse gemeenten.
- De aandacht voor ‘schone’, veilige stranden met een hoog voorzieningenniveau neemt toe.
- Er wordt een integrale visie voor het Banjaardgebied opgesteld.
- De vraag naar streekproducten neemt toe.
- Er worden veel kansen gezien op het gebied van gezondheidstoerisme en het aanbod vergroot zich steeds meer.
- Ondernemers zoeken elkaar steeds meer op voor gezamenlijke producten en regiopromotie.
- Er is duidelijk behoefte aan monitoring van uitvoering van het toeristisch beleid. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft een monitoringsysteem ontwikkeld.
- De behoefte aan gezamenlijke profilering van Zeeland als Land in Zee wordt door het Kenniscentrum Kusttoerisme omgezet in tools welke in het eigen gemeentelijk beleid kunnen worden toegepast.
- Voor de Bevelanden is een gezamenlijke toeristische marketingstrategie opgesteld.

- Verbindingen maken tussen cultureel erfgoed/archeologie, historisch archief en kunst en cultuur.
- Lagere budgetten beperken de nieuwe ontwikkelingen en het aantal manifestaties.
- Vanuit de Rijksoverheid blijft er geld beschikbaar voor combinatiefuncties. Het Rijk vindt het stimuleren van sporten en bewegen erg belangrijk. Als mensen meer gaan bewegen blijven ze langer fit, kunnen ze langer zelfstandig blijven en hebben ze minder kans op overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten. Het stimuleren van sporten wordt voor jong en oud gezien als een manier om de zorgkosten op langere termijn te drukken.
- Voor Zeeland komt vanuit het Rijk 35 miljoen beschikbaar voor het versterken van de economie en het vestigingsklimaat, waaronder ook voor leefbaarheid en toerisme: meer specifiek de aandachtsgebieden vanuit de Kustvisie (ook Banjaardgebied).

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Bewustwording bevorderen van het belang van kunst en cultuur in de samenleving en verbindingen leggen met andere disciplines zoals recreatie en toerisme.	Basisscholen, instellingen en bedrijfsleven stimuleren gebruik te maken van de door de gemeente aangeboden mogelijkheden.	Onderzoeken van de verschillende mogelijkheden en in de loop van 2020 formuleren van beleidslijnen (nota cultuur opstellen).	2021
Rekening houden met de Zeeuwse cultuurprofielen die in ontwikkeling zijn.	Er voor zorgen dat de Noord-Bevelandse identiteit voldoende blijft aanspreken in de provincie (binnen de profielen).	De ontwikkeling van de Zeeuwse cultuurprofielen nauwgezet volgen en bezien wat de rol kan zijn van Noord-Beveland.	2020 e.v.
		Noord-Bevelands DNA hierbij in acht nemen.	2020 e.v.
		Zeeuwse verhaallijnen vertalen naar Noord-Bevelandse verhalen.	2020
		Hier routes en dergelijke aan koppelen.	2020 e.v.
Noord-Beveland ondersteunt evenementen.	Eindeloos Eiland Festival.	Daar waar mogelijk faciliteren en subsidiëren.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
<p>Ondersteunen recreatie sector met als doelstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimaal behoud van 25% werkgelegenheid; - het ondersteunen van het innoveren van de sector. 	<ul style="list-style-type: none"> - Samen met ondernemers, Recron, VVV en andere betrokken belangenorganisaties werken aan behoud en doorontwikkeling kwaliteit met specifieke aandacht voor innovatie. - Samenwerking in regio en met provincie. - Verbindingen leggen tussen verschillende sectoren zoals zorg en toerisme. - Evenals andere Bevelanden integraliteit wonen, werken, recreëren bewaken. - Meehelpen aan totstandkoming regiovisie voor De Bevelanden ter input voor Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 - Veerse Meer visie ontwikkelen. - Veerse Meer convenant hernieuwen. - Strandsuppletie 	Revitalisering Banjaardgebied	2020.
		Opstellen integrale gebiedsvisie Banjaardgebied	2020
		Uitvoeren jaarlijks op te stellen werkboek Platform Economie en Toerisme.	2020 e.v.
		Uitvoering project Bloemrijk Noord-Beveland.	2020
		DZE onderzoeken.	2020 ev.
		Project gezondheidstoerisme uitvoeren.	2020 e.v.
		Gezonde voeding van dichtbij.	2020 e.v.
		Streekproducten beter vermarkten.	2020 e.v.
		Uitvoering geven aan project Vitaliteit verblijfsrecreatie.	2020 / 2021

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
		Uitvoering geven aan stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme.	2020 / jaarlijkse bijstelling
		Uitvoering geven aan gezamenlijk marketing- en promotieplan.	2020 / jaarlijkse bijstelling
		Met Veerse Meer gemeenten een gezamenlijke gebiedsvisie ontwikkelen.	2020
		Veerse Meer Convenant op initiatief van WSS vernieuwen / verbreden.	2021
		Ijveren bij Rijk, samen met andere strandgemeenten, voor economische suppletie.	2020
Jong en oud maken gebruik van het diverse sport- en beweegaanbod.	Bestaand beleid op het gebied van sport continueren en toewerken naar een nieuwe sportnota vanaf 2020. Er dient een nieuwe visie ontwikkeld te worden op het gebied van sport en bewegen, waarbij ook aandacht is voor samenwerking met het jongerenwerk, de combinatiefunctionaris sport, de sportverenigingen en de omliggende gemeenten.	Plan van aanpak ontwikkelen voor toewerken naar nieuwe visie op het gebied van sport en bewegen en een nieuwe sportnota en implementatie hiervan in 2020.	2020
Impuls behoud erfgoed	-Vergroten kennis over erfgoed en de geschiedenis van Noord-Beveland - Stimuleren van publieke betrokkenheid - erfgoedwaarden betrekken bij ruimtelijke ontwikkeling en toerisme en recreatie	Continuering Archeologiebeleid	2020 ev.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
		Onderzoek naar de geschiedenis van Noord-Beveland en daarover boek publiceren	2020 ev.
		Publieksactiviteiten organiseren o.a. exposities, lezingen, betrekken scholen	2020 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 6	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	677.010	312.856	312.856	312.856	312.856
Lasten exploitatie	1.942.251	2.076.540	1.550.575	1.576.803	1.559.785
Saldo exploitatie voor bestemming	1.265.241	1.763.684	1.237.719	1.263.947	1.246.929
Beschikking over reserves	484.901	534.163	30.349	30.349	30.349
Toevoeging aan reserves	324.154	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.104.494	1.229.521	1.207.370	1.233.598	1.216.580

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

2.7 Programma 7 - Sociaal domein

Hoofdkenmerken

Daar waar de raad steeds pleit voor het instandhouden van het huidige voorzieningenniveau geldt dat zeker voor de onderdelen die in dit programma zijn opgenomen.

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en verdere versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiekruimtelijke infrastructuur.

Een specifiek onderdeel van dit beleid is het verhogen van de participatie van burgers en dan met name de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat de sociale cohesie onder de inwoners van de gemeente gestimuleerd wordt. Zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven wonen in de eigen omgeving is al jarenlang speerpunt van beleid.

Zelfstandig functioneren en zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen is mogelijk, indien nodig ondersteund met hulp vanuit de Wmo. Vanuit de gemeente worden voorzieningen als de Eurobus, het ouderenadviseurswerk via het Sociaal Loket en de Maaltijdvoorziening Tafeltje-dek-je in stand gehouden. Welzijnsactiviteiten worden in de zorgcentra en de dorpshuizen vanuit de Wmo mede financieel ondersteund, met het doel mensen te activeren, sociale samenhang in de dorpen te organiseren en bij te dragen aan het welzijn van mensen. Door het werk van de ouderenadviseur die integraal aan het brede Noord-Bevelandse Sociaal Loket is verbonden, kan ervoor gezorgd worden dat kwetsbare (oudere) burgers nog beter ondersteund worden en men zoveel als mogelijk mee kan doen in de samenleving.

Een ander specifiek onderdeel van het beleid is de re-integratie/toeleiding naar werk van gemeentelijke doelgroepen.

Het declaratiefonds is bedoeld om mensen met een minimuminkomen een bijdrage te geven in de kosten van recreatieve en culturele activiteiten. De voorwaarden om voor een bijdrage in aanmerking te komen is vastgelegd in de Verordening Declaratiefonds Noord-Beveland.

Bestaand beleid

- Uitvoering Participatiewet en de daarop gebaseerde verordeningen en beleidsregels.
- Uitvoering van overige uitkeringsregelingen (loaw, loaz, Bbz).
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.
- Bevordering van de arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie.
- Uitvoering (inkomens)ondersteunende voorzieningen.
- Cliëntenparticipatie.
- Uitvoering Wet maatschappelijke Ondersteuning.
- Uitvoeren van specifieke lokale gemeentelijke ouderenvoorzieningen, zoals het activerend huisbezoek en maaltijddistributie.
- Uitvoering van de taakstelling huisvesting vergunninghouders en het terugkeerbeleid.
- Uitvoering schulddienstverlening en schuldhulpverlening;
- Uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid;
- Uitvoeren van de plannen met betrekking tot het jeugdbeleid;
- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Uitvoering Wet Gemeentelijke Anti Discriminatie Voorzieningen;
- Participatie van jongeren door activiteiten en advisering door de jongerenraad;
- Declaratiefonds minima op 120% van de bijstandsnorm.

- Uitvoering beleid op het punt van de vestiging van statushouders.

Trends

- De decentralisaties in het sociale domein zorgen voor grote veranderingen in de zorg en welzijnssector.
- De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) vraagt een integrale werkwijze op alle gebieden van de decentralisaties (welzijn, zorg, werk & inkomen, jeugdzorg). Dit vereist meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende werkvelden.
- De Huishoudelijke Hulp en Zorg vanuit de Wmo staat onder druk. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn fors verlaagd. Gemeenten zullen hier creatief mee om moeten gaan. Naar aanleiding van de uitspraak van de centrale raad van beroep wordt binnen de Oostenschelderegio bezien hoe de toegang/besluitvorming beter geborgd gaat worden.
- De Kanteling, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de burger is een ontwikkeling die nog meer door zal gaan zetten.
- De kosten voor Maatschappelijke Opvang stijgen en komen steeds meer bij alle dertien Zeeuwse gemeenten te liggen in plaats van (voorheen) bij de centrumgemeenten.
- De gemeente heeft een toenemende taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Toename mensen met schulden.
- Het aantal ouderen neemt nog steeds toe, terwijl het aantal werkenden afneemt.
- Opschuiven leeftijd stoppen met werken op 67 jaar én een actief leven daarna.
- De tendens van de Participatiewet is dat de uitkeringsregelingen worden versoerd, dat de verplichtingen (nog verder) worden aangescherpt en dat er meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep.
- Op de middelen voor re-integratie en sociale werkvoorziening wordt fors bezuinigd. Het budget werkdeel blijft ontoereikend.
- De sociale werkvoorziening zal moeten worden omgevormd, zodat het SW-bedrijf (Betho) is voorbereid op de ontwikkelingen voor de toekomst. De Betho en de deelnemende gemeenten geven gezamenlijk vorm aan deze herstructurering.
- Bij de schuldhulpverlening is er steeds vaker sprake van multiproblematiek waardoor de zaken complexer zijn geworden.
- Er wordt nog steeds ingezet op integrale schuldhulpverlening waarbij er wordt gekeken naar de oorzaken en de oplossing van het ontstaan van de schulden.
- In samenwerking met externe zorgaanbieders wordt er gewerkt aan de zelfredzaamheid van de klant. De reeds bestaande preventieprojecten lopen nog.

Knelpunten

- Vrijwilligers in de zorg moeten meer ondersteund worden, zodat zij minder snel afhaken.
- Mantelzorgers zijn lastig te lokaliseren. Vanuit het Steunpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg in het Sociaal Loket wordt getracht hen in beeld te brengen en hen te ondersteunen en begeleiden.
- De toename van de stijging van de kosten van de Wmo. Door de vergrijzing van de gemeente zal dit alleen maar verder toenemen en het is moeilijk een halt toe te roepen of te beperken (open einde regeling). Hiermee wordt de vraag versterkt naar de ontwikkeling van algemene/voorliggende voorzieningen.
- Participatie bevorderen zal een fors aandachtspunt in de samenleving worden in de toekomst; dit wordt lastig gemaakt door de krappe budgetten.
- Het budget werkdeel is beperkt. Er is behoorlijk bezuinigd en dat zal mogelijk gevolgen hebben voor de instroom in de uitkering. De rijksoverheid geeft aan dat landelijk gezien het budget inkomensdeel toereikend is voor alle gemeentelijke uitkeringsuitgaven. In het verleden is echter gebleken dat de gemeente Noord-Beveland te maken heeft met een (structureel) tekort. Het tekort bedraagt maximaal

7,5% van het toegekende budget (ruim 80.000 euro); het resterende deel wordt gecompenseerd door het Rijk.

- De gemeente heeft een grote opgave op het gebied van de groep vergunninghouders (ex-asielzoekers). Deze mensen hebben over het algemeen een gemeentelijke uitkering en zijn weinig zelfredzaam; bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor de uitstroom naar werk van deze groep.
- De bezuinigingen op de sociale zekerheid hebben ook gevolgen voor het inkomensniveau van de betreffende doelgroep. Hierdoor kan ook de druk op de gemeenten toenemen om dit op een of andere wijze te compenseren.
- De gemeentebegroting komt financieel steeds meer onder druk te staan door het sociaal domein. Middels het ingroeimodel zal dit uit de structurele middelen gedekt moeten gaan worden. Tevens zal er aandacht moeten komen voor de vermindering aan de uitgaven kant.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Het bieden van service en zorg aan onze inwoners op het gebied van het sociaal domein.	Het Sociaal loket is het meldpunt voor alle zorgvragen. Vanuit hier wordt informatie verstrekt en er wordt gezorgd voor een integrale en multidisciplinaire aanpak.	Het Sociaal loket informeert haar inwoners actief over de mogelijkheden en stimuleert de samenwerking tussen de verschillende partijen in het sociaal domein door middel van het organiseren van netwerkvondens, het zorg café en het periodiek organiseren van het gebiedsgericht team. Daarnaast wordt de zorg van de toegang jeugd en de toegang van werk inkomen en zorg op elkaar afgestemd.	Jaarlijks

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
De kwetsbare burgers worden ondersteund.	Het hebben van een netwerk om op terug te vallen wordt steeds belangrijker, zeker voor onze kwetsbare burgers. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid worden gestimuleerd. Eenzaamheid wordt aangepakt.	Er wordt geïnvesteerd in welzijnswerk (SMWO). Hierdoor wordt eenzaamheid tegengegaan. Er wordt gestimuleerd dat mensen op hun eigen netwerk terug kunnen vallen zodat ze zelfredzamer zijn. Om dit te bereiken worden diverse activiteiten georganiseerd zoals de open tafels, de koffie ochtenden, het mantelzorgcafé en het taalhuis. Daarnaast zullen deze thema's aan bod komen in het overleg met de dorpsraden.	Jaarlijks
Maatschappelijke participatie van de kwetsbare inwoners.	Het meedoen in de samenleving is van belang voor onze kwetsbare inwoners, zeker voor de ontwikkeling van de kinderen.	Om participatie te bevorderen wordt vanuit het Sociaal loket het declaratiefonds uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook andere activiteiten die deelname aan de samenleving bevorderen, deze worden in samenwerking met de afdeling Werk inkomen zorg van de GR de Bevelanden worden uitgevoerd.	2022
Noord-Beveland draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners.	Uitvoering van het huidige regionale kader gezondheidsbeleid Oosterschelderegio. De speerpunten hierbij zijn: Preventie genotmiddelen, Gezond Gewicht en Betere mentale gezondheid en minder psychosociale problematiek. De Vitale Revolutie maakt hier ook onderdeel van uit.	Uitvoering van het regionale kader gezondheidsbeleid en toewerken naar een nieuw kader in 2022.	2022

Wat mag het kosten?

Programma 7	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	1.724.733	1.725.699	1.725.699	1.725.699	1.725.699
Lasten exploitatie	7.829.912	8.615.933	8.587.494	8.585.795	8.587.906
Saldo exploitatie voor bestemming	6.105.179	6.890.234	6.861.795	6.860.096	6.862.207
Beschikking over reserves	685.190	574.988	363.368	202.977	-
Toevoeging aan reserves	176.276	189.477	166.940	98.809	-
Resultaat na bestemming	5.596.265	6.504.723	6.665.367	6.755.928	6.862.207

Taakvelden

- 0 Geen taakveld
- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

2.8 Programma 8 - Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het gemeentelijke milieubeleid dient integraal aangepakt te worden. Met als doel een zo groot mogelijke veiligheid en het voorkomen van risico's.

Bestaand beleid

- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart, vastgesteld door de raad op 27 september 2012;
- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart voor wegbermen, vastgesteld door de raad op 26 juni 2014;
- Handreiking Bouwen en bodemkwaliteit, vastgesteld op 11 september 2012;
- Integraal Handhaven Praktisch Gemaakt (Integraal handhavingsbeleid), vastgesteld d.d. 26 juni 2007;
- Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid 2016-2018, vastgesteld d.d. 22 september 2016;

Trends en knelpunten

- Implementeren van integrale handhaving cultuur;
- Duurzame omgang met energie;
- Voortzetting en actualisatie klimaatbeleid;
- Geprofessionaliseerde uitvoering van vergunningverlening en handhaving door RUD Zeeland;
- Zwerfafval blijven minimaliseren;
- Duurzame onkruidbestrijding en selectief maaibeheer;
- Saneren bodemverontreinigingen;
- Geïntegreerde vergunningverlening en handhaving (Wabo);
- Evaluatie van het beleid van duurzaam (ver)bouwen;
- Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren.
- Implementatie IBP.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen, terreinen en materialen.	Op natuurlijke momenten vervanging door duurzame materialen en technieken.	Er worden energielabels toegekend en maatwerk opgesteld, zodat gerichte maatregelen genomen kunnen worden.	2020 e.v.
Opstellen duurzaamheidsagenda.	Jaarlijks kijken waar de prioriteiten liggen en evalueren.	Jaarlijkse koppeling en evaluatie met de raad en aan de hand daarvan actieplan opstellen.	2020 e.v.
Productie van windenergie stimuleren, zodat de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn gehaald wordt.	In harmonie met omgeving windenergie zo efficiënt mogelijk opwekken.	Ruimtelijk en qua beleving bekijken in hoeverre upgradings van het bestaande aantal windparken mogelijk is.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Verlagen van de kilo's huishoudelijke restafval per inwoner.	Herhaalde, stimulerende communicatie en voorlichting.	Voorlichting aan burger middels herhaalde publicaties.	2020 e.v.
		Nadenken over stimuleringsacties.	2020 ev.
Het belang van goed scheiden van afval communiceren met de inwoners.	Duidelijke (toegankelijke), stimulerende communicatie en voorlichting.	Duidelijke communicatie in gemeentelijke publicaties.	2020 e.v.
		Aanjagen door (landelijke/regionale) acties.	2020 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 8	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	2.338.396	2.421.025	2.421.325	2.421.325	2.421.325
Lasten exploitatie	3.052.876	3.140.189	3.101.113	3.098.063	3.083.049
Saldo exploitatie voor bestemming	714.480	719.164	679.788	676.738	661.724
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	714.480	719.164	679.788	676.738	661.724

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

2.9 Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hoofdkenmerken

De raad wil zich de komende jaren richten op de uitvoering van de Omgevingswet zoals nu gepland voor het jaar 2021. Op interactieve wijze zal een Omgevingsvisie worden opgesteld. Dit zal weer leiden tot input voor de Omgevingsvisie 2021 van de Provincie Zeeland.

Bij ruimtelijke ontwikkeling zal het behoud en versterken van de landschappelijke waarde voldoende aandacht krijgen (landbouw). Vooral ook in de relatie tot de energietransitie zal er sprake moeten zijn van een goede balans tussen mogelijkheden om energie op te wekken en de landschappelijke kwaliteit.

De Nota Grondbeleid zal tegen het licht worden gehouden met het oog op de huidige economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden.

In al onze kernen zullen voldoende woningen zijn, zowel in de sociale sector als in de vrije sector, voor jongeren (starters) en ouderen. Duurzaam maken en bouwen is daarbij een belangrijk uitgangspunt. De subsidieregeling Duurzaam Bouwen, waarvan de reikwijdte verder zal worden gezien, blijft onverminderd van kracht.

We bieden ruimte voor experimenteren met alternatieve woonvormen en gaan daarover het overleg met de provincie aan.

De kwaliteit van de woningbouw verdient eveneens onze aandacht, evenals de aandacht voor de vergrijzing. De raad is er voorstander van om nieuwe meerjarige afspraken in de prestatieafspraken met de RWS vast te leggen en te evalueren.

Bestaand beleid

- Structuurvisie
- Grondbeleid
- Bestemmingsplannen
- Woonvisie
- Stads- en dorpsvernieuwingsbeleid
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie
- Nota welstandsbeleid
- Huisvestingsverordening tweede woningen
- Agenda wonen in De Bevelanden 2025
- Omgevingsplan Zeeland en provinciale Verordening Ruimte.

Trends en knelpunten

- De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat burgers ook via internet hun informatie kunnen verkrijgen en daarover vragen kunnen stellen. Alle bestemmingsplannen zijn digitaal beschikbaar. Via het landelijke "omgevingsloket" kan een aanvraag om omgevingsvergunning digitaal ingediend worden. De dienstverlening is hierdoor verbeterd.
- De digitalisering heeft ook de communicatie met andere overheden, zoals Provincie en Waterschap verbeterd. Vooral op het gebied van vergunningverlening.
- De communicatie richting burgers en bedrijven over de omgevingsvergunning zal helder en duidelijk moeten zijn en de digitale communicatiemiddelen zijn hierbij een belangrijk onderdeel.
- Door de invoering van de wet BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) vormt deze registratie de kern van de gegevenshuishouding van de gemeente. Binnen deze

basisregistratie wordt het fundament gelegd voor de eenduidige benoeming van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Tevens is er aan al deze objecten een geometrie gekoppeld. De gemeente registreert de BAG in een geautomatiseerd systeem, wat aangesloten is op de Landelijke Voorziening BAG. De gegevens komen via deze weg ook terecht bij het Kadaster en andere overheidsinstanties en hulpdiensten. Hierdoor is de digitalisering verder toegenomen en zal nog verder toenemen, want dit project loopt nog verder door.

- Samen met de andere Bevelandse gemeenten zijn er woningmarktafspraken gemaakt, hiermee wordt rekening gehouden bij planvorming. Momenteel wordt een gezamenlijke Woonvisie opgesteld.
- Er zijn samen met de gemeenten Kapelle en Goes prestatieafspraken gemaakt met de RWS. Jaarlijks zal de RWS een bod uitbrengen bij de gemeenten omtrent de uitvoering van deze prestatieafspraken waarbij er per gemeente en per jaar bepaalde speerpunten worden opgenomen.
- Vanuit de werkgroep “Krimp, ontgroening en vergrijzing” was er gewijzigd beleid ontstaan op het gebied van volkshuisvesting. Het deeltijd wonen werd verruimd in 2013. Echter, na evaluatie is in 2018 besloten het deeltijd wonen in woningen in de kernen niet meer toe te staan. Dit omdat de economie weer is aangetrokken en er een concentratie van deeltijdwoningen ontstond in bepaalde straten. Vanaf 2019 is het deeltijd wonen in appartementcomplexen weer toegestaan.
- Het merendeel van de woningen is gerealiseerd voor 1980 en deze woningen zijn over het algemeen niet energiezuinig. Door subsidies ter beschikking te stellen wordt geprobeerd eigenaren te stimuleren maatregelen te treffen om de woningen energiezuiniger te maken.
- Naar verwachting treedt begin 2021 een nieuwe wet in werking waarin diverse wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving opgaan: de Omgevingswet. De voorbereidingen voor de invoering hiervan zijn inmiddels in volle gang.
- Er zijn nieuwe dorpsvernieuingsplannen. Om de kwaliteit van woningen te verbeteren en het straatbeeld te verfraaien is er een subsidieregeling opgezet. De Dorpsdijk in Wissenkerke en het beschermde dorpsgezicht van Colijnsplaat vormen hierbij het eerste aandachtsgebied; er is nu al vraag naar verbreding naar andere dorpen. Ook voor het opknappen van de schuren in het beschermde dorpsgezicht van Colijnsplaat is er een subsidieregeling opgezet.
- Aandacht voor voldoende niveau van de startersleningen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Uitvoering van de omgevingswet	Uitwerken en uitvoeren omgevingsvisie. Vitaliteit verblijfsrecreatie.	Omgevingsvisie afronden en in uitvoering nemen.	2020-2021
		Uitrol Kustvisie met oog op rood, blauw en groen.	2020-2021
		Zorgdragen voor vitale vakantieparken, zo nodig in afstemming met andere overheden.	2020-2021

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
Bij ruimtelijke ontwikkeling de landschappelijke waarde voldoende aandacht geven	Landschap creëren. Agrarisch landschap bewaken.	Uitwerken in aandachtsgebied Banjaard uit Kustvisie.	2020-2021
		Integraliteit bewaken samen met rode, groene en blauwe partners.	2020-2021
Nota grondbeleid actualiseren	N.a.v. economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden nota's grondbeleid en grondprijnsbeleid aanpassen.	Toepassingen bestemmingsreserve woonomgeving is tegen het licht gehouden en nota grondbeleid is geactualiseerd.	2021
		Het grondprijnsbeleid is tegen het licht gehouden en geactualiseerd.	2021
Verduurzaming bestaande woningvoorraad	Subsidies voor duurzaam bouwen voortzetten	Subsidieregeling verbreden op basis van klimaatbeleid	2020-2024
Woonmogelijkheden voor alle doelgroepen mogelijk maken.	Ruimte geven voor experimenteren met alternatieve woonvormen. Starters een kans geven op de woningmarkt.	Initiatieven voor waterwoningen, tiny houses etc. positief benaderen en mogelijkheden tot realisatie onderzoeken	2020-2024
		Starterleningen voortzetten	2020-2024
Woonmogelijkheden in alle kernen behouden	Nieuwbouw in alle kernen	In de bestemmingsplannen mogelijkheden opnemen voor nieuwbouw	2020-2024
		Op de woningbouwplanningslijst woningen in alle kernen opnemen	2020-2024
De huurwoningen verduurzamen, levensloopbestendig maken en betaalbaar houden.	Nieuwe meerjarige prestatieafspraken maken met de RWS voor 2019-2023. De voorgaande prestatieafspraken evalueren.	Afspraken maken over beschikbaarheid huurwoningen voor alle doelgroepen	2020-2024 Jaarlijks evaluatie

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2020?	Begrotingsjaar
		Afspraken maken over kwaliteit en duurzaamheid huurwoningen	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
Verbeteren van het straatbeeld en de kwaliteit van bestaande woningen en schuren.	Dorpsvernieuwingsplannen uitvoeren voor verbetering kwaliteit	Subsidieregeling dorpsvernieuwing Dorpsdijk en beschermd dorpsgezicht Colijnsplaat voortzetten	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
		Subsidieregeling uitbreiden naar andere dorpen	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
		Subsidieregeling opknappen schuren voortzetten	2020-2024 Jaarlijks evaluatie

Wat mag het kosten?

Programma 9	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	3.672.050	2.882.831	2.595.928	1.185.318	1.342.914
Lasten exploitatie	4.457.973	3.761.326	3.477.507	1.955.896	2.055.662
Saldo exploitatie voor bestemming	785.923	878.494	881.579	770.577	712.748
Beschikking over reserves	291.840	282.135	282.135	187.807	82.135
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	494.083	596.359	599.444	582.770	630.613

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

2.10 Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Hoofdkenmerken

Burgers worden in toenemende mate geconfronteerd met stijgende lokale lasten die onder meer het gevolg zijn van het in toenemende mate overhevelen van rijks- en provincie taken naar gemeenten waarbij veelal op de beschikbare budgetten wordt bezuinigd. Te denken valt aan de decentralisaties in het Sociaal Domein, te weten de invoering van de Participatiewet, WMO 2015 en de Jeugdwet. Nog nooit heeft een dergelijke omvangrijke verandering plaatsgevonden bij de overheid.

De lasten hiervan kunnen niet ongebreideld worden afgewenteld op de inwoners van Noord-Beveland. Dit noodzaakt tot een doeltreffende en doelmatige uitvoering van gemeentelijke taken. Bovendien dient de besteding van de middelen rechtmatig te zijn, dat wil zeggen dat het geld wordt uitgegeven voor het doel waarvoor deze middelen zijn begroot. Het bovenstaande kan alleen maar worden uitgevoerd als de begroting transparant is. De gemeenteraad en de inwoners van Noord-Beveland moeten kunnen zien waaraan het geld wordt besteed en wat de effecten daarvan zijn.

Programma 10 is niet 'echt' een programma, maar een ondersteunend programma waar onder andere de grootste dekkingsmiddelen van de gemeenten in zijn opgenomen. Vandaar dat in deze toelichting niet specifiek op trends en knelpunten wordt ingegaan.

Wat mag het kosten?

Programma 10	2019	2020	2021	2022	2023
Baten exploitatie	14.870.441	15.381.367	15.658.098	15.864.494	16.268.078
Lasten exploitatie	4.751.365	4.570.037	4.716.035	4.777.070	5.083.743
Saldo exploitatie voor bestemming	-10.119.076	-10.811.330	-10.942.063	-11.087.424	-11.184.335
Beschikking over reserves	98.734	83.337	83.337	83.337	83.337
Toevoeging aan reserves	529.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Resultaat na bestemming	-9.688.810	-10.869.667	-11.000.400	-11.145.761	-11.242.672

Taakvelden

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Inleiding

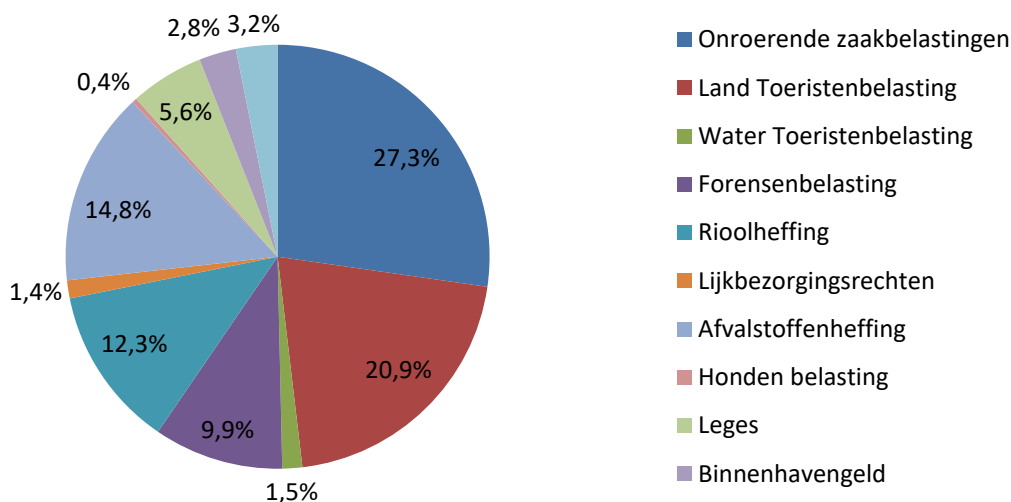
De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente en een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de geraamde kosten, beleidsmatige ontwikkelingen van de lokale heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit lokale heffingen:

		Begroet 2020
Onroerende zaakbelastingen	€	2.183.000
Land Toeristenbelasting	-	1.670.000
Water Toeristenbelasting	-	122.000
Forensenbelasting	-	792.000
Rioolheffing	-	985.000
Lijkbezorgingsrechten	-	110.025
Afvalstoffenheffing	-	1.184.000
Honden belasting	-	30.000
Leges	-	450.000
Binnenhavengeld	-	227.000
Precario belasting		253.000
Totaal		8.006.025

Verdeling opbrengst belastingen/leges 2020

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het uitgangspunt vanuit de raad is om de belastingverhoging, voor zover mogelijk, te minimaliseren.

Uiterlijk zal in de begrotingsraad de eventuele belastingverhoging bepaald worden.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de wet WOZ. De waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Voor de belastingen 2020 is de WOZ-waarde per 1 januari 2019 bepalend.

Onder de naam onroerendezaakbelasting worden over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerend zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerend zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen "eigenarenbelasting".

WOZ-waardering, gemeentefonds en aanpassing rekestarieven

Sinds 1997 wordt op basis van de Financiële-verhoudingswet in het gemeentefonds rekening gehouden met verschillen in de belastingcapaciteit van gemeenten. Als gevolg van verschillen in waarde van de onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen gemeenten. De belastingcapaciteit waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden, wordt voor iedere gemeente met dezelfde tarieven berekend. Deze tarieven worden rekestarieven genoemd en zijn in het verleden vastgesteld op het gemiddelde tarief van alle gemeenten op dat moment. Verschillen in de feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het gemeentefonds geen rol. De rekestarieven worden jaarlijks aangepast. De aanpassing van de rekestarieven ten opzichte van 2019 is noodzakelijk omdat op 1 januari 2020 een nieuw WOZ-tijdvak begint met waarde peildatum 1-1-2019. In 2019 wordt nog uitgegaan van de WOZ-waarde uit het huidige WOZ-tijdvak met waarde peildatum 1-1-2018.

Met ingang van het uitkeringsjaar 2020 wordt het rekestarief vastgesteld op voor:

- eigenaren van woningen 0,0939%
- eigenaren van niet-woningen 0,1576%
- gebruikers van niet-woningen 0,1270%

Voor de duidelijkheid: met deze tarieven wordt de algemene uitkering voor gemeenten gecorrigeerd op basis van de waarde van de onroerende zaken. Als gevolg van verschillen in de waarde van onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen de gemeenten. Dus hoe hoger de totale OZB-waarde van woningen en bedrijfspanden, hoe groter de korting op de algemene uitkering.

Rioolheffingen

Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Kostendekkendheid rioolheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de rioolheffing 80,17% bedraagt.

Kosten taakveld(en), incl. rente	3.001.875
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	347.135
Netto kosten taakveld	3.349.010
Toe te rekenen kosten	929.965
Overhead incl. rente	158.393
BTW	140.265
Totale kosten	1.228.622
Opbrengst heffingen	985.000
Dekkingspercentage	80,17%

Toelichting:

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.2 riolering zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 20% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de rioolheffing ten opzichte van de overige belastingen (afvalstoffen-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 35.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 50% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een platteland gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

Als een gebruiker van een perceel aan de route van de huisophaaldienst ligt, moet deze afvalstoffenheffing betalen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 89,43% bedraagt.

Kosten taakveld(en), incl. rente	3.266.780
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	485.135
Netto kosten taakveld	2.781.645
Toe te rekenen kosten	1.049.560
Overhead incl. rente	48.874
BTW	225.493
Totale kosten	1.323.926
Opbrengst heffingen	1.184.000
Dekkingspercentage	89,43%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.3 afval zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 25% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de andere overige belastingen (riool-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 20.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 25% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een landelijke gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente Noord-Beveland. Afhankelijk van het aantal honden wordt de hoogte van de aanslag vastgesteld.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting moet worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de huishouding van de gemeente voor zover deze voortvloeit uit voorzieningen die (mede) in het belang van het toerisme worden getroffen. Aangezien in de wettekst niet tot uitdrukking is gebracht dat de opbrengst moet dienen ter dekking van de voor het toerisme gemaakte kosten, is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel.

Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten toeristenbelasting:

- Landtoeristenbelasting: iedereen die verhuurt aan toeristen binnen de gemeente Noord-Beveland in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele

kampeeronderkomens of niet beroepsmatig verhuurde ruimten krijgt een aanslag voor de landtoeristenbelasting;

- Watertoeristenbelasting: ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente Noord-Beveland op vaartuigen waarvoor wegens de aanwezigheid in het watergebied van de gemeente in welke vorm dan ook een vergoeding wordt betaald door personen, die niet als ingezetene in de gemeente basisadministratie staan ingeschreven. Hiervoor wordt de watertoeristenbelasting geheven.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke persoon die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Lijkbezorgingrechten

Op basis van de lijkbezorgingrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraafplaatsen.

Kostendekkendheid lijkbezorgingrechten

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten 38,48% bedraagt.

Kosten taakveld(en), incl. rente	196.656,40
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0,00
Netto kosten taakveld	196.656,40
Toe te rekenen kosten	196.656,40
Overhead incl. rente	89.264,18
BTW	0,00
Totale kosten	285.920,58
Opbrengst heffingen	110.025,00
Dekkingspercentage	38,48%

Toelichting

Alle baten en lasten van taakveld 7.5 begraafplaatsen en crematoria zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten.

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. De gemeente Noord-Beveland kent twee verschillende soorten leges:

- Leges burgerzaken;
- Bouwleges.

Kostendekkendheid leges burgerzaken

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de leges burgerzaken 15,73% is.

Kosten taakveld(en), incl. rente	517.756,27
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-4.180,00
Netto kosten taakveld	513.576,27
Toe te rekenen kosten	479.613,85
Overhead incl. rente	472.220,40
BTW	1.575,00
Totale kosten	953.409,25
Opbrengst heffingen	150.000,00
Dekkingspercentage	15,73%

Toelichting

93% van de lasten en baten van taakveld 0.2 burgerzaken zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de leges burgerzaken. Alleen de kosten voor verkiezingen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat hier geen leges op geheven worden.

Kostendekkendheid bouwleges

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid voor de bouwleges 96,07% is.

Kosten taakveld(en), incl. rente	1.337.557
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	30.000
Netto kosten taakveld	1.307.557
Toe te rekenen kosten	224.878
Overhead incl. rente	71.957
BTW	15.449
Totale kosten	312.285
Opbrengst heffingen	300.000
Dekkingspercentage	96,07%

Toelichting

28% van de baten en lasten van taakveld 8.3 wonen en bouwen is meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de bouwleges. Dit betreffen de lasten die rechtstreeks verband houden met het verstrekken van bouwvergunningen.

Naast de kosten voor bouwleges is nog 5% van de kosten van de RUD meegenomen die gemaakt worden voor controles van de bouwleges. Dit percentage is gebaseerd op het aantal uur dat de RUD hiervoor kwijt is.

Precariobelasting

Met ingang van 2016 is de precariobelasting voor kabels en leidingen ingevoerd. Inmiddels is duidelijk geworden dat de precariobelasting op kabels en leidingen komt te vervallen. De gemeente Noord-Beveland voldoet aan de voorwaarden om de afbouw in 5 jaar te realiseren. Een en ander betekent dat vanaf 1 januari 2022 geen precariobelasting voor kabels en leidingen meer geheven mag worden.

Gezien de lopende procedure tussen Enduris BV en de gemeente Hulst en de daarmee samenhangende onzekerheid inzake de precariobelasting is besloten de inkomsten uit de precariobelasting in een voorziening precariobelasting te storten en dus niet als algemeen dekkingsmiddel te gebruiken.

Kwijtscheldingsbeleid

Er kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing, mits voldaan wordt aan de ministeriële regeling (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Het normbedrag voor kwijtschelding is gerelateerd aan 100% van de bijstandsnorm. De verzoeken tot kwijtschelding worden behandeld door het Waterschap Zeeuwse Eilanden (via Sabewa). Er is een samenwerkingsverband voor kwijtschelding met het waterschap en diverse Zeeuwse gemeenten (hierdoor zijn de normen in Zeeland grotendeels gelijk).

Landelijke vergelijking

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan naar de lokale belastingen en heffingen en wordt de Atlas van de lokale lasten uitgebracht. Hierin ligt de nadruk op de woonlasten huishoudens. Voor alle gemeenten worden OZB, rioolrechten en reinigingsheffingen/afvalstoffenheffing in kaart gebracht: heffingssystematiek, tarieven, kostendekking en kwijtschelding. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

Uit de Atlas lokale lasten 2019 blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de gemeente Noord-Beveland € 706 per jaar bedragen. Hiermee komt de gemeente Noord-Beveland op plaats 96 van goedkoopste gemeenten in Nederland (totaal aantal gemeenten in 2019 bedraagt 355). De gemeente Gilze en Rijen is de goedkoopste gemeente van Nederland, met een woonlast van € 511. De gemeente Bloemendaal is het duurst met € 1.446.

Vergelijking regionaal

Als we een vergelijking maken van de belastingdruk in 2019 met de overige Zeeuwse gemeenten dan heeft de gemeente Noord-Beveland, op de gemeente Veere, Middelburg en Tholen na de laagste belastingdruk.

De gemeentelijke belastingdruk voor een standaard gezinshuishouden bedraagt in onze gemeente voor 2019 € 706,--. Dit betreft dan OZB + rioolbelasting(afvoerrecht) + afvalstoffenheffing. Het gemiddelde van de provincie Zeeland ligt voor deze belastingen op € 753,--.

De lokale belastingdruk per gemeente in Zeeland vergeleken op basis van een zogenaamd standaardhuishouden. Dit geeft het volgende beeld:

(alle bedragen *€1)	
Gemeente	Totaal
OZB, afv en riool	
Vlissingen	876
Schouwen-Duiveland	874
Reimerswaal	807
Hulst	797
Kapelle	755
Sluis	752
Borsele	736
Terneuzen	734
Middelburg	717
Noord-Beveland	706
Tholen	697
Goes	692
Veere	644
Gemiddelden	753

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Voor het opvangen van de risico's is de minimumstand voor de algemene reserve gesteld op € 750.000. Het is zaak om aan de afgesproken minimumstand vast te houden, zodat wanneer een risico zich voordoet dit risico kan worden opgevangen. Een manco hierbij is wel dat het lastig is structurele risico's op deze manier op te vangen. De algemene reserve bestaat namelijk uit incidentele middelen. Om structurele risico's op te vangen blijft het daarom nodig te zoeken naar middelen uit de exploitatie, dan wel op een andere wijze deze risico's af te dekken.

Landelijk wordt bij structurele risico's een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat ervan uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden in de begroting. Dit neemt gemiddeld 2 ½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2 ½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

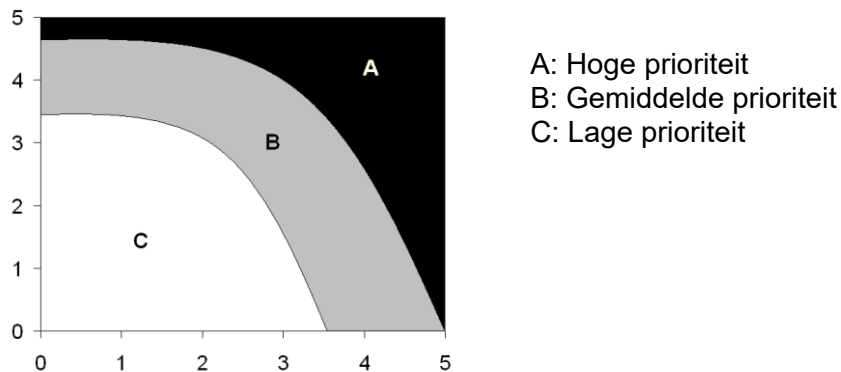
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de Programmabegroting de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statische en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Overig

In de Top-10 is onder 4 het risico opgenomen van overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten. De taken van het Sociaal Domein zoals WMO, Jeugd en Participatie vallen onder dit risico. De kosten die door gemeente Noord-Beveland worden gemaakt voor het Sociaal Domein en de bijdragen van het Rijk voor deze onderdelen kunnen sterk van elkaar afwijken van wege, door het Rijk, gehanteerde rekenmethodieken. Om deze reden is het opgenomen bedrag een indicatie.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel. Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel en de budgettaire ruimte in de meerjarenbegroting.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

In de inleiding van deze paragraaf is al aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Norm weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente betreffende de risicovolheid is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen. Dit is weer te geven als de verhouding van de hiervoor beschreven beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (impact van de risico's bij een zekerheidspercentage van 80%). Het weerstandsvermogen is dus weer te geven als de volgende ratio:

“Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact risico's bij 80% zekerheid”

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken, een ratio van 1, het weerstandsvermogen voldoende is. Als de ratio meer dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel vermogen voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is de positie dan uitstekend. Voor een verdere indeling is voor een zespuntsschaal gekozen om het weerstandsvermogen te beoordelen.

Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6 betekent dit dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna twee maal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is.

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Stand van zaken

Risico's

De risico's voor de begroting 2020 zijn binnen gemeente Noord-Beveland geïnventariseerd. In het verleden is per risico een verantwoordelijke benoemd. Met de verantwoordelijken zijn de betreffende risico's en eventuele nieuw toe te voegen risico's besproken. Hierbij is als uitgangspunt de jaarrekening 2018 genomen. Bij enkele risico's is het minimale en/of het maximale risico bedrag bijgesteld naar aanleiding van de ontwikkelingen bij deze risico's. Daarnaast is bij enkele risico's de kansklasse aangepast met als gevolg een mutatie in het incidentele of structurele risicobedrag.

Hieronder in het kort een toelichting op de mutaties:

Voor het begrotingsjaar 2020 is de keuze gemaakt om de top 10 weer te geven van de risico's die de meeste impact hebben als deze zich voordoen. De overige risico's zijn onder één post opgenomen in de tabel onder “Overige risico's”.

Het risico van de garantstellingen leningen derden is bijgesteld van kansklasse 2,0 naar 0,5. Dit vanwege het feit dat het risico dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) een beroep doet op de garantstellingen, in de vorm van het opeisen van de borg, zeer klein is. Het WSW heeft nog nooit een beroep gedaan op het waarborgfonds. De VNG (Vereniging

Nederlandse Gemeenten) geeft ook in haar nieuwsbrief van 22 juli 2019 aan dat het risico zeer beperkt, dan wel theoretisch is.

De opgenomen risico's op hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn samengevoegd in de lijst met risico's voor de begroting 2020.

Enkele zeer kleine financiële risico posten zijn weggelaten (o.a. procesrisico bij besluitvorming, VPB, Gladheidsbestrijding en Valkreek).

Enkele nieuwe risico's zijn toegevoegd zoals "Schadevergoedingen na rechtelijke uitspraak", "Overheveling taken van het Rijk naar gemeenten". Tekorten door opneindregelingen", "Onderuitputting budgetteruggaaf BTW sportuitgaven" en "Huurcontract Korczakschool".

Hierna de weergave van de TOP-10 van de grootste risico's:

Top 10 hoogste risico's								
Risico	Kans	Gevolg	Risico	Incidenteel	Invoed	structureel	Invoed	
1. Algemene uitkering gemeente fonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 450.000,00	26,45%	
<p>Door het grillige verloop van het beleid van het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds en de herverdeling van het gemeentefonds waarmee in 2020 een aanvang wordt gemaakt blijft de uitkering moeilijk in te schatten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Monitoring van ontwikkeling binnen het Gemeentefonds om snel te kunnen bijsturen. De gemeente heeft nauw elijks invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering, omdat deze wordt berekend middels demografische gegevens waar de gemeente geen invloed op heeft.</p>								
2. Hogere bijdragen GR's	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 270.000,00	15,87%	
<p>De VRZ, de Bevelanden, Betho, RUD en GGD zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Reserveren middelen. Middels planning- en controlcyclus budgetten monitoren. Elke gemeente die deelneemt in het bestuur kan middels zwaarte van de raad invloed uitoefenen. Echter afhankelijk van de besturen van de GR's welke uiteindelijk over de budgetten besluiten nemen.</p>								
3. Fiscaliteit	4,0	5	20	€ 553.000,00	43,21%	€ -	0,00%	
<p>Door nieuwe jurisprudentie met betrekking tot BTW bestaat de kans dat fiscale voordelen bij investeringen mogelijk worden.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Door specialistische fiscale kennis in te kopen wordt het risico verminderd.</p>								
4. Overheveling taken Rijk naar gemeente	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	10,29%	
<p>Met regelmaat worden taken door het Rijk overgeheveld naar lagere overheden waarbij het risico aanwezig is dat de daarbij behorende vergoedingen vanuit het Rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>								
5. Tekorten door opheffing regelingen (P-wet, etc)	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	10,29%	
<p>Er is herstel zichtbaar. Daarnaast ondervinden we inmiddels wel effect op de instroom door het feit dat inwoners de maximale WWV periode hebben bereikt en nu aangewezen zijn op bijstand (P-wet). Dit resulteert in een toename van het uitkeringsbestand P-wet terwijl de uitstroom WWV toch wat achterblijft bij de economische verwachting. Los daarvan dient rekening te worden gehouden met een korting op het budget P-wet/inkomensdeel. Dit betekent voor de gemeente een financieel risico!</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>								
6. Bodemsanering	3,0	5	15	€ 100.000,00	7,81%	€ -	0,00%	
<p>De gemeente is het eerste aanspreekpunt bij bodemverontreiniging binnen de kernen. Hierbij kunnen zich urgente situaties voordoen, die de gemeente noodzaken tot sanering of beheersmaatregelen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Door jaarlijks een bedrag te reserveren</p>								
7. Juridische kosten	3,0	5	15	€ -	0,00%	€ 90.000,00	5,29%	
<p>Door het inhuren van experts voor juridische aangelegenheden zijn de kosten voor de gemeente hoog. Dit is eegens toenemende jurisdisering van de maatschappij.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Juridische kwaliteitszorg, scholing en training. Afweging maken om personeel op te leiden of nieuw personeel aan te nemen of eventueel uit te besteden.</p>								
8. Ziekteverzuim	5,0	3	15	€ 90.000,00	7,03%	€ -	0,00%	
<p>Ziekteverzuim van werknemers kan tot hogere personeelskosten voor de gemeente leiden als deze de ingecalculeerde kosten overstijgen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Arbobeleid is aanwezig. Periodiek voorlichting hierover geven, ter preventie.</p>								
9. Bluswatervoorziening	4,0	3	12	€ -	0,00%	€ 70.000,00	4,11%	
<p>De gemeente is verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening, er is een concept plan gereed met diverse alternatieven met verschillende financiële gevolgen.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> De financiële gevolgen zijn afhankelijk van welk alternatief wordt besloten, hiervoor structureel dekking zoeken</p>								
10. Meldplicht datalekken	4,0	3	12	€ 246.000,00	19,22%	€ -	0,00%	
<p>Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. Deze bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag van de zesde categorie van artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht. Dat is per 1 januari 2016 maximaal 820.000 euro. Indien de overtreding niet opzettelijk is gepleegd en er geen sprake is van ernstig verwijtbare nalatigheid, dan zal de Autoriteit Persoonsgegevens eerst een bindende aanwijzing opleggen voorafgaand aan eventuele oplegging van een bestuurlijke boete. Bij het opleggen van een bestuurlijke boete houdt de Autoriteit Persoonsgegevens rekening met alle omstandigheden van het geval. Een omstandigheid van het geval kan bestaan uit het feit dat de gegevens waarover het gaat niet door derden zijn ingezien.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Beveiligingsmaatregelen invoeren en medewerkers bewust laten worden van risico's van het niet nakomen van de meldplicht datalekken.</p>								
Overige risico's				€ 290.776,00	22,72%	€ 471.100,00	27,69%	
<p>Deze risico's hebben een lager risico en hebben een lagere impact omdat het om een verspreiding gaat van diverse kleinere risico's.</p>								
				€ 1.279.776	100,00%	€ 1.701.100	100,00%	
				80%		80%		
				€ 1.023.821		€ 1.360.880		

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 3.402.200. De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 1.023.821) en een structureel (€ 3.402.200) karakter komt dan uit op € 4.426.021.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's.

Bedrag	5	$x > € 200.000$			1		1	2		
	4	$€ 150.000 < x < € 200.000$					2			
	3	$€ 100.000 < x < € 150.000$				1	1			
	2	$€ 50.000 < x < € 100.000$	1			3	2	3		
	1	$x < € 50.000$	4	5	7	5	7	7		
					0,5	1	2	3	4	5
					Kans					

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid over de berekening van de weerstandscapaciteit is de berekening van de weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	Begroting 2020
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve ultimo begrotingsjaar	€ 5.782.347
Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo begrotingsjaar	€ 5.782.347

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de begroting worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2020
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 5.782.347
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel	€ 1.023.821
- Structureel	€ 3.402.200
Totaal	€ 1.356.326
- Ratio Begroting 2020	1,3

Voor het beoordelen van de ratio begroting 2020 voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de begroting 2020 komt neer op 1,3 en is hiermee voldoende te noemen. Indien de weerstandscapaciteit onder de 1,0 komt te liggen wordt deze als matig beschouwd. In dit geval kunnen er maatregelen genomen worden. Overigens kan de ratio door toekomstige ontwikkelingen onder druk komen te staan en richting 1,0 gaan.

Kengetallen

Inleiding

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie, omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij de zgn. signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstesten voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waarde oordeel gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is, categorie B neutraal is en categorie C het meest risicovol is.

Kengetal		Categorie A (minst risicovol)	Categorie B (neutraal)	Categorie C (meest risicovol)
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeente maatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen, hierna, blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting jaar 2020						
Kengetallen:	Verloop van de kengetallen					
	JR 2018 (T-1) %	Begr. 2019 (T-1) %	Begr. 2020 (T=0)%	Mrj. Begr. 2021 (T+1)%	Mrj. Begr. 2022 (T+2)%	Mrj. Begr. 2023 (T+3)%
Netto schuldquote	51,77	53,51	58,17	73,58	85,97	79,59
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47,39	53,51	53,59	68,91	80,97	74,65
Solvabiliteitsratio	48,39	43,63	40,80	36,40	34,30	35,30
Structurele exploitatieruimte	0,85	-0,26	0,77	-0,17	-0,88	-0,65
Grondexploitatie	21,12	15,00	11,80	14,02	12,43	7,50
Belastingcapaciteit	93,50	93,76	95,41	95,41	95,41	95,41

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is ruim voldoende met **58,17% voor de begroting 2020**.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de **begroting 2020 een solvabiliteit van 40,80%** (Jaarrekening 2018 48,39%) en dit kan dus als 'neutraal' worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien. Bij gemeente Noord-Beveland is dit kengetal volgens de meerjarenbegroting nagenoeg in evenwicht (**begroting 2020 0,77%**).

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil o.a. zeggen hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog te worden terugverdiend. De waarde van de

grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de **begroting 2020 11,80%** (jaarrekening 2018 21,12%) ten opzichte van de geraamde baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

Voor de begroting 2020 bedraagt de OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing € 706. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 740 (dit betreft gegevens van het Coelo van het jaar 2019). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van gemeente Noord-Beveland.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen weergegeven. Deze paragraaf geeft daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud van kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor.

Het voorzieningenniveau is bepalend voor de jaarlijkse onderhoudslasten. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk.

In artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording gemeenten wordt bepaald dat de paragraaf ten minste het onderhoud bevat van wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Voor het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen maakt de gemeente Noord-Beveland gebruik van een geautomatiseerde beheersystematiek. Sinds 2006 worden wegen, riolering en water, groen en speeltoestellen, gebouwen, openbare verlichting en ook het klachtenbeheer verwerkt volgens beheerprogramma's. Komende periode zal gewerkt worden om de beleidsprogramma's van de verschillende disciplines integraal te benaderen. Dit om uiteindelijk te komen tot IBOR (integraal beheer openbare ruimte). Alleen door deze benadering kan het klimaatbestendig maken van de gemeente vorm krijgen.

Daarnaast werkt de gemeente op diverse terreinen intensief samen met andere spelers op het betreffende werkgebied. Op de volgende vlakken vindt deze samenwerking plaats:

Samenwerking	Partners	Werkveld
IBOR (Beheersystematiek openbare ruimte)	Bevelandse gemeenten	Beheersystematiek, groen, wegen, riolering, verkeersborden etc.
Wegen	Alle Zeeuwse gemeenten, Provincie en Waterschap	Gladheidsbestrijding; Uniformering beheer; Kennissuitwisseling
Openbare Verlichting	VZG (alle Zeeuwse gemeenten)	Beheersystematiek; Beleidsformulering;
Riolering en water	Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Zeeland met alle Zeeuwse overheden en Evides (SAZ+)	Formulering algemeen Zeeuws beleid met focus op verlagen kwetsbaarheid, kosten en kwaliteitsverhoging.

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op het beleid en de financiële consequentie hiervan.

Wegen

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijk beleid voor onderhoud wegen is vastgelegd in het Wegenbeheersplan 2016-2020. Dit beheersplan heeft in principe een houdbaarheidsdatum tot 2020, maar geeft een doorkijk tot 2026.

Het beheersplan richt zich op de in de CROW omschreven minimum kwaliteitsnorm. Het hanteren van dit algemeen geaccepteerde onderhoudsnorm maakt de verantwoordelijkheid

en aansprakelijkheid als wegbeheerder inzichtelijk. Het wegenbeheerspakket, dat op basis van deze norm werkt, geeft op basis van wegininspecties aan welk wegvak onderhouden dient te worden. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van het onderhoudswerk wordt het onder een project of onder klein lopend onderhoud geschaard. In het geval van een project, vaak als gevolg van een natuurlijk moment (bouwsituaties), wordt een bepaald gebied op meerdere disciplines (riolering, wegen, groen, openbare verlichting) aangepakt. De gemeente Noord-Beveland heeft in 2020 op het gebied van wegen ca. 134 kilometer weg in onderhoud. Deze wegen zijn als volgt onderverdeeld in verhardingstype en oppervlaktes:

Verhardingstype	Oppervlakte in m2	Percentage van het totaal
Elementen (klinkers)	333.127	73%
Asfalt	118.814	16%
Half- / onverhard (grind)	5.094	1%
Totaal	457.035	100%

Een steeds belangrijker plaats in het wegbeheer wordt ingenomen door het onkruidbeheer. Doordat er wettelijk steeds minder chemische bestrijdingsmiddelen mogen worden ingezet, is de beheersbaarheid arbeidsintensief. Sinds 2016 is zelfs een totaal verbod van kracht. Dit betekent dat er gezocht moet worden naar alternatieven zoals branden, heet water en borstelen. Uit onderzoek is gebleken dat dit minder efficiënt is dan bestrijding met bestrijdingsmiddelen en zal resulteren in verhoging van de beheerskosten per vierkante meter.

Financiële consequentie

De totale kosten voor wegen, straten en pleinen komen in 2020 uit op ca. €1,5 mln. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen (groot onderhoud en projecten), de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Wegen, straten en pleinen.

Riolering

Beleidsvoornemens

De riolering wordt conform het in 2015 door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2020 beheerd en onderhouden. Dit plan is dan ook integraal met de waterkwaliteitsbeheerder (WS) tot stand gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een verbreed GRP waarin de wettelijke taak ten aanzien van riolering, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater is vertaald en becijferd. Specifieke aandachtsvelden in het nieuwe GRP zijn:

- Actualisatie rioolberekeningen aan de hand van een waterkwaliteitsspoor;
- In beeld brengen van de totale rioolstatus;
- Voorkomen van wateroverlast door afkoppelen en verbetering in de rioolstelsels;
- Verbeteren waterkwaliteit en milieuhygiëne.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2020 op gebied van riolering ca. 88 kilometer vrij verval riool en ca. 60 km aan persriool in onderhoud. Deze riolen zijn als volgt onderverdeeld in rioleringstype:

Type riool	Lengte in kilometer	Percentage van het totaal
Gemengd riool	46,5	31,4%
Vuilwater riool (DWA)	21,2	14,3%
Regenwater riool (HWA)	15,5	10,5%
Overig (IT / Drainage)	5	3,3%
Persriool	60	40,5%
Totaal	148,2	100%

Daarnaast heeft de gemeente diverse rioolpomp-gemalen in beheer en onderhoud. Deze zijn onderverdeeld in:

Type gemaal	Stuks
Hoofdgemalen	33
Minigemalen	190
Totaal	123

Financiële consequentie

Het totale rioleringsbudget voor 2020 is begroot op ca. € 862.000. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen, de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 7 Volksgezondheid en milieu onder de post Riolen en rioolgemalen.

Openbare Verlichting

Beleidsvoornemens

In het gemeentelijke beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2020 wordt de visie ten aanzien van de openbare verlichting omschreven. In het beleidsplan wordt de optimale balans gezocht ten aanzien van de veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en de duurzaamheid (energiebesparing). Bij nieuwe aanleg, renovatie en vervanging van lichtmasten vormt het aspect duurzaamheid in de vorm van energiebesparing een belangrijke factor. Tevens wordt in het beleidsstuk de richting bepaald voor het verkrijgen van een uniforme standaard van lichtmasten. Ook financieel vormt het document de basis voor de begroting.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2020 op gebied van openbare verlichting 1806 lichtmasten in onderhoud. Dit areaal is als volgt onderverdeeld:

Openbare verlichting	Stuks
Lichtmasten	1.806
Armaturen	1.928
Lampen	2.054

Het onderhoud (schilderwerk, lampvervanging en schadeherstel) en gegevensbeheer (databeheer) van de openbare verlichting, werd in het verleden altijd door Delta Nuts uitgevoerd. Sinds begin 2008 worden de werkzaamheden, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten en medeoverheden (Provincie, Zeeland Seaports en Waterschap), onder de vlag van de VZG, gezamenlijk aanbesteed volgens de richtlijnen van het aanbestedingsreglement.

Financiële consequentie

In 2020 bedragen de kosten voor de openbare verlichting ca. € 130.000,-. In dit bedrag zijn alle kosten zoals energiekosten, ambtelijke kosten en kapitaallasten verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Openbare verlichting.

Water

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijke waterbeleid is verankerd in het gemeentelijke Waterplan. In 2020 wordt het bestaande Waterplan geëvalueerd en geactualiseerd. Het meten en monitoren van de waterlopen in combinatie met het monitoren van de rioolstelsels blijft een van de speerpunten. In samenwerking met het Waterschap zal hier gezamenlijk aandacht aan worden besteed, onder de vlag van het samenwerkingsverband.

Op hoofdlijnen heeft de gemeente het volgende water in eigendom, dan wel vallend binnen de komgrenzen.

Type water	Hoeveelheid
Watergangen	2.518 m1
Watergangen Waterschap	14.499 m1
Vijvers	385 m2
Vijvers Waterschap	8.301 m2

Ook het bergen van regenwater vormt een item. Door veranderingen in het klimaat komen excessen in de vorm van wateroverlast steeds vaker voor. Inspelen hierop in de vorm van de aanleg van afvoer- en bergingsvoorzieningen, of ook wel het anders inrichten van de openbare ruimte, heeft alle aandacht. Ook de inrichting van een waterbergingsfonds sluit hier op aan.

Uitvoering van de Waterplannen, in samenwerking met Waterschap Scheldestromen, levert een bijdrage aan goed functionerende watersystemen. Conform de afspraken met het waterschap, vastgelegd in plan BOB (beheer en onderhoud bebouwde kom) zal in 2020 de gemeentelijke taak bestaan uit de maaiactiviteiten in de natte profielen en zal het Waterschap in de toekomst de baggeractiviteiten en het onderhouden van de beschoeiing uitvoeren.

Financiële consequentie

In 2020 zullen de bovenstaande activiteiten op gebied van water worden uitgevoerd. De uitvoering van deze water gerelateerde activiteiten komen, met uitzondering van de maaiwerkzaamheden ten laste van het gemeentelijke rioleringsplan en vallen hiermee onder Programma 7 Volksgezondheid en milieu.

Groen

Beleidsvoornemens

Het Groenstructuurplan gemeente Noord-Beveland bepaalt in hoofdlijn de richting van het groenbeheer binnen de gemeente Noord-Beveland. In dit plan is de hoofdstructuur voor de inrichting van het groen voor de kernen vastgelegd.

Verdeeld naar typologie heeft de gemeente het volgende groen:

Type groen	Hoeveelheid
Sierbeplanting	63.157 m2
Bos en bosplantsoen	101.298 m2
Grassen en kruiden	472.809 m2
Bomen	4.201 st

Het onderhoud van het groen vloeit voort uit het groenbeheersysteem in combinatie met groeninspecties. Nieuwe ontwikkelingen zoals een verbod op chemische onkruidbestrijding leiden op termijn tot nieuwe ontwikkelingen in het onderhoud van de (groene) openbare ruimte. Door beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen wordt de beheersbaarheid van onkruid bemoeilijkt. Het algemene kwaliteitsbeeld, bestaande uit een openbare ruimte waarin geen enkele vorm van onkruid wordt toegestaan, zal vervagen. Door ervaring zal een modus gevonden moeten worden om een algemeen geaccepteerd streefbeeld te behalen. Dit zal enige tijd vergen.

De beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen speelt de laatste jaren een steeds grotere rol. In de inrichting van groen wordt hiermee al enkele jaren rekening gehouden door het onderhoudsvriendelijk omvormen van beplantingsvakken. Dit heeft ondanks de forse uitbreiding van het areaal niet tot een evenredige toename van arbeidsintensiviteit geleid.

Het gemeentelijk groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden
- schooltuinen (alleen kosten eigen dienst)

Financiële consequentie

Het groenbudget is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Onderstaand wordt een opsomming gegeven van de objecten:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden

De totale kosten per object zijn opgebouwd uit diverse posten. De kosten bestaan in hoofdzaak uit onderhoudswerk door derden, de kostenplaatsen van openbare werken en kapitaallasten. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten.

Gebouwenbeheer

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten vloeit voort uit het beheersysteem in combinatie met tweejaarlijkse gebouwinspecties. Aan de hand van deze systematische inspecties wordt de staat van onderhoud en ook het benodigde onderhoud meerjarig bepaald. Daarnaast wordt gekeken naar de hoeveelheid klachtenonderhoud en ook de inbreng van de gebruikers. Het in goede staat brengen en houden van de gemeentelijke gebouwen, zodat de functie van de gebouwen blijvend kan worden vervuld, is hierbij de missie.

Om dit te bereiken is de onderhoudsaanpak erop gericht om door clustering van onderhoudspakketten efficiëntie en inkoopvoordeel te bereiken. Diverse onderhoudstaken zijn/worden geclusterd en aanbesteed. Zo wordt het schoonmaakonderhoud, onderhoudswerk aan verwarming, jaarlijkse keuring en inspectie van brandblusvoorzieningen en noodverlichting, dak inspecties en risico-inventarisaties van een groot aantal gemeentelijke gebouwen geclusterd op de markt gebracht. In de onderstaande paragrafen worden de verschillende beheersobjecten apart benoemd en ook de financiële consequentie van deze objecten benoemd.

In het MFA De Stadsweide in Kortgene is nu sprake van een bijzondere situatie aangezien de school, kinderopvang, gymzaal en dorps huis zijn overgedragen aan de Stichting Gebouwenbeheer Noord-Beveland. Deze stichting verzorgt de gehele exploitatie. De oude gebouwen aan de Wilhelminastraat zijn nog niet gesloopt, maar zijn in gebruik gegeven aan o.a. muziekvereniging Apollo uit Wissenkerke en rommelmarkt Kortgene. De onderhoudsposten voor deze gebouwen zullen in 2020 nog begroot zijn.

Beleidsvoornemens

Het borgen van de functionaliteit en veiligheid in en rond de gemeentelijke gebouwen is een belangrijk onderdeel van het beleid.

Monumenten

Onder de gemeentelijke monumenten vallen de kerktorens en uurwerken, molens en monumenten, waarbij uurwerken en klokken apart in de begroting worden genoemd.

Financiële consequentie

De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten monumenten.

Sportaccommodaties

Onder de sportaccommodaties worden twee gymzalen (Wissenkerke en Kortgene), de tennisvoorziening en het zwembad geschaard.

Beleidsvoornemens

Op basis van inspecties zijn alle aanwezige toestellen in kaart gebracht met onderhoudsstaat en vervangingstermijn.

Financiële consequentie

Voor het onderhoud in 2020 zijn de kosten voor de sportaccommodaties geraamd onder het Programma 5 Cultuur en recreatie.

Schoolgebouwen

Onder de schoolgebouwen vallen de drie openbare en twee bijzondere scholen.

Beleidsvoornemens

De schoolbesturen (w.o. Stichting Albero en Primas) zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de scholen. Dit heeft als consequentie gehad dat de gemeentelijke onderhoudstaak is verschoven richting het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft nu de verantwoordelijkheid gekregen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De gemeente heeft door deze verschuiving alleen nog de toetsende en toezichhoudende taak.

Welzijnsaccommodaties

Onder de welzijnsaccommodaties vallen de dorpshuizen, jeugdsozen, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

Financiële consequentie

Het onderhoudsbudget, bestaande uit klein en groot onderhoud, voor welzijnsaccommodaties is in 2020 weergegeven in het Programma 6 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening, specifiek op de posten:

Dorpshuis Wissenkerke
Dorpshuis Colijnsplaat
Dorpshuis Geersdijk
Dorpshuis Kamperland
Dorpshuis Kats
Dorpshuis Kortgene
Peuterspeelzalen WSK, KTG, KMP
Jeugdsoos Kamperland
Kinderdagverblijf

Gemeentelijke huisvesting

Het gemeentehuis en de loods Openbare Werken vallen onder de gemeentelijke huisvestingspanden.

Financiële consequentie

In 2020 is het onderhoudsbudget voor het reguliere onderhoud aan huisvesting conform de MJOB geraamd.

Areaal uitbreiding

Afgelopen jaren, mede door de vele nieuwbouwactiviteiten en uitbreidingen, is het te onderhouden areaal hard toegenomen. Ook voor 2020 wordt een uitbreiding van de voorzieningen voorzien.

De volgende uitbreidingen op het gebied van groen, wegen, riolering en water worden voorzien:

- Banjaardgebied
- Bestemmingsplan Dorpsweg Wissenkerke
- Bestemmingsplan Kamperland IV
- Bestemmingsplan Kreekpad Kats
- Bestemmingsplan Sportveld Wissenkerke
- Bestemmingsplan RIP II
- Bestemmingsplan Havens Kamperland
- Bestemmingsplan Stadspolder Kortgene

3.4 Verbonden partijen

Korte omschrijving

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze derde rechtspersonen zijn in het algemeen vennootschappen waarin de gemeente deelneemt, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij niet aan haar verplichtingen kan voldoen of gedwongen is haar activiteiten te beëindigen.

Context en achtergrond

Vanuit het gezichtspunt van de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad worden in deze paragraaf de status, de doelstellingen en de activiteiten van de verbonden partijen weergegeven en toegelicht in relatie tot het gemeentelijk beleid dat is neergelegd in de programmabegroting. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in het budgettaire beslag en de financiële risico's die voortvloeien uit de relatie met de verbonden partijen.

Visie en beleidsvoornemens

- de gemeente Noord-Beveland participeert uitsluitend in verbonden partijen indien daarmee een publieke taak wordt gediend;
- waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, wordt hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang gehecht aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, wordt de gemeentelijke rol ingevuld door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de gemeenteraad ter goedkeuring worden voorgelegd.

Kerntaken van de gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

1. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwerking Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats: Oostburg

De gemeenschappelijke belangen op het terrein van afvalverwerking zijn door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht in dit openbaar lichaam. De bedrijfsactiviteiten van het O.L.A.Z. zijn ondergebracht in de ZRD (Zeeuwse Reinigingsdienst). In 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten de aandelen van de ZRD overgenomen van Indaver en is er sprake van 100% zeggenschap.

De taken van het O.L.A.Z. zijn opnieuw vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Afval van de dertien deelnemende gemeenten. In 2017 heeft het OLAZ voor de afvalcomponenten huishoudelijk restafval, gft, oud papier, flessenglas en kunststof verpakkingen openbaar aanbesteed. Hiervoor is een meerjarige overeenkomst aangegaan. Dit heeft consequenties voor de verwerkingstarieven.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats: Goes

De GGD Zeeland besteedt expliciete aandacht aan de bestrijding van onderlinge gezondheidsverschillen bij (maatschappelijke) achterstandsgroepen onder de burgers in Zeeland. Het is op dit moment niet geheel duidelijk hoe het takenpakket van de GGD en de wijze van uitvoering daarvan zich de komende jaren zal ontwikkelen. Dit traject zal in nauw overleg met de gemeenten worden doorlopen. Hierbij spelen de volgende onderwerpen:

- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (integratie 0 tot 19 jarigenzorg, basispakketten technische hygiënezorg, medische milieukunde, overige bevorderingstaken, infectieziektebestrijding);
- Ontwikkelingen op markttaken, zoals preventieve maatregelen risicogroepen, inspectie kinderopvang en forensische geneeskunde zullen een grote impact hebben op de wijze waarop de GGD functioneert.

Alle Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de GGD Zeeland met één lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris en ten minste vijf andere leden, aan te wijzen uit en door het algemeen bestuur.

De GGD ontvangt haar financiële middelen via bijdragen van de deelnemende gemeenten en via opbrengsten van derden. Deze opbrengsten verkrijgt de GGD via subsidies dan wel afnemers van diensten.

De inkooporganisatie jeugdhulp Zeeland valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De inkooporganisatie is vooral gericht op een effectieve en efficiënte inkoop van zorg voor jeugd voor de 13 Zeeuwse gemeenten. De taken en rollen van de inkooporganisatie zijn:

- Inkopen en contracteren van zorg;
- Uitvoeren van contractbeheer;
- Voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- Verzamelen van benodigde gegevens t.b.v. monitoring en verantwoording;
- Bewaken van de Zeeuws brede afspraken;
- Optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten.

De GGD sluit aan bij de veranderingen in het sociale domein met de uitvoering van de publieke gezondheidstaken inclusief de jeugdgezondheidszorg.

De GGD gaat verder met de opgezette programmalijnen:

- Gezondheid in de wijk;
- Kennis-Innovatie-Monitoring;
- Sociale & Fysieke Veiligheid en bescherming;
- Markt

De Inkoop organisatie Jeugdhulp Zeeland en de organisatie Veilig Thuis zijn onder gebracht bij de GGD. Zij hebben een aparte status met een bestuurscommissie en een aparte begroting.

3. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Vestigingsplaats: Middelburg

De Veiligheidsregio Zeeland is opgericht met het doel een nieuwe organisatie op te bouwen voor rampen en crisisbeheersing.

De twee besturen, het bestuur van de Regionale Brandweer Zeeland (RBZ) en de bestuurscommissie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), zijn samen gegaan als Regionaal Veiligheidsbestuur.

Het Regionaal Veiligheidsbestuur van de VRZ bestaat uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. In het algemeen bestuur nemen alle dertien burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten zitting. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van beleid en de financiële kaders vast. Het gezag over de daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en GHOR blijft bij de burgemeester in elke gemeente.

De VRZ staat voor meer samenwerking, meer daadkracht, bindende afspraken en heldere bevoegdheden waarbij de veiligheid en bescherming van de burger centraal staat. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft zich uitgesproken voor verregaande samenwerking en het benutten van alle mogelijkheden die leiden tot synergie tussen de verschillende korpsen.

4. Werkvoorzieningsschap De Betho

Vestigingsplaats: Goes

De Betho is het bedrijf dat de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert voor de zes gemeenten in de regio Noord/Zuid-Beveland en Tholen. Bij De Betho werken ruim 600 mensen in het kader van de WSW.

De deelnemende gemeenten dragen bij in de exploitatie van de Betho door middel van een vaste gemeentelijke bijdrage. De Betho is verder afhankelijk van de rijksbijdrage WSW die door de gemeenten één op één aan de Betho wordt doorbetaald en van omzet via opdrachten die de Betho uitvoert, de orderportefeuille. De continuïteit van de orderportefeuille is sterk afhankelijk van de gemeente als opdrachtgever.

Sinds de invoering van de Wet sociale werkvoorziening (modernisering WSW), is de gemeente meer verantwoordelijk in de regie over de uitvoering van de wet en ontvangt tevens rechtstreeks de hiervoor bestemde middelen. Wezenlijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de zogenaamde beweging van binnen naar buiten. Dat wil zeggen dat Wsw-werknemers zo veel mogelijk buiten de muren van het SW-bedrijf werkzaam zijn. De Betho realiseert deze beweging vooral door het inzetten van detacheringen (De Bethode).

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats: Den Haag

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal (aandelen) van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Het bezit van deze aandelen leidt tot een jaarlijkse dividenduitkering.

De gemeente Noord-Beveland beschikt over 6.520 aandelen x € 2,50 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, welke gevestigd is in Den Haag. De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente Noord-Beveland heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen, dat bij de gemeente in bezit zijn.

6. PZEM NV

Vestigingsplaats: Middelburg

Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in het maatschappelijk kapitaal van Delta NV is 135 van de 15.280 aandelen.

De Zeeuwse gemeenten hebben samen 46,5% van de aandelen.

De verdeling van de aandelen is:

- 50% provincie Zeeland
- 46,5% Zeeuwse gemeenten
- 0,2 % provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland
- 3,3% gemeenten in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Over boekjaar 2014 is voor het laatst dividend uitgekeerd.

In 2017 zijn twee onderdelen, Delta N.V. en de Delta Netwerkgroep, verkocht. Het achtergebleven bedrijf, verder gaand onder de naam PZEM N.V., bestaat nu uit drie onderdelen:

- 70% aandeel in EPZ;
- 50% aandeel in Evides;
- Wholesale.

Daarnaast zijn de statuten en het beloningsbeleid van PZEM N.V. op voorspraak van de aandeelhouders gewijzigd. Deze zijn in lijn gebracht met de samenstelling van de organisatie na verkoop van eerder genoemde onderdelen.

7. Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio (SWVO)

Vestigingsplaats: Goes

Het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waaraan de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen deelnemen. De GR beoogt het realiseren van gezamenlijke beleidsontwikkeling, -voorbereiding en uitvoering voor een aantal bovengemeentelijke voorzieningen en activiteiten op het gebied van welzijn en zorg. Hierbij is het bevorderen van de onderlinge afstemming van beleid en het behalen van efficiëntie een belangrijke doelstelling voor het Samenwerkingsverband.

Het bestuur van het Samenwerkingsverband bestaat uit één vertegenwoordigend bestuurder namens elk van de 7 deelnemende gemeenten in de GR. De besluitvorming in het bestuur wordt voorbereid in ambtelijke werk- en projectgroepen voor de verschillende beleidsterreinen van het Samenwerkingsverband.

8. Zeeuwse Muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend.

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de Zeeuwse Muziekschool wordt gevormd door vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in Zeeland.

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het exploitatietekort. Verdeling vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. De Zeeuwse Muziekschool staat in het teken van een nieuwe toekomstvisie. Kern daarvan is een overgang naar meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden per gemeente. Daarnaast blijft er een basispakket dat alle gemeenten afnemen.

9. RMC/leerplicht

Vestigingsplaats: Goes

Op 1 april 2010 is het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio (RBL) van start gegaan. De zeven gemeenten in de Oosterschelderegio: Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Goes, Borsele, Kapelle, Reimerswaal en Tholen, zijn overeengekomen om de leerplichttaken en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten gezamenlijk uit te laten voeren door een regionaal bureau.

De afspraken rondom deze regionale samenwerking zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling leerplicht/RMC Oosterschelderegio.

De uitvoerende bevoegdheden/het werkgeverschap zijn gemandateerd aan de centrumgemeente Goes. De bestuurlijke aansturing wordt uitgevoerd door de portefeuillehouders van de zeven gemeenten.

10. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Vestigingsplaats: Zevenbergen

Sinds januari 2009 is Noord-Beveland aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant: een inkoop samenwerking van een aantal gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland. De bedoeling van deze aansluiting is vooral het garanderen van continuïteit van professionele inkoop, verlaging van de inkoopkosten en verbetering van ons inkoopproces. De aansluiting behelst een doorlopend contract waarbij 2 dagdelen per week worden afgenomen van de stichting. In die dagdelen is een inkoper bij de gemeente gedetacheerd.

11. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

Vestigingsplaats: Goes

Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal.

Het openbaar belang van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden is het bevorderen van een duurzame samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende, bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden, is het resultaat van deze gemeenschappelijke regeling. Doel van de GR is samenwerking op het gebied van ICT, informatievoorziening, P&O, salarisadministratie en Werk, Zorg en Inkomen.

12. Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 2 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

De RUD Zeeland is een Gemeenschappelijke Regeling. Met deze vorm van samenwerking streeft de RUD naar een zo optimaal mogelijke uitvoering op het gebied van (milieu-) omgevingsvergunningen, -toezicht en –handhaving. Dit geldt ook voor groene wetten, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

RUD zeeland voert het toezicht en de handhaving uit voor de bevoegde gezagen. Bedrijven kunnen voor hun activiteiten bij de RUD de benodigde vergunning krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/raming)
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Nederlandse Gemeenten	NV	EV € 4.953.000.000 VV € 132.519.000.000	€ 7.000 (dividend 2017)
PZEM NV Voorheen: NV Delta	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en gemeenten in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland	NV	EV € 1.280.733.000 VV € 955.487.000	€ 0 (dividend)
Stichting Inkoopbureau West-Brabant	Diverse gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland	Stichting	EV € 139.586 VV € 473.749	€ 24.200 (2019)

Gemeenschappelijke Regelingen

Gemeenschappelijke Regelingen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/raming)
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 360.577 VV € 10.607.451	€ 530.000
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 5.005.000 VV € 22.431.00	€ 254.842
Veiligheidsregio Zeeland	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 3.241.876 VV € 7.313.588	€ 843.618
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap De Betho	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen	GR	EV € 13.027.00 VV € 3.496.000	€ 535.846
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 1.075.171 VV € 6.885.615	€ 1.689.063
Zeeuwse Muziekschool	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 78.082 VV € 1.125.821	€ 74.000
Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 0 VV € 30232	€ 15.490

Gemeenschappelijke Regelingen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/raming)
Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	GR	EV -/- € 537.200 VV € 2.884.472	€ 1.267.670
Gemeenschappelijke Regeling Regionale uitvoeringsdienst Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen	GR	EV € 1.558.509 VV € 4.519.230	€ 284.400

* Betreft gegevens uit de diverse jaarrekeningen 2018

Risicobeheersing

De gemeente heeft zeggenschap door bestuursrecht in de gemeenschappelijke regelingen. Bij de verbonden partijen is er zeggenschap via stemrecht op de aandelen die de gemeente in bezit heeft. Daarnaast worden van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen de begroting en jaarrekening beoordeeld.

Risico's voor de grootste gemeenschappelijke regelingen:

SWVO

Er wordt gewerkt met een open einde regeling. De afrekening vindt nadien plaats. Er is geen invloed op het aantal afnemers van zorg. Het SWVO heeft geen reserves voor het opvangen van (onverwachte) tegenslagen.

GR de Bevelanden

De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.

VRZ

De meldkamers van Zeeland en Midden-West-Brabant zullen worden samengevoegd, het is nog niet duidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de gemeentelijke bijdrage. De VRZ geeft aan dat door regionalisering er een vervangingsachterstand is ontstaan bij de voertuigen en het materiaal.

GGD

Naast de standaardtaken valt de inkooporganisatie jeugd onder de GGD. Er wordt gewerkt met een open einde regeling. Het risico is dat de gemeente meer betaalt aan de gemeenschappelijke regeling als de inkomsten die worden ontvangen van de Rijksoverheid.

3.5 Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het eventueel uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is vastgelegd in het treasurystatuut ter uitvoering van de verordening financieel beheer (ex artikel 212 Gemeentewet).

Het huidige treasurystatuut geldt sinds april 2010. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido), van dit kader zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet/aangetrokken bij banken met een zogenaamde AAA-rating;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste 3 financiële instellingen;
- Het college is gemandateerd gelden aan te trekken (uitvoering bij het hoofd van de afdeling Middelen);
- De gemeente maakt geen gebruik van derivaten.

Uit deze punten komt onder meer naar voren dat de gemeente Noord-Beveland heeft gekozen voor een zeer laag risicoprofiel.

Treasurybeheer

1. Risicobeheer vlottende schuld, kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Bij ministeriële regeling is deze norm vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Indien dit percentage wordt overschreden zal een langlopende lening worden aangegaan. De kasgeldlimiet voor 2020 bedraagt bij een begrotingstotaal van € 28,47 miljoen derhalve € 2,42 miljoen.

2. Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Renterisico wordt onder andere gelopen bij herfinanciering van de vaste schuld met nieuwe leningen of bij renteherziening op basis van de leningsvoorwaarden. Geen renterisico, in de zin van de wet Fido, wordt gelopen bij het aangaan van nieuwe leningen als financiering van bijvoorbeeld nieuwe activa. De lasten van deze nieuwe leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa. Wanneer het zover komt dat activa met nieuwe vaste schuld gefinancierd moet worden, moet de opbouw van de lening portefeuille zodanig zijn dat niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningen geherfinancierd moet worden. Het risico van rentewijzigingen kan bij een evenwichtige opbouw gespreid worden over de jaren en verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten in enig jaar.

De toetsing aan de rente risiconorm geeft voor 2020 tot en met 2023 het volgende beeld:

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld		in miljoen euro			
		2020	2021	2022	2023
Renterisico op vaste schuld					
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g	0,00	0,00	0,00	0,00
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0,00	0,00	0,00	0,00
3a.	Nieuwe aangetrokken vaste schuld	2,70	5,70	3,20	0,00
3b.	Nieuwe verstrekte vaste schuld	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	2,70	5,70	3,20	0,00
5.	Betaalde aflossingen	1,77	1,63	1,33	1,46
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1,77	1,63	1,33	0,00
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)	1,77	1,63	1,33	0,00
Renterisiconorm					
8.	Omvang van de begroting	28,47	28,02	26,33	26,51
9.	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
10.	Renterisiconorm (8*9)	5,69	5,60	5,27	5,30
Toets rente risiconorm					
10.	Renterisiconorm	5,69	5,60	5,27	5,30
7.	Renterisico op vaste schuld	1,77	1,63	1,33	0,00
11.	Ruimte(+)/Overschrijding(-);(10-7)	3,92	3,97	3,94	5,30

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat onze gemeente voor 2020 tot en met 2023 binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen is afhankelijk van het tempo waarin nieuwe investeringen zullen worden uitgevoerd.

3. Financiering

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig. De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland en de daarbij behorende financieringsbehoefte in de jaren 2020 tot en met 2023 is als volgt:

Financieringsoverzicht		in miljoen euro			
		2020	2021	2022	2023
Aanwezige financieringsmiddelen	Leningen 31-12	14,27	15,34	19,71	21,46
	Reserves 31-12	15,81	15,16	14,78	14,62
Geactiveerde investeringen 31-12		30,06	29,12	27,07	24,47
Investeringsplanning		2,72	7,17	10,69	11,60
Financieringssaldo per 31-12		-2,70	-5,79	-3,27	0,01
Dekking financieringssaldo:					
Aan te trekken langlopende geldlening*		2,7	5,7	3,2	0,0

* indien en voor zover mogelijk kortlopende financiering i.v.m. rentepercentage

Het financieringstekort is het verschil tussen de totale financieringsbehoefte en de reeds beschikbare financieringsmiddelen.

Uit bovenstaande tabel valt af te leiden dat de gemeente haar investeringen voor 48,2% financiert met eigen middelen. Hierbij is uitgegaan van activeren van investeringen, verminderd met eventuele bijdragen van derden. Voor 2019 was de verhouding geraamd op 49,4%.

Mutaties lening portefeuille

Op dit moment heeft de gemeente geen leningen die in aanmerking komen voor vervroegde aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille in 2020 bedraagt 1,59%.

Renteontwikkeling (bron BNG Economisch beleid)

De groei van de wereldeconomie loopt in de komende jaren naar verwachting wat terug. De Chinese economie groeit in 2019 en 2020 met ca. 6%. In 2018 nam het Chinese bbp nog met 6,6% toe. In de Verenigde Staten groeit de economie dit jaar met 2,5%, iets minder dan in 2018. In 2020 loopt de economische groei verder terug naar ca. 1,5%. De conjuncturele teruggang hangt vooral samen met de binnenlandse vraag. Het positieve effect van de belastingverlaging op de binnenlandse vraag neemt af. De banengroei vlakt af, mede door een lagere investeringsgroei. De inflatie daalt van 2,0% in 2018 naar 1,7% dit jaar. In 2020 komt de geldontwaarding naar verwachting eveneens uit op 1,7%.

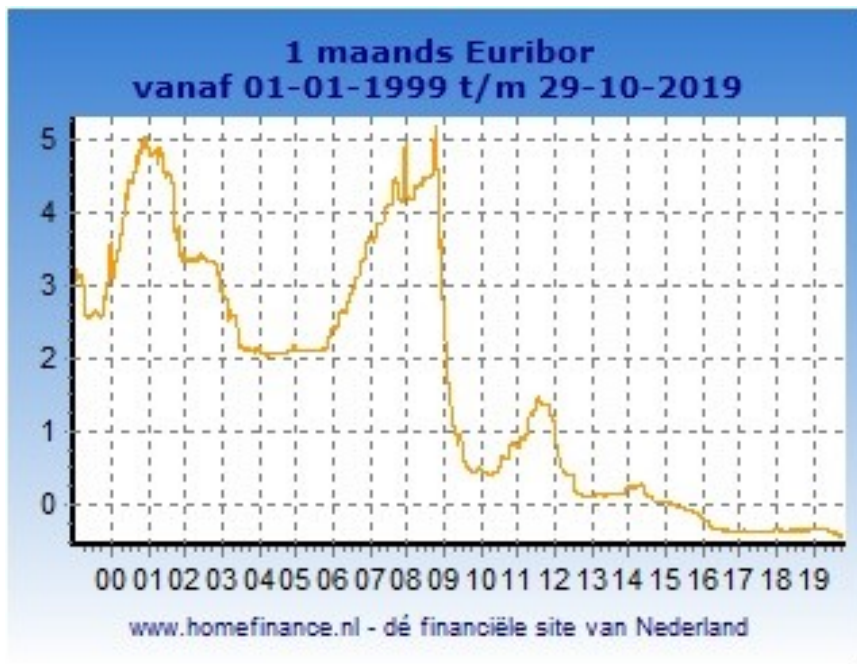
De economische groei in de eurozone blijft laag. In 2019 wordt een groei van het bbp van 1,1% voorzien tegen 1,8% in 2018. In 2020 wordt een economische groei van 1,0% voorzien. De afname van de groei is vooral het gevolg van een minder gunstige ontwikkeling van de buitenlandse vraag. De consumptiegroei neemt slechts licht af. De lonen stijgen, maar de banengroei neemt af. De inflatie daalt van 1,7% in 2018 naar 1,5% dit jaar en 1,2% in 2020. De groei van de Nederlandse economie loopt terug van 2,7% in 2018 naar 1,8% in 2019 en 1,4% in 2020. De inflatie loopt onder invloed van indirecte belastingverhogingen (BTW, energiebelasting) op van 1,6% naar 2,5% in 2019. In 2020 komt de inflatie in ons land naar verwachting uit op 1,8 %.

De ECB zal het monetaire beleid naar verwachting verder verruimen. De lange rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus.

De rente voor kort geld is in de regel lager dan die voor lang geld. Op grond van deze veronderstelling is het uitgangspunt om zo veel mogelijk in de financieringsbehoefte te voorzien door het aantrekken van kort geld (voor zover dat mogelijk is binnen de wettelijke normen van de kasgeldlimiet).

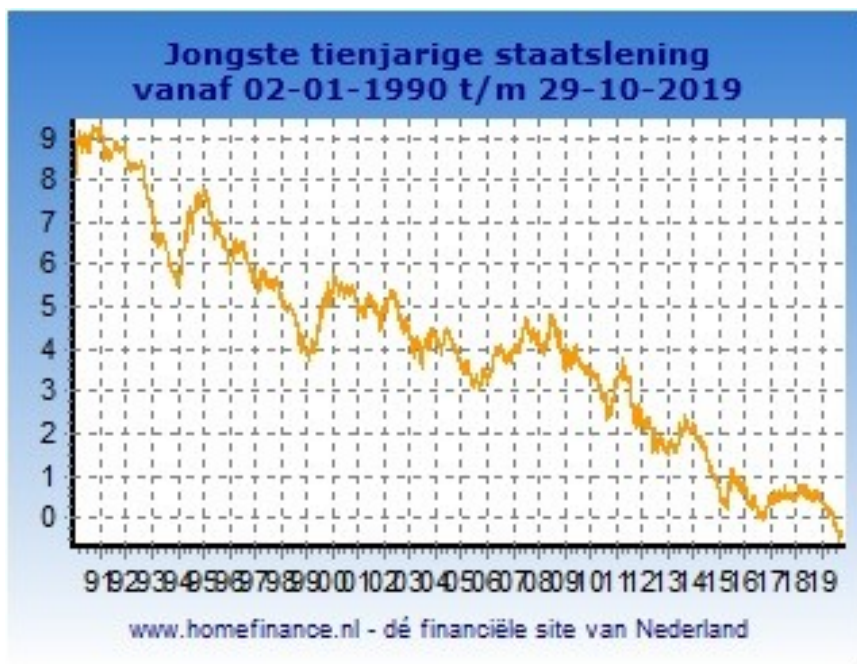
Geldmarktrente en Euribor

De geldmarktrente is de korte rente (looptijd tot 2 jaar). Om de ontwikkeling van de geldmarktrente te volgen wordt vaak naar de Euribor tarieven gekeken. Dit zijn de tarieven waartegen een groot aantal Europese banken elkaar korte termijn leningen in euro's verstrekken. Euribor staat voor Euro Interbank Offered Rate. Deze Euribor tarieven worden dagelijks bepaald en worden als basis gebruikt voor een groot aantal financiële producten. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische ontwikkeling van Euribor.

Kapitaalmarktrente

De kapitaalmarktrente is de lange rente (looptijd vanaf twee jaar). Omdat er geen interbancaire langlopende rente bestaat, wordt bij het beoordelen van de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente vaak naar de tarieven op staatsleningen gekeken. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische renteontwikkeling op de kapitaalmarkt.

Rentelasten, renteresultaat en rentetoerekening

Schema rentetoerekening 2020 (renteomslag)			
Rentelasten lange financiering		€	254.612
Rentelasten korte financiering		€	-
Rentebaten		€	11.557 -/-
<hr/>			
Totaal door te rekenen externe rente		€	243.055
Rente grondexploitatie	0,90% x € 5.436.116	€	48.925 -/-
<hr/>			
Saldo door te rekenen externe rente		€	194.130
Rente over eigen vermogen		€	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,0% x € 734.815	€	7.348
<hr/>			
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toe te rekenen rente		€	201.478
Boekwaarden vaste activa totaal per 1 januari	€ 28.263.676		
Boekwaarden van investeringen met vaste rente	€ - -/-		
Boekwaarden t.b.v. renteomslag	€ 28.263.676		
Renteomslagpercentage	0,7129%		
Renteomslagpercentage (afgerond)	1,00%		
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)		€	282.637 -/-
Renteresultaat		€	-81.158

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het saldo van uitgaven en ontvangsten van de sector overheid. De sector overheid omvat de onderdelen centrale overheid, lokale overheid en sociale verzekeringsfondsen. Financiële transacties hebben geen gevolgen voor het EMU-saldo. Immers, de overheid ontvangt voor het ter beschikking stellen van middelen een vordering van gelijke waarde. Een deelneming in een onderneming is een voorbeeld van een financiële transactie. Het EMU-saldo van de gemeente Noord-Beveland ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Omschrijving	2019	2020	2021
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-247	-1.232	-739
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-258	1.178	2.959
3. Mutatie voorzieningen	233	231	231
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-265	-2.093	551
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	509	-86	-4.017

Indien het EMU-saldo overschreden wordt, kunnen door middel van bestuurlijk overleg maatregelen genomen worden. Tijdens deze kabinetsperiode worden er naar verwachting geen sancties opgelegd.

3.6 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. Bedrijfsvoering is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken over de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De gemeente Noord-Beveland is er voor haar burgers. Zij wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en de burgers, die laatste decennia is ontstaan. Hierbij past een andere rol van de gemeente. Niet alleen maar transparantie en een betere communicatie, maar vooral de zeggenschap meer teruggeven aan inwoners. Geen gemeentelijke overheid die controleert en beheerst, maar een die de regie voert en faciliteert.

Hierdoor kunnen de inwoners van Noord-Beveland zelf meer vorm geven aan hun leefomgeving. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar. Dit zijn de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid. Om invulling te geven aan de hierbij horende visie en doelstellingen moet de gemeentelijke organisatie gaan voor:

- een zelfstandige gemeente Noord-Beveland, die inspeelt op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- optimale dienstverlening aan de burgers waarbij burgerparticipatie en eigen verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn;
- een regievoerende ambtelijke organisatie met medewerkers die in staat zijn in te spelen op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen;
- een verdergaande deregulering bewerkstelligen.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten in de huidige organisatieontwikkeling is het streven naar een organisatie met mensen die vinden dat (individuele) inspanningen moeten bijdragen aan het geheel van de gemeente Noord-Beveland. Met andere woorden: we gaan steeds voor het totaal en werken in het belang daarvan. Niet het belang van de afdeling of van de medewerker staat voorop, maar het belang van de organisatie bezien vanuit de Noord-Bevelandse gemeenschap. Alleen vanuit dat geheel kunnen we kwaliteit leveren in dienstverlening toegesneden op de vraag van de klant.

Het bovenstaande is vertaald in een missie:

”Noord-Beveland, voor een goed leefklimaat en maatwerk in dienstverlening.”

Om de toekomstige situatie te realiseren zal er de komende jaren het nodige moeten gebeuren. Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

Om u inzicht te geven in de maatregelen die ook in 2020 zullen gelden om het ambtelijk apparaat beter toe te rusten en daardoor beter te laten functioneren, volgen wij hieronder de zogenaamde PIOFAH-indeling.

Personeel en organisatie

Sinds 1 januari 2015 wordt de dienstverlening P&O vanuit de GR de Bevelanden aangeboden.

WNRA

Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie (Wnra) in werking. Op dat moment gaan alle regels voor de arbeidsrelatie van (onder andere) gemeenteambtenaren

over van de Ambtenarenwet naar het Burgerlijk Wetboek (BW). In de plaats van de op de Ambtenarenwet gebaseerde CAR-UWO komt een op het BW gebaseerde Cao Gemeenten. Deze wet regelt dat de rechtspositie van ambtenaren zoveel mogelijk hetzelfde wordt als die van werknemers in het bedrijfsleven. Voordat de nieuwe wet in werking treedt, moet er landelijk maar ook intern veel worden voorbereid. Om het invoeringstraject goed te laten verlopen, heeft P&O een projectgroep samengesteld.

Medewerkersgesprek

De personeelscyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken, gekoppeld aan gratificaties, is al langere tijd onderwerp van discussie. Het management gaat in goed overleg, ook met de Ondernemingsraad, op zoek naar een aanpassing van de huidige regeling. We zien dat steeds meer organisaties de overstap maken naar de "prestatiedialoog". Ontwikkelingen gaan meestal harder dan de klassieke jaarlijkse beoordelingssystematiek kan bijbenen. Sneller en vaker in dialoog gaan met medewerkers over het functioneren, geeft ruimte om medewerkers nog beter te coachen in hun werk, ontwikkeling en ontplooiing van talenten. Gedacht wordt aan de invoering van het medewerkersgesprek. Een medewerkersgesprek biedt ruimte voor maatwerk en past binnen de huidige arbeidsmarkttrends en ontwikkelingen rondom aantrekkelijk werkgeverschap. Wij verwachten dat dit zal bijdragen aan de motivatie en ontwikkeling van medewerkers.

PMO

In 2015 is er een preventief medisch onderzoek uitgevoerd door Adaptics. Deze is afgenomen door een mobiele test- en meetstation: de Gezondheidsbus. Er zijn zowel fysieke testen uitgevoerd als leefstijladviesgesprekken. Inzet van de gezondheidsbus is gericht op duurzame inzetbaarheid en het bevorderen van de vitaliteit. Op grond van artikel 18 van de Arbeidsomstandighedenwet is de werkgever verplicht op periodiek de medewerkers een preventief medisch onderzoek te laten ondergaan. Om te voldoen aan de Arbowetgeving wordt er in 2020 weer een dergelijk onderzoek georganiseerd voor de medewerkers. Een inschatting van de kosten is meegenomen in de begroting.

Principeakkoord CAO gemeenten

Op 28 juni 2019 hebben de vakbonden FNV, CNV en CMHF een principeakkoord gesloten met de VNG over de nieuwe cao Gemeenten. Het akkoord bevat afspraken over de salarisontwikkeling, de transitievergoeding, een werkgeversbijdrage, en verlof en vitaliteit. In twee jaar tijd stijgen de lonen met 6,25%. De lonen gaan in vier stappen omhoog: per 1 oktober 2019 met 3,25%, 1% per 1 januari 2020, 1% per 1 juli 2020 en 1% per 1 oktober. Daarnaast krijgt iedereen die op 28 juni 2019 in dienst was, een eenmalige uitkering van 750 euro. Ook zijn er afspraken gemaakt over een ontwikkeling voor vitaliteitsregeling voor jong en oud.

Wet arbeidsmarkt in balans (WAB)

Op 1 januari 2020 gaat de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) in. De WAB brengt belangrijke wijzigingen aan in de regels voor flexwerk en het ontslagrecht. Zo krijgen werknemers weer na drie jaar (in plaats van twee jaar) recht op een vast contract. Ook krijgen zij niet pas na twee jaar recht op een transitievergoeding bij onvrijwillig vertrek, maar meteen al. Werkgevers kunnen een ontbindingsverzoek indienen bij de kantonrechter op grond van meerdere ontslaggronden en moeten werknemers met een nul uren contract of min-max contract jaarlijks een aanbod doen voor een vaste arbeidsomvang. Verder staan er nieuwe regels op stapel voor payrollmedewerkers en wordt de sectorpremie WW vervangen door een premie die afhangt van de aard van het contract.

Organisatievisie

De Raad heeft op 4 juli 2019 de Toekomstvisie vastgesteld. Intern gaan we nu aan de slag met de organisatievisie. Deze visie zal aansluiten op de ambities van de toekomstvisie. Aanleiding voor het opstellen van een nieuwe visie zijn ontwikkelingen zoals de omgevingswet, participatiesamenleving, individualisering, digitalisering, mondigheid en door nieuwe taken die bij de gemeente zijn ondergebracht. Hierbij speelt de samenwerking met anderen, zoals andere overheden maatschappelijke partners en bedrijfsleven een grote rol. Medewerkers worden beter voorbereid en toegerust op de rollen die zij in de verschillende netwerken/ontwikkelingen gaan vervullen. Zij krijgen te maken met een doorontwikkeling van competenties, training en een aanpassing van de cultuur. Op dit moment zit de organisatie nog volop in de voorbereidingen. Eind 2019 moet er een definitieve visie liggen.

HR21

In aansluiting op de organisatievisie gaat de gemeente in 2020 kijken naar de mogelijkheden van HR21. Het functiewaarderingssysteem HR21 van de VNG is een gemeenschappelijke meetlat voor functiebeschrijvingen en -waarderingen. Het maakt organisaties flexibeler en biedt medewerkers mogelijkheden voor een optimale loopbaanontwikkeling. Al 230 organisaties (waaronder gemeenten, samenwerkingsverbanden, SW bedrijven, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's) zijn overgestapt. Binnen de Bevelanden hebben de gemeente Kapelle en de Gemeenschappelijke regeling er al voor gekozen te gaan werken met HR21. Wij zullen mede op basis van die ervaringen de bruikbaarheid voor onze organisatie beoordelen.

Sorbet

Sorbet is het samenwerkingsverband omgevingsrecht van de zes Bevelandse gemeenten en Tholen. Het overgrote deel van de Sorbet gemeenten heeft geconstateerd dat zij op individuele basis niet aan de Kwaliteitscriteria 2.1 kunnen voldoen. Vanuit deze 'wettelijke verplichting', maar ook in het kader van flexibiliteit (o.a. ten aanzien van aanstaande wijzigingen in wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en de Wkb), reductie van kwetsbaarheid en de ontwikkelmogelijkheden van medewerkers wordt ervoor gekozen om binnen het VTH domein de samenwerking met elkaar aan te gaan. Adviesbureau Senze onderzoekt op dit moment 3 oplossingsrichtingen (vanuit een zevental) als mogelijke richtingen voor de Sorbet VTH Samenwerking. Deze worden onderzocht op de haalbaarheidscriteria, outcome-criteria, toekomstbestendigheid en juridische verankering. Daarnaast dient getoetst te worden of de oplossingsrichting 'GR de Bevelanden' als realistisch vergezicht kan worden aanschouwd. Het project is in maart 2019 opgestart en kent een doorlooptijd van 5 tot 6 maanden (tot eind 2019).

Communicatie

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland heeft de plicht en de intentie om haar doelgroepen over nieuwe plannen en uitvoering van beleid en regelgeving op tijd te informeren en eventueel te betrekken. Bovendien wil de gemeente ook aan haar burgers laten zien wat ze allemaal voor hen doet en hoe ze dat doet. Communicatie is dus een belangrijke kerntaak van de gemeente.

De afgelopen jaren is de relatie tussen overheid en haar doelgroepen, burgers in het algemeen, bedrijfsleven en organisaties verandert. Door de toegenomen mondigheid, zelfbewustzijn en zelfstandigheid stelt de samenleving steeds hogere eisen aan de overheid, ook interactie wordt steeds belangrijker.

Bovendien geeft social media doelgroepen de mogelijkheid om hun opinie ook aan een groter publiek bekend te maken, wat zowel positief als negatief van invloed kan zijn op (nieuwe) projecten en plannen en op de uitvoering van beleid en regelgeving van de gemeente.

In deze veranderende maatschappij heeft communicatie steeds meer een beslissende invloed en daarmee maakt communicatie over het algemeen het onderscheid in succes van projecten. Aan adequate en tijdige communicatie wordt zowel door doelgroepen als door de gemeente veel waarde gehecht. Bovendien is het belangrijk om een goed beeld van onze organisatie neer te zetten. Dit kan door opmerkelijke resultaten en successen op tijd voor het voetlicht te brengen. Communicatie hoort dus in het hart van het beleid thuis.

Het vastgestelde communicatiebeleid uit 2018 is leidend.

Interne Communicatie

Interne communicatie is alle communicatie tussen medewerkers, van een gesprek bij de koffieautomaat tot een toespraak van de burgemeester bij de kerstbijeenkomst.

Meer specifiek gaat het om communicatie om organisatorische en/of individuele doelen te bewerkstelligen. Veel belangrijker dan strategieën en instrumenten is dan ook het besef, op alle niveaus, dat communiceren nodig is. Dit beleid richt zich op het versterken van dit bewustzijn, het faciliteren van de uitvoering en de ondersteuning die hierbij vanuit afdeling Communicatie wordt geleverd.

De interne gemeentelijke organisatie heeft te maken met twee publieksgroepen die op hun beurt nog verder op te splitsen zijn, de ambtelijke organisatie en de bestuurlijke organisatie. Iedere doelgroep heeft zijn eigen informatiebehoefte.

Doelstellingen:

- Communicatie is een regulier onderdeel van de beleidsvorming en de beleidsontwikkeling.
- De interne doelgroepen beschikken tijdig over juiste en eenduidige informatie die voor hen van belang is.
- Intranet wordt gebruikt als primair communicatiemiddel; afhankelijk van het doel kunnen er ook andere middelen worden ingezet.
- De huisstijl wordt algemeen toegepast.
- Teksten kenmerken zich door helder taalgebruik; beleidsstukken zijn eenvoudig en toegankelijk geschreven.
- Intern wordt de basis gelegd voor een goede externe presentatie en beeldvorming. De medewerkers voelen zich betrokken en zijn gemotiveerd om bij te dragen aan de realisatie van de organisatiedoelstellingen. Ze komen op voor de organisatie, ook buiten werktijd.
- Eerst intern communiceren, dan extern.

Intranet

In 2019 is een nieuw en social intranet geïntroduceerd in samenwerking met de Bevelandse gemeenten en GR De Bevelanden, hiervan zal in 2020 continue doorontwikkeling plaatsvinden.

Bevelanden

De communicatieadviseur blijft de ontwikkelingen binnen de GR volgen en neemt deel aan Bevelandsbrede communicatie-overleggen.

Externe Communicatie

De burgers zijn voor de gemeente de primaire doelgroep van externe communicatie. Het klassieke communicatiemodel kennis – houding – gedrag speelt een belangrijke rol. Als de burgers goed geïnformeerd worden, zal dat hun houding en gedrag ten opzichte van de gemeente positief beïnvloeden, zeker als er ruimte is voor interactie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het goed informeren van haar inwoners en dient ook te zorgen voor goede mogelijkheden om informatie vanuit de burgers naar de organisatie te brengen.

Doelstellingen:

- Informeren.
- Op een open, actieve, respectvolle en klantvriendelijke manier communiceren.
- Ruimte scheppen voor conversatie en aangeven in hoeverre burgers kunnen participeren.
- De gemeente profileert zich als een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en recreëren.
- Positief imago neerzetten.
- Toegankelijke website.

Schriftelijke communicatiemiddelen

Het Gele Krantje wordt voortgezet zoals in 2019. De Peelanders wordt eveneens op dezelfde manier voortgezet als in 2019, met een thema-editie als daar aanleiding toe is. Persberichten worden gestuurd indien nodig. Flyers en folders worden vervangen of nieuw gemaakt indien nodig.

Pers

In 2020 wordt het maandelijkse pers half uurtje met het college en pers voortgezet. Er is een nauw contact met de journalisten van de lokale media.

Social media

Social media in blijven zetten zoals in 2020. We volgen het vastgestelde beleid. De afdeling communicatie houdt nauwgezet de ontwikkelingen in de gaten.

Narrowcasting

De gemeente meldt hierop nieuws en de VVV zet er zelf ook haar nieuws op, dit in 2020 zo voortzetten.

Evenementen

Er zal aandacht zijn voor nieuwe inwoners, het vieren van het nieuwe jaar in 2020, en het welkom van de nieuwe burgemeester.

Bedrijven bezoeken Bedrijven wordt voortgezet, Communicatie heeft hierin geen leidende rol, maar ondersteund, evenals bij de bijeenkomsten van de Zorgcafé's, een mogelijke woonbeurs en de Vrijwilligersavond.

Speeches/voorwoorden

Indien gewenst schrijft de afdeling Communicatie voorwoorden en speeches voor de bestuurder(s).

Advertenties

Worden geplaatst indien nodig op ad hoc basis.

Crisiscommunicatiepool

De afdeling communicatie maakt deel uit van de crisiscommunicatiepool en oefent en traint het hele jaar door voor de specifiek toebedeelde rollen.

Gemeentelijke website

We blijven voortdurend werken aan content beheer en doorontwikkeling van de gemeentelijke website. Belangrijke aandachtspunten blijven actualiteit, gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid, waarbij de gebruiker/bezoeker van de website centraal staat.

We werken steeds meer samen met de andere Bevelandse gemeenten op het gebied van doorontwikkeling. Daarbij worden ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en dienstverlening nauwlettend in de gaten gehouden. Gezamenlijk beoordelen we of en per wanneer we deze ontwikkelingen kunnen implementeren in onze eigen gemeentelijke websites.

Werkenbijsite

Eind 2019 is er een nieuwe website live gegaan voor vacatures binnen de Bevelanden. Deze website vervangt Connexys. In 2020 vindt doorontwikkeling plaats.

Financiën

Planning en control cyclus

De planning en control cyclus wordt door de organisatie als spoorboekje gehanteerd voor het uitvoeren van de werkzaamheden in de jaarlijks terugkerende cyclus van de begroting, twee bestuursrapportages, de voortgangrapportages projecten, jaarrekening, rechtmatigheid en verordeningen.

Planning en control bevat het geheel van afspraken en activiteiten die moeten leiden tot het bereiken van doelstellingen die op diverse beleidsterreinen en op de bedrijfsvoering geformuleerd zijn.

De doelstellingen worden vastgelegd in beleidsplannen en de programmabegroting.

Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten (BBV)

Wettelijk is vastgesteld dat gemeenten, provincies en waterschappen jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Voor gemeenten en provincies is de regelgeving hieromtrent vastgelegd in het Besluit begroten en verantwoorden (BBV).

Belastingen

De belastingwerkzaamheden zijn uitbesteed aan Bobeldijck BV. Zij zorgen ervoor dat de diverse belastingaanslagen opgelegd worden en voor het waarderen van WOZ-waarde van de diverse objecten. Het innen van de belastingen gebeurt door de gemeente Noord-Beveland zelf. De kwijtschelding is uitbesteed aan het Waterschap.

De waarderingskamer heeft een positieve grondhouding bij de beoordeling van het huidige proces.

Controle door de accountant

De controle werkzaamheden zijn ingepland binnen de planning- en controlcyclus. De jaarrekening controle door de accountant gebeurt elk jaar in het voorjaar.

De interim controle voor de jaarrekening vindt plaats in het najaar.

Het controleprotocol is het uitgangspunt voor de accountantscontrole.

Rechtmatigheid

Er gaat de nodige aandacht uit naar de rechtmatigheid. Jaarlijks wordt gestreefd naar een goedkeurende accountantsverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Voor de rechtmatigheidscontrole is het normenkader het uitgangspunt.

Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 zijn ook gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Buitenom de budgettaire consequenties, zou het invoeren en het onderhouden van de vennootschapsbelastingplicht ook veel personele inzet vergen. We hebben deze werkzaamheden uitbesteed bij specialisten op het gebied van de vennootschapsbelasting van onze accountant.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

De gemeente is aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de beleidsnotitie inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Noord-Beveland. Alle inkoop- en aanbestedingsbeleid worden volgens dit beleid uitgevoerd. Als daartoe gegronde argumenten zijn, wordt gemotiveerd afgeweken van dit beleid middels een collegebesluit.

Informatievoorziening en Automatisering

Gemeenten ontwikkelen zich tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Dit betekent dat we werken aan het verbeteren van onze publieke dienstverlening en de ondersteunende informatievoorziening.

De ICT taak is centraal belegd binnen GR de Bevelanden. Met het Uitvoeringsprogramma Informatievoorziening 2016-2020 geeft de regiegroep sturing aan de gezamenlijke ambities op het terrein van informatievoorziening.

In het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGibeter vraagt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aandacht voor de doorontwikkeling van de digitale overheid en het ontstaan van de i-Samenleving. Vanuit het ministerie van BZK en de VNG wordt dit proces ondersteund door concepten en instrumentarium aan te reiken. De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van generieke digitale voorzieningen bevorderd. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol, tevens wordt de vindbaarheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van digitale dienstverlening gewaarborgd.

Binnen de Bevelanden is in 2020 het implementatietraject van het zaakstelsel Join afgerond. Daarmee kan verder invulling worden gegeven aan het concept van zaakgericht werken, waarbij informatie in samenhang binnen een zaak wordt opgeslagen en ontsloten. Het doel van zaakgericht werken is het verder verbeteren van digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven.

Informatiebeveiliging

In 2013 is de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) aangenomen. De BIG wordt in 2020 vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), waarbij 2019 het overgangsjaar is. Vanaf 2020 is de Informatiebeveiligingstoets van ENSIA gebaseerd op de BIO.

Gemeenten hebben inmiddels ervaring opgedaan met de BIG en gaan nu over naar een meer risico gestuurde aanpak. Hoe te beginnen met de BIO is voor veel gemeenten een uitdaging. Want de BIO geldt voor alle gemeentelijke processen en de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid ligt nu expliciet(er) bij de proceseigenaar.

Voor de gemeente Noord-Beveland gaat dit om de beveiliging van gegevens en systemen binnen onze organisatie en natuurlijk hoe mensen hiermee omgaan.

Het gaat om het inrichten van processen en procedures, om kennis en bewustzijn. En in de laatste plaats pas om techniek. Of de dreiging nu komt van een onbewuste medewerker, een criminele organisatie of een stroomstoring: de technische en organisatorische maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te vermijden zijn hetzelfde. Risicomanagement is de basis van een goede informatiebeveiliging.

De risico's van een slechte informatiebeveiliging zijn talrijk: privacy schendingen door een datalek, economische schade door het uitlekken van vertrouwelijke plannen, fysieke schade door storingen in systemen in de openbare ruimte.

Gemeentelijke bestuurders zijn verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging van de gemeente. Zij bepalen hoeveel risico de gemeente wil lopen. De lijnmanager is verantwoordelijk voor de inrichting van processen en systemen zodat de risico's teruggebracht worden tot een acceptabel niveau.

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn, dat de informatie die de gemeente uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is en dat de gemeente zorgt voor een veilige leefomgeving. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Hiervoor is informatiebeveiliging een randvoorwaarde.

3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is een afgeleide van ruimtelijke en sociale doelstellingen en schetst de instrumenten die door de overheid worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken. Ook bevat het de wettelijke, beleidsmatige en financiële kaders en de te hanteren risicoanalyse van het gevoerde grondbeleid. Het grondbeleid voor de gemeente Noord-Beveland is opgenomen in de 'Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland'. De nota sluit aan op de huidige economische situatie en wet- en regelgeving. Met de nota worden kaders gesteld die meerjarig gelden. De nota biedt de mogelijkheid binnen deze kaders flexibel in te kunnen spelen op wijzigingen in de markt en verschaft zowel intern als extern transparantie over kaders waarbinnen grondexploitatieprojecten mogelijk gemaakt worden. Rode draad vormt de vraag "Wat zijn noodzakelijke kaders die de gemeenteraad met betrekking tot grondbeleid dient vast te leggen?".

Wijze van uitvoering van het grondbeleid

Inzicht in het gevoerde c.q. te voeren grondbeleid is onontbeerlijk gezien het grote financiële belang en de risico's gemoeid met het exploiteren van gronden. De Nota Grondbeleid bevat een samenvatting van de ruimtelijke visie en het beleid van de gemeente. De kaders zijn als volgt vastgesteld:

- Ten opzichte van de verwachte behoefte wordt gestreefd naar maximaal 20% overcapaciteit in het totale programma (privaat + publiek) t.o.v. de nieuwbouwbehoefte t/m 2030 om flexibel in te kunnen spelen op de marktvraag.
- Versterking van de (bestaande) verscheidenheid en behoud van de basiskwaliteit in elke kern is richtinggevend.
- Wonen dient primair in de woonkernen plaats te vinden waarbij de focus voor nieuwbouw de komende jaren zal liggen op de kernen met relatief de meeste voorzieningen.
- Er wordt vooral ingezet op betaalbare woningen. De focus ligt op woningen voor ouderen en zorgwoningen.
- In Noord-Beveland worden alleen nog enkele bedrijventerreinen voor kleinschalige bedrijvigheid afgerond.
- Het uitgangspunt is minimaal een supermarkt te behouden in Kamperland, Kortgene, Colijnsplaat en Wissenkerke. Wanneer uit de kosten-batenanalyse blijkt dat dit niet (financieel) haalbaar is, kan hiervan worden afgeweken.
- Mede door het actieve grondbeleid dat de gemeente heeft gevoerd, volstaat faciliterend grondbeleid voor de komende jaren.
- Slechts in uitzonderingsgevallen is, na besluitvorming door de raad, actief grondbeleid mogelijk en dan alleen als voldoende waarborgen aantoonbaar is geregeld en wordt aangesloten op de gemeentelijke ruimtelijke en sociale doelstellingen.

Daarnaast zijn de kaders vastgelegd op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen, winst- en verliesneming, fondsafdrachten en grondprijnsbeleid en de verdeling van verantwoordelijkheden in de organisatie. Ook de wijze van rapporteren aan de raad en projectbeheersing en informatievoorziening zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland.

<u>Kern</u>	<u>Project</u>	<u>Mogelijk aantal woningen</u>
Kamperland	Campervelden	76
Kamperland	Havenkanaal	106
Kamperland	Zorgresidence Ruitenplaat	8
Kamperland	Veerweg	6
Kamperland	Nieuwstraat	5
Kamperland	Oosthavendijk	10
Kamperland	Kogelhoflaan	3
Kamperland	Campensweg 5a	1
Kamperland	Havenkanaal jachthaven	8
Wissenkerke	Akkerrand	5
Wissenkerke	Sportvelden	20
Kortgene	Stadspolder	76
Kortgene	Beurtschipperstraat	5
Kortgene	Westdijk	1
Kortgene	Torendijk 41	1
Kortgene	Torendijk 9	1
Colijnsplaat	Valkreek	7
Colijnsplaat	Havenplateau	6
Colijnsplaat	Ringweg	11
Colijnsplaat	Overige adressen	5
Kats	Kreekpad	9
Geersdijk	Sportveld	3
Geersdijk	Overige adressen	2

De woningbouw planningslijst 2019 van de gemeente Noord-Beveland voorziet voor de periode tot 2025 in de bouw van ca. 327 woningen, verspreid over alle kernen en zowel op uitbreidings-, inbreidings- en op herstructureringslocaties. De woningbouwplanningslijst voorziet in de periode 2025 tot 2030 in nog 39 woningen. In totaal is het geplande aantal woningen tot 2030 366. Ontwikkeling van de locaties zal zowel plaatsvinden door de gemeente (actief) als door particulieren/projectontwikkelaars (faciliterend). In 2013 zijn er 11 nieuwe woningen gebouwd, in 2014 zijn er 14 nieuwe woningen gebouwd, in 2015 zijn er 11 nieuwe woningen gebouwd en in 2016 zijn er 24 nieuwe woningen gebouwd. In 2017 zijn er 48 nieuwe woningen gebouwd en in 2018 zijn er 34 woningen gebouwd. Het monitoren van de woningbouwplanning geeft een beter beeld wanneer dit over verschillende jaren wordt gezien. In de periode van 2010 tot en met 2018 stonden er 701 woningen op de planning. Er zijn er 296 gebouwd.

Jaarlijks wordt ook het aantal gesloopte woningen bijgehouden, net als de vervangende nieuwbouw. De afgelopen 6 jaar (2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018) zijn er 84 woningen gesloopt waarvan er 46 zijn/worden vervangen door nieuwbouw.

Ten opzichte van de voorgaande begroting hebben er wat wijzigingen plaatsgevonden. Het betreft voornamelijk doorschuiven van woningen naar een achterliggende periode.

In de vorm van RIP II te Kamperland heeft de gemeente 1,16 netto hectare grond die vanaf 2011 zou worden uitgegeven, als uitbreiding van het bedrijfsterrein RIP I. Bij gebrek aan belangstelling is echter nog niet gestart met het bouwrijp maken. Door verbetering van de economische situatie neemt de belangstelling toe en zal naar het zich laat aanzien gestart worden met het bouwrijp maken.

Sinds 1 januari 2016 zijn de niet in exploitatie genomen gronden afgeschaft. Deze moeten opgenomen worden naar de MVA op de balans onder 'strategische gronden'. De gemeente Noord-Beveland heeft één strategische grond. Dit betreft de Molenweg Colijnsplaat. Deze

strategische grond zal in deze paragraaf dan ook verder buiten beschouwing gelaten worden.

Voor de in exploitatie genomen gronden zijn de huidige boekwaardes geëxtrapoleerd teneinde iets te kunnen zeggen over het uiteindelijke resultaat.

Bij de vermelde plannen zijn de becijferingen tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in het actuele woningbouwprogramma, de door de raad vastgestelde grondprijnsnota.

De grondprijnsnota is in 2018 opnieuw vastgesteld. De gronden waar woningbouw op gaat plaatsvinden zijn afzonderlijk getaxeerd. Bij het opstellen van de grondexploitaties is uitgegaan van deze getaxeerde verkoopprijzen.

Daarnaast wordt er gerekend met een rekenrente van 1%.

Voor de inrichting van een plan € 500.000,- per ha voor kosten bouwrijpmaken, woonrijpmaken en de kosten van voorbereiding en toezicht.

De grondprijnsnota wordt jaarlijks geactualiseerd.

Toepassing van het voorgaande heeft geleid tot de volgende geprognosticeerde resultaten:

	Verwacht resultaat	Voordelig /nadelig	Reeds genomen winst / verlies (-)	Einde expl. Per.
In exploitatie genomen bouwgronden:				
- Kamperland, Handelshaven fase 1	83.205	Voordelig	464.000	2021
- Kamperland, Handelshaven fase 2	2.331.858	Voordelig	1.651.000	2021
- Wissenkerke, Zuid-Oost (Locatie van der Maas)	1.891	Voordelig	-285.400	2021
- Wissenkerke, Sportvelden	781.101	Voordelig	99.000	2026
- Kamperland, bedrijventerrein Rip II*	45.897	Voordelig	0	2021
- Kortgene, Stadspolder	443.331	Voordelig	25.000	2033
- Sportvelden Geersdijk	41.051	Voordelig	0	2027
- Jachthaven Kamperland	42.077	Voordelig	0	2021
- Voormalige locatie Zeelandnet	599.692	Voordelig	0	2029

* De laatste ontwikkeling m.b.t. de Aldi zijn nog niet in deze berekening meegenomen

In het verleden is er op de Handelshaven fase 1 in Kamperland een winst genomen van € 464.000. Er worden op deze grondexploitatie vrijwel geen kosten meer gemaakt. Wel moet er nog één perceel verkocht worden. De verwachting is dat dit in 2021 zal gebeuren. De grondexploitatie zal dan afgesloten kunnen worden met € 83.000. De totale winst komt dan uit op € 547.000.

In 2015 is er een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente Noord-Beveland en Bouwbedrijf De Delta over de gronden Handelshaven fase 2 in Kamperland. Deze overeenkomst houdt in de Bouwbedrijf De Delta de gronden voor € 4.500.000 koopt van de gemeente en deze zelf bouwrijp maakt.

De totale grondexploitatie betreft 28 kavels. Bij de verkoop van de eerste 20 kavels zal de totale opbrengst (€ 4.500.000) ontvangen zijn. In 2017 en 2018 zijn er 8 van de 20 kavels verkocht. Hiervoor is reeds een winst genomen van € 1.651.000. De verwachting is dat de laatste kavels in 2021 verkocht zullen worden. De totale winst komt dan uit op € 3.983.000.

Inmiddels ligt er voor de grondexploitatie Wissenkerke Zuidoost een concept koopovereenkomst om het hele gebied op te kopen (incl. kortingsregeling). De verwachting is dat de grondexploitatie dan ook in 2021 kan worden afgerond. In eerdere jaren is reeds een verlies genomen van € 285.400. De verwachting is dat er bij het afsluiten van de

grondexploitatie een kleine winst genomen kan worden van € 2.000. Het totale verlies op de grondexploitatie Wissenkerke Zuidoost komt dan uit op € 284.000.

De verwachting is dat de exploitatie sportvelden Wissenkerke in 2026 kan worden afgerond met een batig saldo van € 781.000. Deze toekomstige winst is nog wel sterk afhankelijk van toekomstige verkopen. Er moeten nog flink wat kavels verkocht worden, voordat de winst behaald is. In 2017 en 2018 is een bescheiden winst genomen van € 99.000. De totale winst op deze grondexploitatie zou dan op € 880.000 uitkomen.

Sinds 2017/2018 is de Aldi tijdelijk gevestigd op bedrijventerrein Rip II. Hiervoor betaalt de Aldi huur. Het is de bedoeling dat de Aldi zich uiteindelijk definitief gaat vestigen op het Rip II. De Aldi heeft daarvoor een vergunning aangevraagd en die procedure loopt nog. De voorlopige voorzichtige verwachting is dat deze grondexploitatie in 2023 afgerond kan worden.

De verwachting is dat de grondexploitatie Stadspolder Kortgene, met de gegevens van nu in 2033 met een batig saldo van € 443.000 zal worden afgesloten. Dit resultaat kan echter als onzeker gezien worden, doordat de termijn van afsluiten nog een behoorlijke tijd in de toekomst ligt. Inmiddels liggen er 2 getekende koopovereenkomsten, waardoor er de komende jaren grond uitgegeven gaat worden.

In 2018 is besloten een bescheiden winst te nemen op de grondexploitatie Stadspolder Kortgene van € 25.000. De totale winst op deze grondexploitatie zou dan uitkomen op € 468.000.

De grondexploitatie Stadspolder Kortgene heeft echter een langere looptijd dan 10 jaar, wat door de commissie BBV is voorgeschreven. Op 6 juli 2017 is door de raad ingestemd met een langere looptijd dan 10 jaar voor deze grondexploitatie. De onderbouwing voor de langere looptijd en de beheersmaatregelen, zoals die toen in de raad zijn vastgesteld zijn nog steeds van toepassing.

De verwachting is dat de grondexploitatie Geersdijk in 2027 met een positief saldo van € 41.000 kan worden afgesloten. Enige voorzichtigheid is hier wel op zijn plaats, doordat de meeste kosten en verkopen nog moeten plaatsvinden.

De verwachting is dat de grondexploitatie Jachthaven Kamperland in 2021 met een positief saldo van € 42.000 kan worden afgerond. Hierbij is de verwachting dat de eerste verkopen in 2020 zullen plaatsvinden.

In 2019 is door de raad de grondexploitatie terrein Zeelandnet vastgesteld. Hieronder ligt een globale grondexploitatie berekening. Het bestemmingsplan moet echter nog worden vastgesteld. Als de bestemmingsomzetting tijdig verloopt en de Provincie hier ook toestemming voor geeft, is de verwachting dat dit project in 2029 met een winst van 600.000 kan worden afgesloten.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten zijn verplicht om Vennootschapsbelasting (Vpb) te gaan betalen over de winst die ze maken met hun ondernemingsactiviteiten. Voor de gemeente Noord-Beveland zal er met name Vpb betaald moeten worden over de winst uit grondexploitaties (grondexploitatie is een ondernemingsactiviteit) en eventueel nog wat overige zaken (verkoop snippergroen, opbrengst reststromen Ed.).

Op basis van de meerjarenraming en de resultaten in het verleden is de verwachting dat er de eventuele fiscale winsten de komende jaren gecompenseerd kunnen worden met de

fiscale verliezen van de afgelopen jaren. In 2020 wordt er vanuit gegaan dat er over de grondexploitaties geen Vpb betaald hoeft te worden.

Op dit moment zijn we bezig met het aangaan van een vaststellingsovereenkomst (VSO) met de belastingdienst betreffende de grondexploitaties. Deze VSO is noodzakelijk doordat de huidige parameters voor de grondexploitaties afwijken van de gehanteerde brandbreedte van de belastingdienst. In de VSO worden afspraken gemaakt welke parameters de gemeente mag gebruiken om tot het fiscale resultaat van de grondexploitaties te komen. De VSO wordt aangegaan voor de periode 2016-2026.

Risico's en grondexploitatie

De bestemmingsreserve grondexploitaties bedraagt € 1.168.312. De hoogte van deze risico reserve is in 2013/2014 bepaald. In deze periode was er nog sprake van een crisis op de woningmarkt. Inmiddels er geen sprake meer van een crisis op de woningmarkt.

In 2019 is de grondexploitatie terrein Zeelandnet in exploitatie gegaan. Voor deze grondexploitatie is op dit moment nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is het plan in strijd met het Provinciale beleid voor het bedrijvenprogramma. Dit is een aanzienlijk risico voor deze grondexploitatie. Hierdoor is besloten de bestemmingsreserve voor de grondexploitaties voorlopig te handhaven op het huidige bedrag van € 1.168.312.

Periodiek zal bekeken worden of de reserve ook in de toekomst nog van voldoende niveau zal zijn.

Doordat de exploitatie van Wissenkerke Zuidoost een verliesgevend saldo laat zien is in totaal een voorziening aangelegd van € 285.400. Hierdoor is de hoogte van de "voorziening wegens te verwachten verliezen" € 285.400.

Het beleid van de gemeente is er ook op gericht om grote risico's te vermijden. Zo wordt in de meeste gevallen pas gestart met bouw- en woonrijp maken als er zicht is op verkopen. Door deze methodiek lopen de lasten nooit te ver voor de baten uit.

Bij diverse grondexploitaties zijn nog grote onzekerheden voor wat betreft de kosten en opbrengsten. Een aantal grondexploitaties hebben een langdurige looptijd. De kans is daardoor aanwezig dat er in de toekomst meer "voorzieningen wegens te verwachte verliezen" aangelegd moeten worden.

Een ander risico voor de toekomst is dat er op de woningbouwplanningslijst op dit moment meer woningen staan als de primos cijfers over de periode 2017-2025 aangeeft. De verwachting volgens de primos cijfers is dat het bevolkingsaantal en het aantal huishoudens op Noord-Beveland zal afnemen. Dit kan een risico worden voor de grondexploitaties.

De verwachting is de er door verliesverrekening over geen Vpb betaald hoeft te worden. Gezien de winstontwikkeling bij het grondbedrijf is er een risico dat in de toekomst wel Vpb verschuldigd zal zijn.

De opgesomde risico's zijn in ieder geval elk jaar onderwerp van discussie bij de vaststelling van de jaarrekening.

4 Financiële begroting

4.1 Geprognostiseerde balans

Geprognosticeerde balans 2019-2021

bedragen x € 1.000

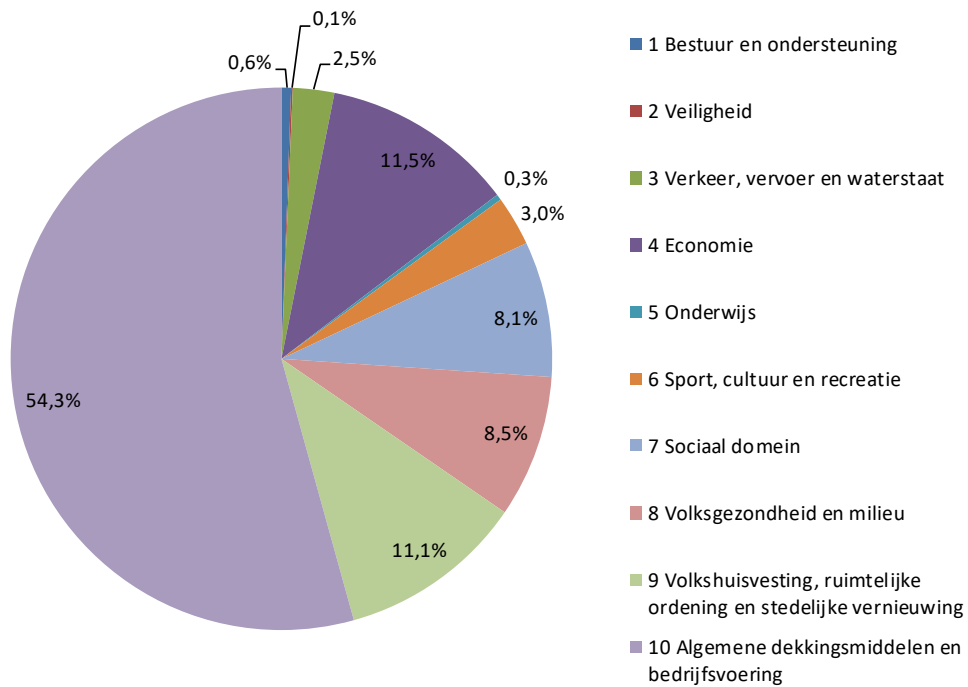
ACTIVA:	1-1-2019	Afschrij-			1-1-2020	Afschrij-			1-1-2021	Afschrij-			1-1-2022	Afschrij-			31-12-2022
		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie	
Immateriële vaste activa	4.035			-84	3.951			-84	3.867			-84	3.783			-84	3.699
Investerings met een economisch nut	17.073	1.942		-1.328	17.687	1.350		-1.167	17.870	1.030		-1.157	17.743	840		-1.096	17.487
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.433	1.357		-358	6.432	236		-363	6.305	186		-360	6.131	167		-347	5.951
Financiële vaste activa	1.292			-2	1.290				1.290				1.290				1.290
Bouwgronden in exploitatie	3.038	3.330		-2.453	3.915	27		-1.159	2.783	148		-974	1.957	16		-709	1.264
Uitzettingen < 1 jaar	2.349			-49	2.300	100			2.400	100			2.500				2.500
Liquide middelen	300			-10	290				290	10			300			-5	295
Overlopende activa	1.899			-99	1.800	100			1.900	100			2.000				2.000
Totaal activa	35.419	6.629	-2.613	-1.770	37.665	1.813	-1.159	-1.614	36.705	1.574	-974	-1.601	35.704	1.023	-714	-1.527	34.486
PASSIVA:																	
Reserves	17.325	721		-1.613	16.433	272		-1.155	15.550	346		-1.042	14.854	399		-817	14.436
Voorzieningen	1.432	252		-9	1.675	251		-9	1.917	251		-9	2.159	7		-9	2.157
Vaste schulden	13.929	4.500		-1.606	16.823	1.500		-1.786	16.537	1.100		-1.596	16.041	300		-1.108	15.233
Vlottende schulden	2.001				2.001				2.001			-1	2.000				2.000
Overlopende passiva	732	1			733			-33	700			-50	650	10			660
Totaal passiva	35.419	5.474	-3.228	0	37.665	2.023	-2.983	0	36.705	1.697	-2.698	0	35.704	716	-1.934	0	34.486

4.2 Overzicht van baten en lasten

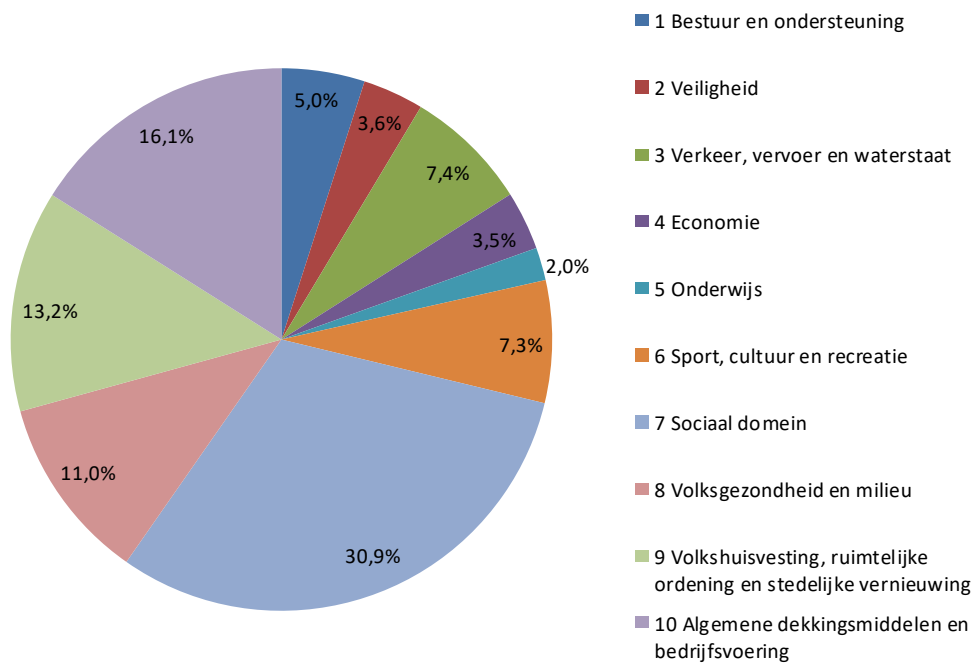
In het onderstaande is een totaaloverzicht van de programma's gegeven.

Programma's (x 1.000)	baten	Lasten	saldo
1 Bestuur en ondersteuning	163	1.415	-1.252
2 Veiligheid	28	1.036	-1.008
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	620	2.107	-1.487
4 Economie	3.302	998	2.304
5 Onderwijs	99	557	-458
6 Sport, cultuur en recreatie	313	2.077	-1.764
7 Sociaal domein	1.726	8.616	-6.890
8 Volksgezondheid en milieu	2.421	3.140	-719
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.883	3.761	-878
Algemene dekkingsmiddelen	15.185	325	14.860
Overhead	196	4.153	-3.957
Heffing VPB	0	25	-25
Onvoorzien	0	67	-67
Saldo van baten en lasten	26.936	28.278	-1.341
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0
2 Veiligheid	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	84	3	81
4 Economie	0	0	0
5 Onderwijs	0	0	0
6 Sport, cultuur en recreatie	534	0	534
7 Sociaal domein	575	189	386
8 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	282	0	282
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	83	25	58
Resultaat	28.495	28.495	0

Begroting 2020 inkomsten 28,5 miljoen

Begroting 2020 uitgaven 28,5 miljoen

4.3 Financiële positie en toelichting

a. Algemeen

De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland is niet ongunstig, wat onder meer blijkt uit het feit dat een behoorlijk gedeelte van de investeringen met eigen middelen is gefinancierd.

Vaste activa per 1-1-2020

Boekwaarde vaste activa	28.263.676
-------------------------	------------

Eigen financieringsmiddelen per 1-1-2020

Reserves	17.550.368
Voorzieningen	<u>1.812.623</u>
Totaal	19.362.992

b. reserves en voorzieningen

De reserves worden onderverdeeld in een verplicht algemene reserve en bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves worden gebruikt voor een bepaald doelobject.

	1-1-2020
Algemene reserve	7.692.361
Bestemmingsreserves	<u>9.858.007</u>
Totaal	17.550.368

Voorzieningen

De voorzieningen worden gebruikt om fluctuaties in de exploitatie te voorkomen.

	1-1-2020
Voorzieningen	1.812.623

c. Financiële positie op langere termijn

De financiële positie voor 2020 en latere jaren is zonder beleidsaanpassingen zorgelijk. Uit de budgetprognose 2020-2023 (bijlage 2) blijkt dat er meerjarig sprake is van een tekort.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Investeringsplanning 2020-2023											
2020											
2021											
Subprod. Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2020	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2021	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal
6210300	Effecten mobiliteitsplan		66.500	3.325	-	3.325	63.175	66.500	6.650	632	7.282
6210400	Openbare verlichting		60.000	3.000	-	3.000	57.000	60.000	6.000	570	6.570
6560500	Effecten visie toerisme N. Bev.		35.000	1.750	-	1.750	33.250	35.000	3.500	333	3.833
6210300	Realisatie parkeervoorzieningen kernen		50.000	2.500	-	2.500	47.500	-	2.500	475	2.975
6210300	Brug Valkreek Colijnsplaat		220.000	11.000	-	11.000	209.000	-	11.000	2.090	13.090
6210200	Opknappen fietsbrug		30.000	1.500	-	1.500	28.500	-	1.500	285	1.785
6210300	reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750		-	-	-	-	-	450.000	22.500	-	22.500
6210300	Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases		-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal programma 3	-	461.500	23.075	-	23.075	438.425	611.500	53.650	4.384	58.034
6580000	Beleidsplan speelplaatsen uitv		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	380	4.380
6531000	Tennisbanen Slagvast onderzoek en voorbereiding		20.000	1.000	-	1.000	19.000	-	1.000	190	1.190
6531000	Tennisbanen Slagvast renovatie banen		-	-	-	-	-	250.000	12.500	-	12.500
6530100	Zwembad WSK afdekzeil		-	-	-	-	-	20.000	2.000	-	2.000
6530100	Zwembad WSK installatie		-	-	-	-	-	187.000	9.350	-	9.350
6560300	Voertuig Reddingsbrigade		-	-	-	-	-	90.000	9.000	-	9.000
6560300	Motor reddingsboot		-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal programma 6	-	60.000	3.000	-	3.000	57.000	587.000	37.850	570	38.420
6670700	Dorpshuis Kats (verv. leien)		41.000	2.050	-	2.050	38.950	-	2.050	390	2.440
6670700	Dorpshuis Kats (verv. meubilair)		-	-	-	-	-	20.000	1.000	-	1.000
	Totaal programma 7	-	41.000	2.050	-	2.050	38.950	20.000	3.050	390	3.440
6722000	Uitvoering GRP		607.000	10.117	-	10.117	596.883	607.000	20.233	5.969	26.202
6722000	Vervanging hoofdgemalen		30.000	1.500	-	1.500	28.500	30.000	3.000	285	3.285
6722000	Vervanging minigemalen		27.500	1.375	-	1.375	26.125	27.500	2.750	261	3.011
6722000	Verbeteringswerken		50.000	833	-	833	49.167	50.000	1.667	492	2.158
6721000	Ondergrondse containers		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	380	4.380
6721000	Afalcontainers		225.000	11.250	-	11.250	213.750	-	11.250	2.138	13.388
	Totaal programma 8	-	979.500	27.075	-	27.075	952.425	754.500	42.900	9.524	52.424
6820100	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen		75.000	3.750	-	3.750	71.250	75.000	7.500	713	8.213
	Totaal programma 9	-	75.000	3.750	-	3.750	71.250	75.000	7.500	713	8.213
5200200	Vervanging tractie/machines		119.000	5.950	-	5.950	113.050	127.000	12.300	1.131	13.431
6002700	Gemeentehuis: voerbekleding vervangen		-	-	-	-	-	38.500	1.925	-	1.925
	Totaal programma 10	-	119.000	5.950	-	5.950	113.050	165.500	14.225	1.131	15.356
xxx	Project Rondom Colijnsplaat										
xxx	Steigers + speelplaats bij Valkreek		150.000	7.500	-	7.500	142.500	-	7.500	1.425	8.925
	Totaal Colijnsplaat verbetering kern	-	150.000	7.500	-	7.500	142.500	-	7.500	1.425	8.925
xxx	Rondom KMP Veerweg		855.000	42.750	-	42.750	812.250	-	42.750	8.123	50.873
xxx	Jachthaven Kamperland (kraan)		20.000	1.000	-	1.000	19.000	-	1.000	190	1.190
xxx	Jachthaven Kamperland (steiger)		80.000	4.000	-	4.000	76.000	-	4.000	760	4.760
xxx	MFA Wissenkerke (incl. voorbereidingskrediet)		-	-	-	-	-	2.500.000	50.000	-	50.000
	Overige projecten	0	955.000	47.750	0	47.750	907.250	2.500.000	97.750	9.073	106.823
	Investeringsprogramma's	-	1.736.000	64.900	-	64.900	1.671.100	2.213.500	159.175	16.711	175.886
	Investerings "Groene blok"	-	1.105.000	55.250	-	55.250	1.049.750	2.500.000	105.250	10.498	115.748
	Generaal totaal	-	2.841.000	120.150	-	120.150	2.720.850	4.713.500	264.425	27.209	291.634

Bijlage 1: Investeringsplanning 2020-2023											
		2022					2023				
Subprod. Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2023	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal
6210300	Effecten mobiliteitsplan	123.025	66.500	9.975	1.230	11.205	179.550	66.500	13.300	1.796	15.096
6210400	Openbare verlichting	111.000	60.000	9.000	1.110	10.110	162.000	60.000	12.000	1.620	13.620
6560500	Effecten visie toerisme N. Bev.	64.750	35.000	5.250	648	5.898	94.500	35.000	7.000	945	7.945
6210300	Realisatie parkeervoorzieningen kernen	45.000	-	2.500	450	2.950	42.500	-	2.500	425	2.925
6210300	Brug Valkreek Colijnsplaat	198.000	-	11.000	1.980	12.980	187.000	-	11.000	1.870	12.870
6210200	Opknappen fietsbrug	27.000	-	1.500	270	1.770	25.500	-	1.500	255	1.755
6210300	reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750	427.500	-	22.500	4.275	26.775	405.000	-	22.500	4.050	26.550
6210300	Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	-	300.000	15.000	-	15.000	285.000	300.000	30.000	2.850	32.850
	Totaal programma 3	996.275	461.500	76.725	9.963	86.688	1.381.050	461.500	99.800	13.811	113.611
6580000	Beleidsplan speelplaatsen uitv	74.000	40.000	6.000	740	6.740	108.000	40.000	8.000	1.080	9.080
6531000	Tennisbanen Slagvast onderzoek en voorbereiding	18.000	-	1.000	180	1.180	17.000	-	1.000	170	1.170
6531000	Tennisbanen Slagvast renovatie banen	237.500	-	12.500	2.375	14.875	225.000	-	12.500	2.250	14.750
6530100	Zwembad WSK afdekzeil	18.000	-	2.000	180	2.180	16.000	-	2.000	160	2.160
6530100	Zwembad WSK installatie	177.650	-	9.350	1.777	11.127	168.300	-	9.350	1.683	11.033
6560300	Voertuig Reddingsbrigade	81.000	-	9.000	810	9.810	72.000	-	9.000	720	9.720
6560300	Motor reddingsboot	-	-	-	-	-	-	9.000	900	-	900
	Totaal programma 6	606.150	40.000	39.850	6.062	45.912	606.300	49.000	42.750	6.063	48.813
6670700	Dorpshuis Kats (verv. leien)	36.900	-	2.050	369	2.419	34.850	-	2.050	349	2.399
6670700	Dorpshuis Kats (verv. meubilair)	19.000	-	1.000	190	1.190	18.000	-	1.000	180	1.180
	Totaal programma 7	55.900	-	3.050	559	3.609	52.850	-	3.050	529	3.579
6722000	Uitvoering GRP	1.183.650	607.000	30.350	11.837	42.187	1.760.300	607.000	40.467	17.603	58.070
6722000	Vervanging hoofdgemalen	55.500	30.000	4.500	555	5.055	81.000	30.000	6.000	810	6.810
6722000	Vervanging minigemalen	50.875	27.500	4.125	509	4.634	74.250	27.500	5.500	743	6.243
6722000	Verbeteringswerken	97.500	50.000	2.500	975	3.475	145.000	50.000	3.333	1.450	4.783
6721000	Ondergrondse containers	74.000	40.000	6.000	740	6.740	108.000	40.000	8.000	1.080	9.080
6721000	Afalcontainers	202.500	-	11.250	2.025	13.275	191.250	-	11.250	1.913	13.163
	Totaal programma 8	1.664.025	754.500	58.725	16.640	75.365	2.359.800	754.500	74.550	23.598	98.148
6820100	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	138.750	75.000	11.250	1.388	12.638	202.500	-	11.250	2.025	13.275
	Totaal programma 9	138.750	75.000	11.250	1.388	12.638	202.500	-	11.250	2.025	13.275
5200200	Vervanging tractie/machines	227.750	51.000	14.850	2.278	17.128	263.900	50.000	17.350	2.639	19.989
6002700	Gemeentehuis: voerbekleding vervangen	36.575	-	1.925	366	2.291	34.650	-	1.925	347	2.272
	Totaal programma 10	264.325	51.000	16.775	2.643	19.418	298.550	50.000	19.275	2.986	22.261
xxx	Project Rondon Colijnsplaat										
xxx	Steigers + speelplaats bij Valkreek	135.000	-	7.500	1.350	8.850	127.500	-	7.500	1.275	8.775
	Totaal Colijnsplaat verbetering kern	135.000	-	7.500	1.350	8.850	127.500	-	7.500	1.275	8.775
xxx	Rondon KMP Veerweg	769.500	-	42.750	7.695	50.445	726.750	-	42.750	7.268	50.018
xxx	Jachthaven Kamperland (kraan)	18.000	-	1.000	180	1.180	17.000	-	1.000	170	1.170
xxx	Jachthaven Kamperland (steiger)	72.000	-	4.000	720	4.720	68.000	-	4.000	680	4.680
xxx	MFA Wissenkerke (incl. voorbereidingskrediet)	2.450.000	2.500.000	100.000	24.500	124.500	4.850.000	-	100.000	48.500	148.500
	Overige projecten	3.309.500	2.500.000	147.750	33.095	180.845	5.661.750	0	147.750	56.618	204.368
	Investeringsprogramma's	3.725.425	1.382.000	206.375	37.254	243.629	4.901.050	1.315.000	250.675	49.011	299.686
	Investerings "Groene blok"	3.444.500	2.500.000	155.250	34.445	189.695	5.789.250	-	155.250	57.893	213.143
	Generaal totaal	7.169.925	3.882.000	361.625	71.699	433.324	10.690.300	1.315.000	405.925	106.903	512.828

Bijlage 2

Exploitatieplanning 2020-2023

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Vervanging werkkleding reddingsbrigade	12.000			
PMO onderzoek	15.000			
Oosterschelde Kennis Community	8.500	8.500	8.500	8.500
Bijdrage Waterschap landbouw/mestroute	200.000			
Dekking uit algemene reserve	-200.000			
Bijdrage aanpak fietsweg Schotsman	200.000			
Dekking uit algemene reserve	-200.000			
Omgevingswet	20.000			
Burgerparticipatie	50.000			
Onttrekking algemene reserve ivm Toekomstvisie	-500.000			
Toevoeging bestemmingsreserve toekomstvisie	500.000			
Totaal	105.500	8.500	8.500	8.500

Bijlage 3

Er worden voorlopig 2 scenario's van de budgetprognose gepresenteerd. Bij de vaststelling van de uiteindelijke begroting is het de bedoeling dat er uiteraard maar één budgetprognose definitief wordt vastgesteld.

Scenario 1:

BUDGET-PROGNOSE 2020-2023					
		2020	2021	2022	2023
A. Subtotaal (begrotingssaldo)		109.201	-91.317	-236.627	-231.455
Exploitatieplanning-structureel		28.500	8.500	8.500	8.500
Exploitatieplanning-incidenteel		77.000	0	0	0
Investeringsplanning- programma's		64.900	175.886	243.629	299.686
Investeringsplanning- Groene blok		55.250	115.748	189.695	213.143
B. totaal exploitatie- en investeringsplanning		225.650	300.134	441.824	521.328
C. overschot/tekort (A-B) *	Kostendek kendheid	-116.449	-391.451	-678.451	-752.783
Dekkingsvoorstellen:					
2020; inflatie correctie OZB 1,5%		33.000	33.000	33.000	33.000
2021; Inflatie correctie OZB 1,5%			33.000	33.000	33.000
2022; Inflatie correctie OZB 1,5%				33.000	33.000
2023; Inflatie correctie OZB 1,5%					33.000
2020; verhoging rioolheffing met € 0	80,17%				
2021; Verhoging rioolheffing met € 10	83,38%		48.000	48.000	48.000
2022; Verhoging rioolheffing met € 10	85,90%			48.000	48.000
2023; Verhoging rioolheffing met € 10	88,59%				48.000
2020; verhoging afvalstoffenheffing met € 0	89,43%				
2021; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10	91,90%		44.000	44.000	44.000
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10	94,38%			44.000	44.000
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10	96,62%				44.000
2020; inflatiecorrectie woonforensenbelasting met 1,5%		12.450	12.450	12.450	12.450
2021; inflatiecorrectie woonforensenbelasting met 1,5%			12.450	12.450	12.450
2022; inflatiecorrectie woonforensenbelasting met 1,5%				12.450	12.450
2023; inflatiecorrectie woonforensenbelasting met 1,5%					12.450
2020; TB verhogen met (5 cent) € 1,28		72.500	72.500	72.500	72.500
2021; TB verhogen met (10 cent) € 1,38			145.000	145.000	145.000
2022; TB verhogen met (10 cent) € 1,48				145.000	145.000
2023;					
2020; Begraafrechten 0% verhogen	38,48%				
2021;	41,57%				
2022;	40,72%				
2023;	40,71%				
E. totaal dekkingsvoorstellen		117.950	400.400	682.850	820.300
F. overschot/tekort (eenmalig onvoorzien)		1.501	8.949	4.399	67.517
G. Overschot/tekort		1.501	8.949	4.399	67.517

Scenario 2:

BUDGET-PROGNOSE 2020-2023					
		2020	2021	2022	2023
A. Subtotaal (begrotingssaldo)		109.201	-91.317	-236.627	-231.455
Exploitatieplanning-structureel		28.500	8.500	8.500	8.500
Exploitatieplanning-incidenteel		77.000	0	0	0
Investeringsplanning- programma's		64.900	175.886	243.629	299.686
Investeringsplanning- Groene blok		55.250	115.748	189.695	213.143
B. totaal exploitatie- en investeringsplanning		225.650	300.134	441.824	521.328
C. overschot/tekort (A-B) *	Kostendek kendheid	-116.449	-391.451	-678.451	-752.783
Dekkingsvoorstellen:					
2020; inflatie correctie OZB 1,5%		33.000	33.000	33.000	33.000
2021; Inflatie correctie OZB 1,5%			33.000	33.000	33.000
2022; Inflatie correctie OZB 1,5%				33.000	33.000
2023; Inflatie correctie OZB					
2020; verhoging rioolheffing met € 0	80,17%				
2021; Verhoging rioolheffing met € 15	85,32%		72.000	72.000	72.000
2022; Verhoging rioolheffing met € 30	95,43%			144.000	144.000
2023; Verhoging rioolheffing met € 15	94,24%				
2020; verhoging afvalstoffenheffing met € 0	89,43%				
2021; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	93,55%		66.000	66.000	66.000
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	97,65%			66.000	66.000
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10	99,85%				44.000
2020; woonforensenbelasting met 2%		16.600	16.600	16.600	16.600
2021; woonforensenbelasting met 4%			33.200	33.200	33.200
2022; woonforensenbelasting met 4%				33.200	33.200
2023;					
2020; TB verhogen met (5 cent) € 1,28		72.500	72.500	72.500	72.500
2021; TB verhogen met (5 cent) € 1,33			72.500	72.500	72.500
2022; TB verhogen met (5 cent) € 1,38				72.500	72.500
2023;					
2020; Begraafrechten 0% verhogen	38,48%				
2021;	41,57%				
2022;	40,72%				
2023;	40,71%				
E. totaal dekkingsvoorstellen		122.100	398.800	747.500	791.500
F. overschot/tekort (eenmalig onvoorzien)		5.651	7.349	69.049	38.717
G. Overschot/tekort		5.651	7.349	69.049	38.717

Bijlage 4

Lasten en baten per programma

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Programma's lasten						
1 Bestuur en ondersteuning	1.320	1.419	1.415	1.415	1.415	1.415
2 Veiligheid	926	974	1.036	1.077	1.071	1.061
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.981	2.172	2.107	2.094	2.051	2.038
4 Economie	622	1.863	998	1.181	845	842
5 Onderwijs	511	563	557	557	542	541
6 Sport, cultuur en recreatie	1.914	1.942	2.077	1.551	1.577	1.560
7 Sociaal domein	8.024	7.830	8.616	8.587	8.586	8.588
8 Volksgezondheid en milieu	2.986	3.053	3.140	3.101	3.098	3.083
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.048	4.458	3.761	3.478	1.956	2.056
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	5.486	4.751	4.570	4.716	4.777	5.084
Totaal lasten	27.818	29.025	28.278	27.756	25.918	26.267
Programma's baten						
1 Bestuur en ondersteuning	165	163	163	163	163	163
2 Veiligheid	18	28	28	28	28	28
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	606	620	620	620	592	592
4 Economie	2.909	4.585	3.302	3.485	3.149	3.146
5 Onderwijs	94	99	99	99	99	99
6 Sport, cultuur en recreatie	516	677	313	313	313	313
7 Sociaal domein	1.760	1.725	1.726	1.726	1.726	1.726
8 Volksgezondheid en milieu	2.236	2.338	2.421	2.421	2.421	2.421
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.525	3.672	2.883	2.596	1.185	1.343
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	14.169	14.870	15.381	15.658	15.864	16.268
Totaal baten	26.999	28.778	26.936	27.109	25.540	26.099
Saldo (exclusief mutaties reserves)	819	247	1.341	647	378	168
Toevoegingen aan reserves	2.033	1.549	217	192	127	28
Onttrekkingen aan reserves	2.815	1.796	1.559	839	504	196
Saldo	37	0	0	0	0	0

Programma 1 Bestuur en ondersteuning

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
0.1 Bestuur	865	918	897	897	897	897
0.2 Burgerzaken	455	501	518	518	518	518
Totaal lasten	1.320	1.419	1.415	1.415	1.415	1.415

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - baten						
0.1 Bestuur	15	9	9	9	9	9
0.2 Burgerzaken	150	154	154	154	154	154
Totaal baten	165	163	163	163	163	163
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.155	1.256	1.252	1.252	1.252	1.252
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	1.155	1.256	1.252	1.252	1.252	1.252

Programma 2 Veiligheid

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	874	925	988	1.029	1.024	1.013
1.2 Openbare orde en veiligheid	52	49	48	48	48	48
Totaal lasten	926	974	1.036	1.077	1.071	1.061
Taakvelden - baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	18	28	28	28	28	28
Totaal baten	18	28	28	28	28	28
Saldo (exclusief mutaties reserves)	908	946	1.008	1.049	1.043	1.033
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1	1	0	0	0	0
Saldo	906	946	1.008	1.049	1.043	1.033

Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
2.1 Verkeer en Vervoer	1.691	1.845	1.819	1.803	1.781	1.769
2.3 Recreatieve havens	194	193	172	172	155	154
2.4 Economische havens en waterwegen	96	134	116	119	116	115
Totaal lasten	1.981	2.172	2.107	2.094	2.051	2.038
Taakvelden - baten						
2.1 Verkeer en Vervoer	59	56	56	56	56	56
2.3 Recreatieve havens	358	368	368	368	368	368
2.4 Economische havens en waterwegen	189	196	196	196	168	168
Totaal baten	606	620	620	620	592	592
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.376	1.552	1.487	1.474	1.459	1.446
Toevoegingen aan reserves	509	16	3	0	3	3
Onttrekkingen aan reserves	696	235	84	80	0	0
Saldo	1.189	1.333	1.406	1.393	1.462	1.449

Programma 4 Economie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	48	80	58	58	58	58
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	360	1.551	700	883	546	544
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	214	233	240	240	240	240
Totaal lasten	622	1.863	998	1.181	845	842
Taakvelden - baten						
3.1 Economische ontwikkeling	2	3	3	3	3	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	413	2.033	678	861	524	522
3.4 Economische promotie	2.495	2.549	2.621	2.621	2.621	2.621
Totaal baten	2.909	4.585	3.302	3.485	3.149	3.146
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-2.287	-2.722	-2.304	-2.304	-2.304	-2.304
Toevoegingen aan reserves	81	504	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2.207	-2.218	-2.304	-2.304	-2.304	-2.304

Programma 5 Onderwijs

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	21	42	42	42	43	43
4.2 Onderwijshuisvesting	182	188	187	186	171	170
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	309	332	328	329	328	328
Totaal lasten	511	563	557	557	542	541
Taakvelden - baten						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	94	99	99	99	99	99
Totaal baten	94	99	99	99	99	99
Saldo (exclusief mutaties reserves)	417	463	458	458	443	442
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1	0	0	0	0	0
Saldo	416	463	458	458	443	442

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	26	33	36	36	36	36
5.2 Sportaccommodaties	240	222	225	219	238	217
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	243	217	282	282	282	282
5.4 Musea	59	106	71	66	76	90
5.6 Media	123	126	126	126	126	126
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.223	1.238	1.337	822	820	809
Totaal lasten	1.914	1.942	2.077	1.551	1.577	1.560

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - baten						
5.1 Sportbeleid en activering	1	1	1	1	1	1
5.2 Sportaccommodaties	16	31	31	31	31	31
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	14	14	14	14	14	14
5.4 Musea	6	6	6	6	6	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	479	626	262	262	262	262
Totaal baten	516	677	313	313	313	313
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.398	1.265	1.764	1.238	1.264	1.247
Toevoegingen aan reserves	192	324	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	565	485	534	30	30	30
Saldo	1.025	1.104	1.230	1.207	1.234	1.217

Programma 7 Sociaal domein

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	957	1.030	1.044	1.042	1.043	1.043
6.2 Wijkteams	272	289	303	287	287	288
6.3 Inkomensregelingen	1.959	2.241	2.224	2.221	2.222	2.222
6.4 Begeleide participatie	608	546	536	531	527	528
6.5 Arbeidsparticipatie	173	152	160	160	160	160
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	170	140	146	146	146	146
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.327	1.503	1.553	1.552	1.552	1.552
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.854	1.197	1.971	1.971	1.971	1.971
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	129	98	99	99	99	99
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	574	632	577	577	577	577
0 Geen taakveld	0	0	2	2	2	2
Totaal lasten	8.024	7.830	8.616	8.587	8.586	8.588
Taakvelden - baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	42	41	41	41	41	41
6.2 Wijkteams	2	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	1.485	1.474	1.474	1.474	1.474	1.474
6.5 Arbeidsparticipatie	1	0	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	123	137	138	138	138	138
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	107	73	73	73	73	73
Totaal baten	1.760	1.725	1.726	1.726	1.726	1.726
Saldo (exclusief mutaties reserves)	6.263	6.105	6.890	6.862	6.860	6.862
Toevoegingen aan reserves	0	176	189	167	99	0
Onttrekkingen aan reserves	874	685	575	363	203	0
Saldo	5.390	5.596	6.505	6.665	6.756	6.862

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
7.1 Volksgezondheid	370	360	382	382	382	382
7.2 Riolering	789	813	864	843	830	813
7.3 Afval	1.155	1.151	1.144	1.144	1.144	1.143
7.4 Milieubeheer	460	527	554	560	568	574
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	211	203	197	172	175	172
Totaal lasten	2.986	3.053	3.140	3.101	3.098	3.083
Taakvelden - baten						
7.2 Riolering	841	898	987	987	987	987
7.3 Afval	1.236	1.330	1.324	1.324	1.324	1.324
7.4 Milieubeheer	54	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	105	110	110	110	110	110
Totaal baten	2.236	2.338	2.421	2.421	2.421	2.421
Saldo (exclusief mutaties reserves)	749	714	719	680	677	662
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	22	0	0	0	0	0
Saldo	727	714	719	680	677	662

Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	350	377	458	428	428	428
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.189	3.332	2.544	2.297	877	1.084
8.3 Wonen en bouwen	510	749	759	752	651	543
Totaal lasten	4.048	4.458	3.761	3.478	1.956	2.056
Taakvelden - baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	6	10	10	10	10	10
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.114	3.330	2.543	2.296	875	1.083
8.3 Wonen en bouwen	405	332	330	290	300	250
Totaal baten	4.525	3.672	2.883	2.596	1.185	1.343
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-476	786	878	882	771	713
Toevoegingen aan reserves	1.220	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	157	292	282	282	188	82
Saldo	587	494	596	599	583	631

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Taakvelden - lasten						
0.4 Overhead	3.903	4.118	4.153	4.136	4.119	4.109
0.5 Treasury	42	-64	-94	-76	16	38
0.61 OZB woningen	110	98	98	48	48	48
0.62 OZB niet-woningen	37	45	45	45	45	45
0.63 Parkeerbelasting	3	7	7	7	7	7
0.64 Belastingen overig	282	261	270	270	270	270
0.8 Overige baten en lasten	1.159	262	67	263	247	543
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-50	25	25	25	25	25
Totaal lasten	5.486	4.751	4.570	4.716	4.777	5.084
Taakvelden - baten						
0.4 Overhead	104	204	196	196	196	196
0.5 Treasury	34	19	19	19	19	19
0.61 OZB woningen	1.523	1.545	1.553	1.553	1.553	1.553
0.62 OZB niet-woningen	630	659	659	659	659	659
0.63 Parkeerbelasting	18	24	24	24	24	24
0.64 Belastingen overig	277	274	289	289	289	289
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	11.345	11.611	12.641	12.918	13.125	13.528
0.8 Overige baten en lasten	239	535	0	0	0	0
Totaal baten	14.169	14.870	15.381	15.658	15.864	16.268
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-8.683	-10.119	-10.811	-10.942	-11.087	-11.184
Toevoegingen aan reserves	31	529	25	25	25	25
Onttrekkingen aan reserves	498	99	83	83	83	83
Saldo	-9.150	-9.689	-10.870	-11.000	-11.146	-11.243

Bijlage 5 Incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving incidentele lasten	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Programma 2 Veiligheid				
Onderhoud brandweerkazerne	4.084	12.584	13.215	511
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Onderhoud gebouw jachthaven Kamperland	125	211	971	750
Onderhoud loods bruine vloot haven	0	3.000	250	0
Programma 5 Onderwijs				
Onderhoud gebouwen peuterspeelzalen	0	946	677	0
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Onderhoud gymlokaal Wissenkerke	2.325	0	19.155	3.314
Onderhoud monumenten	2.800	1.250	2.100	4.100
Onderhoud torens	3.250	109	8.832	23.574
Onderhoud verpozingsruimte	0	0	485	0
Revitalisering kust banjaard	503.814	0	0	0
Onderhoud veersteigers	5.000	0	5.000	0
Onderhoud reddingspost	93	440	704	1.190
Onderhoud gebouw tennisbanen	3.300	0	0	0
Onderhoud zwembad	0	0	488	413
Programma 7 Sociaal domein				
Onderhoud dorps huis Colijnsplaat	2.362	501	2.550	5.924
Onderhoud dorps huis Geersdijk	10.089	689	3.814	500
Onderhoud dorps huis Kamperland	0	666	0	0
Onderhoud dorps huis Wissenkerke	195	90	4.832	7.893
Onderhoud gebouw jeugdsoos	0,00	190,00	853,00	500,00
Onderhoud Kinderdagverblijf	0,00	10.386,00	242,00	562,00
Onderhoud multifunctionele accommodatie Kats	991	1.605	3.503	2.400
Onderhoud gebouw scouting	601	19	850	500
Programma 8 Volksgezondheid en milieu				
Diverse onderhoud begraafplaatsen	9.450	257	3.371	714
Extra onderzoek begraafplaatsen	14.000	0	0	0
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Onderhoud diverse woningen en gebouwen	0	0	242	0
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Onderhoud gemeentehuis	77	10.520	6.081	3.063
Onderhoud openbare werken	453	893	1.133	5.976
WOZ-inventarisatieproject (van m3 naar m2 gebruikersoppervlakte)	50.000	0	0	0
Totaal	613.009	44.356	79.348	61.884
Omschrijving incidentele baten	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Ontrekking reserve banjaard tbv revitalisering	503.814	0	0	0
Totaal	503.814	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-109.195	-44.356	-79.348	-61.884

Bijlage 6. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele storting in reserves	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Bestemmingsreserve landbouwhaven Kamperland (resultaat)	2.981	0	2.763	3.029
Programma 7 Sociaal domein				
Bestemmingsreserve sociaal domein (Saldo WMO)	189.477	166.940	98.809	0
Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	217.458	191.940	126.572	28.029
Structurele onttrekking uit reserves	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Bestemmingsreserve wegenbeheersplan	84.212	80.076	0	0
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Bestemmingsreserve Kunstgrasvelden	19.767	19.767	19.767	19.767
Bestemmingsreserve Tennis Colijnsplaat	3.853	3.853	3.853	3.853
Bestemmingsreserve Speelbos	6.729	6.729	6.729	6.729
Programma 7 Sociaal domein				
Bestemmingsreserve sociaal domein (saldo jeugd)	574.988	363.368	202.977	0
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Algemene reserve (onttrekking duurzaam bouwen)	50.000	50.000	50.000	50.000
Bestemmingsreserve dorpsvernieuwing	200.000	200.000	105.672	0
Bestemmingsreserve aankoop het Rip (Zeelandnet)	11.060	11.060	11.060	11.060
Bestemmingsreserve rondom Kamperland	21.075	21.075	21.075	21.075
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Bestemmingsreserve samenlevingsfonds	60.000	60.000	60.000	60.000
Bestemmingsreserve egaliseringsreserve nieuwbouwoords	23.337	23.337	23.337	23.337
Totaal	1.055.021	839.265	504.470	195.821

Bijlage 7: Presentatie van het structurele begrotingssaldo

Onderstaande overzichten zijn afhankelijk van de budgetprognose die uiteindelijk in de begrotingsraad worden vastgesteld. Voor nu is ervoor gekozen om beide scenario's van de budgetprognose hieronder uit te werken:

Scenario 1:

Presentatie van het structurele begrotingssaldo	2020	2021	2022	2023
Saldo van baten en lasten	-1.232.176,15	-738.642,05	-614.524,65	-399.247,07
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-1.341.377,00	-647.325,00	-377.898,00	-167.792,00
Begroting na bestemming	109.200,85	-91.317,05	-236.626,65	-231.455,07
Waarvan incidentele baten en lasten en	-109.195,00	-44.356,00	-79.348,00	-61.884,00
Structureel begrotingssaldo	218.395,85	-46.961,05	-157.278,65	-169.571,07

1e begrotingswijziging (budgetprognose)	2020		2021		2022		2023	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Saldo primitieve begroting	-109.195	218.396	-44.356	-46.961	-79.348	-157.279	-61.884	-169.571
Exploitatieplanning (structureel)		-28.500		-8.500		-8.500		-8.500
Exploitatieplanning (incidenteel)	-77.000		0		0		0	
Investeringsplanning		-120.150		-291.634		-433.324		-512.828
Totaal overschot / tekort	-186.195	69.746	-44.356	-347.095	-79.348	-599.103	-61.884	-690.899
Dekkingsvoorstel:								
Inflatie correctie OZB		33.000		66.000		99.000		132.000
Verhoging rioolheffing		0		48.000		96.000		144.000
Verhoging afvalstoffenheffing		0		44.000		88.000		132.000
Inflatie correctie woonforensenbelasting		12.450		24.900		37.350		49.800
Verhoging Toeristenbelasting		72.500		217.500		362.500		362.500
Totaal dekkingsvoorstel	0	117.950	0	400.400	0	682.850	0	820.300
Totaal overschot / tekort	-186.195	187.696	-44.356	53.305	-79.348	83.747	-61.884	129.401

	Saldo primitieve begroting	Mutaties budgetprognose	Saldo onvoorzien na budgetprognose
Saldo onvoorzien 2020			
Incidenteel	-109.195	-77.000	-186.195
Structureel	218.396	-30.700	187.696
Totaal	109.201	-107.700	1.501

Scenario 2:

Presentatie van het structurele begrotingssaldo	2020	2021	2022	2023
Saldo van baten en lasten	-1.232.176,15	-738.642,05	-683.524,65	-399.247,07
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-1.341.377,00	-647.325,00	-377.898,00	-167.792,00
Begroting na bestemming	109.200,85	-91.317,05	-305.626,65	-231.455,07
Waarvan incidentele baten en lasten en	-109.195,00	-44.356,00	-79.348,00	-61.884,00
Structureel begrotingssaldo	218.395,85	-46.961,05	-226.278,65	-169.571,07

1e begrotingswijziging (budgetprognose)	2020		2021		2022		2023	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Saldo primitieve begroting	-109.195	218.396	-44.356	-46.961	-79.348	-226.279	-61.884	-169.571
Exploitatieplanning (structureel)		-28.500		-8.500		-8.500		-8.500
Exploitatieplanning (incidenteel)	-77.000		0		0		0	
Investeringsplanning		-120.150		-291.634		-433.324		-512.828
Totaal overschot / tekort	-186.195	69.746	-44.356	-347.095	-79.348	-668.103	-61.884	-690.899
Dekkingsvoorstel:								
Inflatie correctie OZB		33.000		66.000		99.000		99.000
Verhoging rioolheffing		0		72.000		216.000		216.000
Verhoging afvalstoffenheffing		0		66.000		132.000		176.000
Inflatie correctie woonforensenbelasting		16.600		49.800		83.000		83.000
Verhoging Toeristenbelasting		72.500		145.000		217.500		217.500
Totaal dekkingsvoorstel	0	122.100	0	398.800	0	747.500	0	791.500
Totaal overschot / tekort	-186.195	191.846	-44.356	51.705	-79.348	79.397	-61.884	100.601

Saldo onvoorzien 2020	Saldo primitieve begroting	Mutaties budgetprognose	Saldo onvoorzien na budgetprognose
Incidenteel	-109.195	-77.000	-186.195
Structureel	218.396	-26.550	191.846
Totaal	109.201	-103.550	5.651

Bijlage 8 Prestatie indicatoren per programma

Programma	Indicator	eenheid	periode	waarde	bron
1. Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2020	8,1	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2019	7,9	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Euro	2020	911,6	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	%	2020	8,0	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	2020	13,9	Eigen gegevens
2. veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2014	79	Stichting Halt
2. veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2015	224	Stichting Halt
2. veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2016	104	Stichting Halt
2. veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2017	238	Stichting Halt
2. veiligheid	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2018	333	Stichting Halt
2. veiligheid	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2018	0,7	CBS - Diefstallen
2. veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	6,2	CBS - Criminaliteit
2. veiligheid	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	1,4	CBS - Diefstallen
2. veiligheid	Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2018	4,1	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,58	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
4. Economie	Funciemenging	%	2018	41,3	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
4. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15-65jr	2018	231,6	LISA
5. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	0	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	74,97	DUO/Ingrado
5. onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2018	1,6	DUO/Ingrado
6. cultuur, sport en recreatie	Niet-sporters	%	2016	55,8	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
7. Sociaal domein	Banen	aantal per 1.000 inwoners van 15-65 jaar	2018	701,5	LISA
7. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2015	3,05	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
7. Sociaal domein	Werkloze jongeren	%	2015	2,04	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
7. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2018	65,2	CBS - Arbeidsdeelname
7. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder	2e halfjaar 2018	19,5	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw. 15-65jr	1e halfjaar 2018	29,5	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2e halfjaar 2018	12	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2e halfjaar 2018	2,1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2e halfjaar 2018	1,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	per 1.000 inwoners	2e halfjaar 2018	x	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
8. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	264	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
8. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	161,2	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2014	196	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2015	193	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2016	191	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2017	196	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2018	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	4,6	ABF - Systeem Woningvoorraad
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Demografische druk	%	2019	82,4	CBS - Bevolkingsstatistiek
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2019	647	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2019	706	COELO, Groningen

